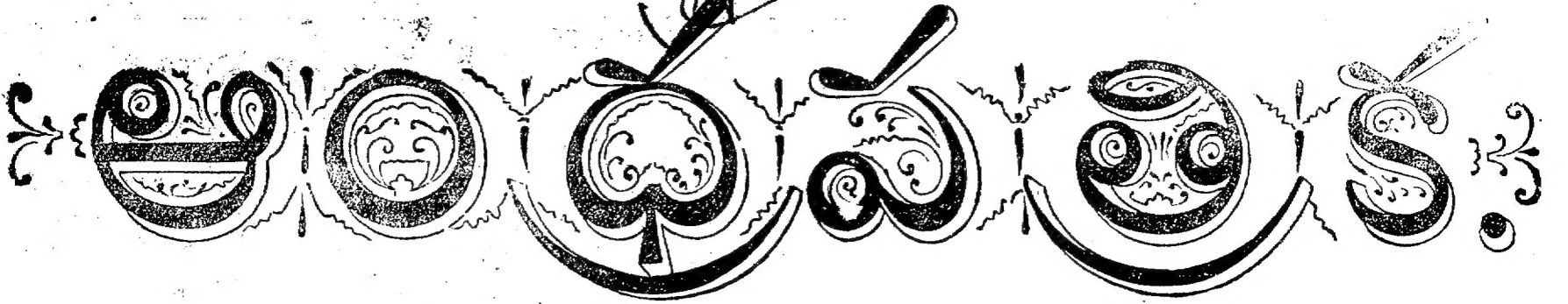

Registered No. M. 1118.

Post Box No. 212,

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

309953

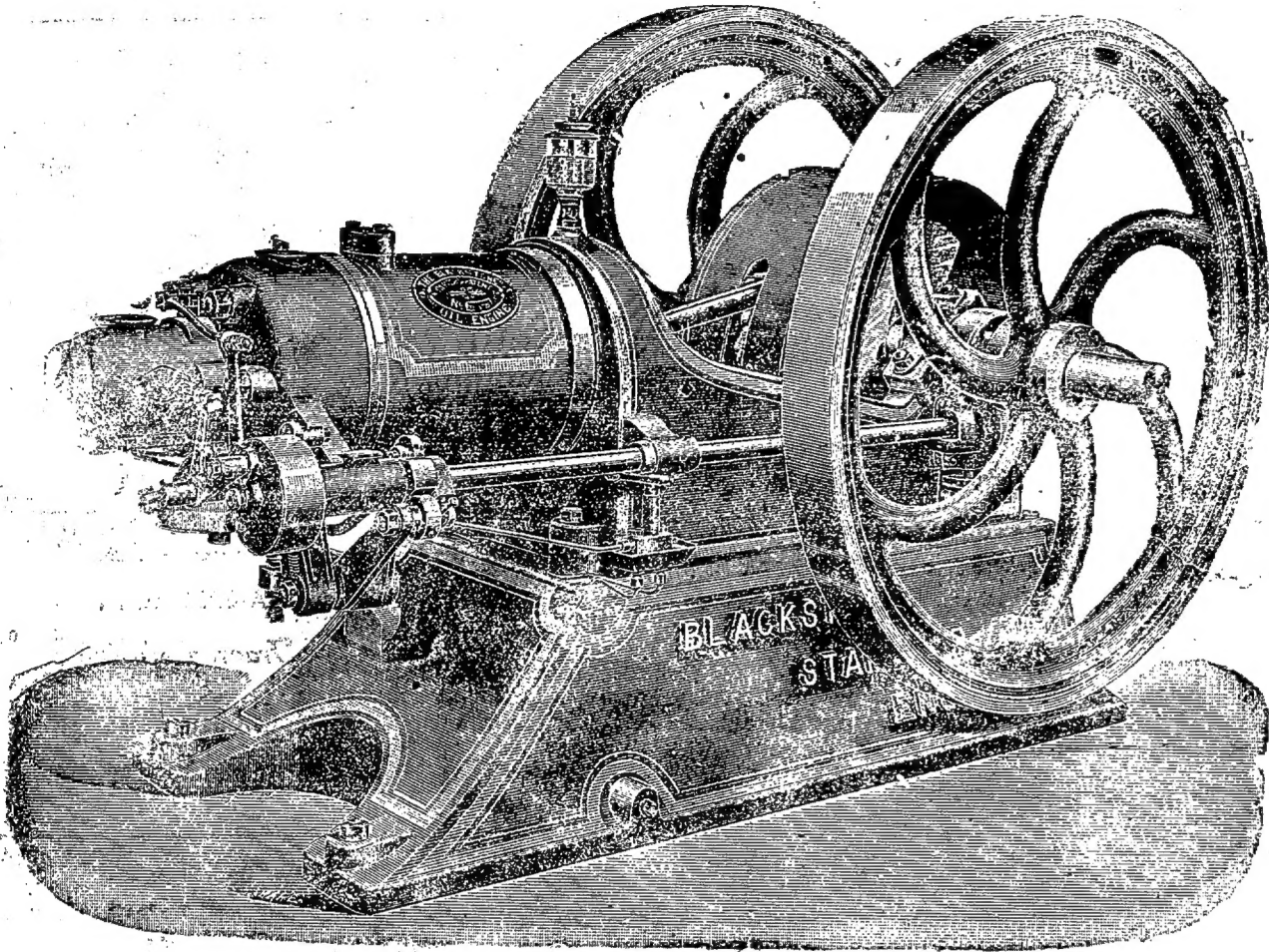
Vol. 7.

సంపుటము. 2

చెన్నపట్టణము 1920 వ సం॥రం అక్టోబరు నెల 2 తేది శనివారము
రాత్రి నామ సంవత్సర భాద్రపద బహుళ శుక్ల చతుర్థి.

No. 153

సంచిక ౧౫౩

బ్లాక్ స్టాన్ ఆయిల్ ఇంజనులు.

ఈ ఇంజనులు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నుపయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ ఇంజనులలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టాన్ ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చును. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

జాబు విజిల్లు:

మార్షలు నన్ను డి కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1800

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, కేరళలైన్ బీచ్, మద్రాసు.

కోంబాయి, బేజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు

గొప్ప పట్టు వర్తకశాల.

నెం. 9, 10, 11,

రటన్ బజార్ రోడ్,

మదరాసు.

చల్లారాం

గైయాన్ చందుగారి

పట్టు వాయిజు,
పట్టు పర్మింగులు,
పట్టు కోటింగులు,
పట్టు చీరలు,
పట్టు దోవతులు,
పట్టు రిబ్బన్లు,
పట్టు కాటిన్లు,
పట్టు చేరుమాట్లు,
పట్టు డైయిలు,
పట్టు క్రీళ్లు

వాణ్యమునకును, ధరలకును

25 సం॥లకు వైగానే

ప్రఖ్యాతి గడించినది.

దయచేసి గవనింపుడు:

జేరములేదు. ఒకేమాట

ఒకే క్రమమైన ధర

1890 వ సం॥మున స్థాపితము.

టెలిఫోను నెం 776

వీ వైద్యునికి

హార్టోటోనును (2140)

గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని పురుషులు, స్త్రీలు అజాగ్రత్తచే పోగొట్టుకొనిన జలమును శీఘ్రముననే పొందవచ్చును. తక్కువ ధీని వాడుడు.

క్రతి మందులపాపులోను ఇది వెలకు దొరకును.

వీ వైద్యునికి

ట్రైపు సోజను అను దివ్యోషధము

అతిమూల్యమునకు చేరుపోయిన దని తెలియును. ఇది మిక్కిలి శాస్త్రాక్రమముగా తయారు చేయబడినందున ఈవ్యాధిగలవారికి మంచిగుణము నిచ్చును, మీ వైద్యుని సలహా అడుగుడు.

అన్ని మందులపాపులలో దొరకును.

G. W. Carrick Co., NEWYORK.

టి. సి. యాన్.

710

పరిమళానంద నన్యము.

నెం. 12 1.3 మా-0.4-0 2. ఫి. చార్జి మా 0.8-0
12 దక్షిణ మా 2.8-0 " " 0.8-0

మేలైన మద్రాసు సాధానన్యము.

నెం 1 కేరళ (24 కు) 0.14-0, 2. ఫి. ఖర్చు 0.8-0,
నెం 1 కేరళ (120 కు) 8.8-0, 2. ఫి. ఖర్చు 1.0-0

టి. సి. నాగలింగప్ప అండు కంపెనీ,

4 కింగ్స్టన్ పిథి, సామకొలైక్ పోస్టు, మద్రాసు.

అమృతాంజనం దీనివారి కేవలధాత్యమునందు అమృతాంజనం, తామరలైలము, మోహనిలైలము, దంతమార్జము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక, ఇతరము లన్ని మందులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు వేరుబాగును తప్పించి చూడవచ్చును. వేరుబాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

1913-వ సంవత్సరము 7-వ ఆక్టోబరు 92 (2) నెక్స్టు ననుసరించి ప్రాసెక్యూషన్ కాపీ నోకటి బాయింటు పైకు కంపెనీల

రిజిస్ట్రారుగారి వద్ద పైకు చేయబడియున్నది.

ది కృష్ణా సిమెంటు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

(1913-వ సంవత్సరము ఇండియాన్ కంపెనీల ఆక్టు ననుసరించి ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

మూలధనము : : : రూప 25,00,000

వాటా ఒకటింటికి రూప 10 లు వంతున 2,50,000 వాటాలుగా విభక్తమై యున్నవి.

ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలయును :—

రూప 2 లు దరఖాస్తుతోను, రూప 2 మంజూరైనప్పుడును, తక్కినది కోరికప్పుడు దఫాకు రూప 2 లు వంతున ఇవ్వవలెను.

ప్రతి రెండు దఫాలకు మధ్య కి నెలలకంటె తక్కువరానివ్యవధి యుండును.

డైరెక్టరులు

- (1) దివాను బహదూర్ గోవిందాచారి చతుర్భుజానూ, వర్తమాన, బ్యాంకర్, మదరాసు, శ్రీశైలం.
- (2) ఎస్. శ్రీనివాస అశ్వంగార ది. ఏ. డి. ఎల్. సి. డి. ఇ. ప్రొవైడ్ల వీటి, మదరాసు.
- (3) ఏ. నాదమని శెట్టిగారు, వర్తమాన, మదరాసు.
- (4) నాగం లక్ష్మీకాంఠంగారు, వర్తమాన, మదరాసు.
- (5) నూడూరు లక్ష్మణరావుగారు, ది. ఏ. డి. భూస్వామి, బెజవాడ.
- (6) కోటా లక్ష్మణరావుగారు, వర్తమాన, గంటూరు.
- (7) వి. రాజగోపాలాచారిగారు, వర్తమాన, మదరాసు.

బ్యాంకర్లు

మదరాసు బ్యాంక్, మదరాసు, (ప్రా.పీ.ఎ.)

2. తాతా ఇండస్ట్రీయల్ బ్యాంక్ (లిమిటెడ్) మదరాసు, బొంబాయి.

అడిటర్లు

మెసర్స్ ఫ్రేజర్ అండ్ రాస్,

చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్స్, ఆర్కివియన్ ఏజ్, మదరాసు.

మానేజింగు ఏజెంట్లు

మెసర్స్ రాజగోపాల అండ్ కో,

నెం 16, కారల్ మర్చంటు ఏజ్, మదరాసు.

ప్రాసెక్యూషన్

ఈ కంపెనీవారు బెజవాడలో ఒక సిమెంటు ఫ్యాక్టరీని నిర్మించుటకు నిశ్చయించియున్నారు. దీనికి తగిన పరిశరము లన్నియు ఇక్కడ దొరకుటచే పెద్ద స్థాయిలమీద నిర్మించినచో ఎక్కువ సిమెంటు ఇక్కడ దొరకగలదు. గతర్షి మెంటువారికి కావలసినంత సిమెంటు సమయముచేయుటకు ఈ స్థలమునందు తగు ఏర్పాటు త్వరలోచేయబడును. బెజవాడ చుట్టుప్రక్కల నున్న రాంబ నిపులులగు రసాయనాశ్రమములచే పరిశోధించబడి నిశ్చయించబడినది. విజయ గిరికి సిమెంటు తయారచేయుటకు ఈ రాంబ పరిశీలనకు నని అనేకలు నెలల నిచ్చుచున్నారు. ఇంగ్లీషువారు తయారచేయు దానికంటె ఇదిరాగుగా నుండునని నిశ్చయించబడినది.

కృష్ణామండలములో అనేక తావులలో రాంబ దొరికినను కృష్ణానదికి దాపున బెజవాడకు 52 మైళ్లదూరములో నున్న చుట్టూల వద్ద (గూడులలో దొరకు రాష్ట్ర చాల మేలైనవి. కావలసిన ఒడంబడిక నిశ్చయమైనది. రాంబ త్రవ్వకుట ప్రతిష్ఠాపకు కూడ సర్కారువారికి దరఖాస్తు పెట్టబడి యున్నది.

సంవత్సరమునకు 40,000 టన్నుల సిమెంటు తయారచేయుటకై ఫ్యాక్టరీ కట్టుటకు రూ.20,00,000 లు కావలెను. ఒకటన్న (6 పీపాలు) సిమెంటు తయార చేయుట రూ. 80 లు అగుచున్నది. ఒకటన్న సిమెంటు రూ. 100 లకు అమ్ము బడుచున్నది. గతక కంపెనీలవలన చాల లాభము పొందవచ్చును. ఈ కంపెనీ ప్రాసెక్యూషన్ దరఖాస్తుపారములు కావలసినవారు మదరాసు, కారల్ మర్చంటు ఏజ్, 16-వ నెంబరు, భవనమున నుండు మానేజింగు ఏజెంట్లుగారికి వ్రాసిన పంతులదును.

Williams'

విడిగల డ్రాపు సబ్బు కడ్డీ

విలియంసాగారి విడిగల డ్రాపు సబ్బుకడ్డీనివాడుటవలన గలుగు మంచి నువాసన గల నురుగే మీరు త్వరలోనే ప్రతిదినము వాడునట్లు చేయుచున్నది.

ఈ నురుగును వాడుటవలన ముఖమునకు ముఖములే వలె చల్లదనము గలుగును అందుచేతనే డ్రాపుము చేసికొనుట అష్టాదశరముగా నుండును.

వైవిధి సౌకర్యార్థమై చేర్చబడినది. ఉపయోగించ నప్పు డది వెల్లుకు వైభాగముగా నున్నది. సబ్బు నుపయోగించ నప్పుడు ప్రేళ్లకు తగులసిండును. ఒకమారు సబ్బు సరిపోగానే తిరిగి కడ్డీ అంతటిని కొన నవసరములేకుండ తక్కువవెలకు చిన్న ముక్కును కొనిదానికి తగల్గి ఉపయోగించవచ్చును.

అన్ని మందులపావులలోనూ, బహులలోను క్రయమునకు దొరకును.

జె. బి. విలియమ్స్ కో, గ్లాస్టన్బరీ, కాన్, యునైటెడ్ స్టేట్సు, అమెరికా.

ఏజెంట్లు:— ముల్లర్, ఫిక్ససు, (ఇండియా) లిమిటెడ్,

కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు, కరాచీ, రంగూను.

(6)

J. B. Williams Co., Glastonbury, Conn, U.S.A.

Agents: Muller and Phipps (India) Ltd,

Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon.

మలయ చందనము

గతేయ అను సెగ్గోగమునకు తోరారు రాజకంపానములలో నున యోగించుటకు ఏర్పాటుచేయినది; గావుననే కథ్యులులేను. పిడికారీ చేయి నక్కలులేను. ఎలుపు, తెలుపు, వసుపు అను మాడు రంకుల సెగ

కోగము ఎంత శీతముగా నుండెనను మాడెక్కలును నుడిచి కానించును. స్త్రీలకును వ్యాధికిమాడ నికి ఫిరంగి వెళ్ళు పోటీలయ్యెను. చాల తెలుపుచేసినది. డబ్బి 2-3 0

2. చందనము—మలయచందనమునకు అనుపానము. ఒక డబ్బికి నెలకు చందన సీసా (సీసము) 1-2-3 నిరచనకటి (మృతకోగ నిరచనమునకు) సీసా 0-2-0 అమృతగుణకము (100 తాంబూల మృతము) 0-4-0 నాగరఖండము (అడర్లకి తయారు) డబ్బా 2-0-0 గంధర్వఫార్మసీ, రామవరం, (గోదావరి)

దంత చూర్ణము

వెల డబ్బి 1-3 0-2-0 12-3 రూ 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణము కండ్లుతోతోయకువలన గట్టికడుగు తగులకుండు రక్తము కారకుండును.

అమ్మతాంబూలముడిపో, రీతంబు కెట్టిపిడి, మదరాస్.

ఇండియన్ కామర్సు అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ, 40 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

పాక్యమన్ స్టీం, రాబ్బన్ ఆయిల్, గ్యాస్ యింజనులు, పాయిలర్లు, సీటిపంపులు, మీటర్లు, లేతులు, బెల్లింగులు, హల్లర్లు, డాంకిపంపులు, రైస్, దూది ప్యాక్టరీ వగైరా సామానులు యావత్తు విరివిగా నిలవచేయబడును. మీకు కావలసిన సామానులకై మమ్ములను విచారించ గోరెదము.

తండ్రి బుడగయ్య:—నాదిశ్చ, మదరాస్.

రౌద్ర భాద్రపద, బ ౧, శనివారము

భరతఖండము?

మీరు భారతీయులొక్కో?

[యేటూకూరు సీతారామయ్యగారు]

శ్రీలంక జెందుచుండ - జెన్నెందునిది
భరతఖండము - మీరు భారతీయులొక్కో?
శ్రుతులు సన్మానులు - శోధించుచుండ
మతములు ఋషులు స-వ్యానించుచుండ
రాజులకౌర్యము - రాజులుచుండ
శ్రీలుపతులకు యుక్తి - జెప్పచుచుండ
పాశ్చాత్యులమియు - పరికింపకుండ

—శ్రీలంకజెందుచు

అమరావతి తమరావ - తెలుసుకొనుచు
ఆంధ్రవిప్లువుని - తెలుసుకొనుచు
కృష్ణాదుర్వా - కృష్ణుడెవడు
బ్రాహ్మణులనిజముగ - బ్రహ్మజైనపుడు
అథాంగులెల్ల ర - థాంగులైనపుడు

—శ్రీలంకజెందుచు

చంద్రకాంతపురాల్లు - చంద్రులబులాల్లు
ఆకాశమునకేగు - హర్షియులబులాల్లు
నాకలనిర్మింపు - నావికులబులాల్లు
సర్వములెలిసిన - కౌటిలియులబులాల్లు
పాటేమియెరుగని - ప్రజలచేసొప్పు

—శ్రీలంకజెందుచు

ప్రజలెల్ల విద్యచే - బ్రాహ్మణులగాగ
జనులు కౌర్యముచేత - క్షత్రియులగాగ
క్రయవిక్రయములకు - కడలిపైనేగు
బీదలుజగతి వ - బేరులుగాగ

—శ్రీలంకజెందుచు

గోధనంబులుపాడి - కొండలుగాగ
అప్పటిజ్ఞానంబు - నప్పటిదైర్య
మప్పటికౌర్యంబు - నామైకమత్య
మప్పటిపాడియు - నాపటలెల్ల
నన్నిటిమించిన - నాస్వతంత్రంబు
అక్కటా తలచిన - నగుగుండెనీరు

—శ్రీలంకజెందుచు

ఆత్మార్థములెల్ల - నరసినవారు
మనుజునే తాకరు - మాటవీడనచు
జడములకును హాని - సలుపనివారు
గోధనంబుల దిండు - గొంతులుకొని
మధుపానమునుజేయు - మందులునేడు

—శ్రీలంకజెందుచు

సర్వస్వాతంత్ర్యంపు - పాశ్చాత్యులలా
చనియెరింగిన సీత, - సావిత్రి, సతుల
సంతతులగు తమ - సతుల కింతయును
చదువు, వరాశ్వేష - స్వాతంత్ర్యమేమి
పనికిరాదనినోట - బలుకుదురయ్యె

—శ్రీలంకజెందుచు

పురుషులు క్రూరులై - పుడమిలోపలను
శ్రీజనంబుల నిట్లు - జెడగొట్టినపుడె
విశ్వర్యమంతయు - నడవిపాలాయె
మతములన్నియు బోయి - మాలలజేరె
దేశాభిమానమే - తేరువులాబట్టె

—శ్రీలంకజెందుచు

అంటగూడని బాతు - లధికంబులాయె
నన్నంబుదొరకక - యల్లాడుటాయె
నన్నిటి కితరుల - యాచించుటాయె
సన్మూలీభూమికి - యధికారులాయె
శ్రీజేతసర్వంబు - జెడిపోవుటాయె

—శ్రీలంకజెందుచు

కట్టుగుడ్డలుమనకు - గావలెనన్న
కంచముల్ తినుటకు - గావలెనన్న
పసిబాటరుకు పాలు - బంపుమటన్న
గొడుగును కట్టయూ - గొనవలెనన్న
పరఖండవాసుల - బ్రాధింపవలయు

—శ్రీలంకజెందుచు

ఉద్యోగములజేయు - నుత్తముల్ మనకు
పాతముల్ చెప్పెడు - పంతులుమనకు
చదువగాదలచిన - కాస్త్రంబు మనకు
మతముబోధించెను - మాన్యులుమనకు
స్త్రీమర్లపైవేసి - చేర్చుంగవలయు

—శ్రీలంకజెందుచు

అటవస్తువులెల్ల - నమెరికావారు
ఇనుపవస్తువులెల్ల - నింగ్లాండువారు
మాయముల నన్నింటి నాస్ట్రేలియనులు
పట్టుబట్టుటకు - హాన్సుండువారు
పంపించి మనలను - బ్రతికించువారు

—శ్రీలంకజెందుచు

ఆకాశవిధిలో - నరిగినమీరు
పరులమానసమును - పరికించుమీరు
గంధర్వశ్రీలతో - గలసినమీరు
జంతుజాలము భావ - జదివినమీరు
పరులచే నెకరాని - పాలయినవారు

—శ్రీలంకజెందుచు

సర్వం రాజ్యంసహ - సర్వచక్రంబు
న్యాయపాలనమును - నడపినమీరు
అధ్యాత్మికజ్ఞాన - మరసిన మీరు
పుష్టికి బ్రతిస్పృహ - జేసిన మీరు
తనిని మెజలనిధి - ద్రావినమీరు

—శ్రీలంకజెందుచు

చదువుజెప్పుడిమాకు - సామజెప్పండి
మాచేతనేయించు - మాకట్టుగుడ్డ
మాదేశవన్నమే - మాకు బెట్టిండు
మావారిమతములే - మాకుబోధించు
మనిమీరు పరులను - అడుగంగవలసె

—శ్రీలంకజెందుచు

ఆంధ్ర సారస్వత తత్వము

(దేవరకొండ జగన్నాథరావుగారు)

నాటకములు.

వీరేశలింగయొక్క 'కావంతలయే' ప్రథమనాటకముని యెంచుకొనవచ్చును. ఈ కావంతలయే కాలిదానమహాకవి సంస్కృత కావంతలయే నాటకమునకు సరియైన తెలుగు ఈ నాటకమునే వెక్కిరింపు తెనిగించిరి. కాని వీరేశలింగయగారి నాటకమును పోలలేదు. కవంతలయే ప్రబంధములుగా రచించిన పిల్లలకుట్టివిన వీరభద్రుడు పెద్దాడకాగరాజు మొదలయిన కవిశ్రేణులగుడ అసామాన్యమైన వీరేశలింగమంత మనోహరముగ దెలుగు జేయలేదని నామభిప్రాయము. ఒకభావముండి నేటికాభావ తెలియని విషయము మాన్యుటలో నీకవి తుండిన ప్రజ్ఞ యసాధారణము. ఈయన షేక్స్పియరు మహాకవి నాటకముల గొన్నింటిని తెలుగున గద్యముగా రచించెను. ఇంగ్లీషు భావముండి తెలుగున కంత సరియైన-కాంతియైన-లేదుమా మతియొకటి నా కగతలేదు. ఈయనరచించిన మతియొక మాఖ్యమయిన నాటకము హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము. ఇదికర్ణాటకనాటకముగాను, హరిశ్చంద్రునికథ మొట్టమొదట నాటకముగా రచింపఁబడినది యచటనే యని తోచెడి. కాలిదానుని ఇతర నాటకములకు గూడ నీయన దెలిసిగించెను, కాని కవంతలయే సయ్యగి లేవు.

నాటకరచనయందు విపులముని శోధించిన మదియొక మహానీయుడు బ్ర.శ్రీ. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహుడు. ఈయనకు నాటకరచనకంటె నవసారచనయందే దనయాసక్రమ కలు దని యెల్లప్పుడూ జెడిచెదక. ఈయన యోపాఖ్యానము ప్రథమ యాదవము పాడినాతావధారణము మొదలయిన స్వస్థలీలముగల నాటకములకు రచించెను. ఈ నాటకములపై గొండెలు విమర్శములకు గూడ ప్రాసీదమున్నది. వీనిపై ప్రజల కనురాగ మువారము. ఈనాటకములు ప్రశస్తిపడఁబడని యూరు గాని పల్లె కాని వట్టముగాని యాంధ్రజాతీయుల లేరు.

బ్రహ్మశ్రీ శతావధానము లింతటి బేరకేర్వరులకు మండిత కవిశ్రేణులు లేవు. నాటకములకు రచించిరి. వీరు భారతకథ నెల్ల నాటకములుగా రచించిరి. వీరి నాటకములు సర్వవ్యాపారములయై యాంధ్రజాతీయుల గలపిల్లలయన్నది. వీరి మృచ్ఛికటికము, బాండవ విజయము మిక్కిలి మనోహరములు. తెలుగు నాటకమునందు చూడని భాష పాఠకరాముడు నిండుక మాపించి రచించిన మహాకవికావ్యంబు క్రితేశ్వర దేవ భర్తృవరము కృష్ణమారాజులు. ఈయన చిరస్థియును విదేహసారంగధర పాదుకావట్టాభిషేకము మొదలయిన నాటకములకు రచించెను. వీరిలో చిరస్థియును నాటకరాజు మని చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రనాటకములలో బరశరాజు స్థితికి కేరదిన నాటక మిదియే యని నామభిప్రాయము. షేక్స్పియరు 'టెంట్' నాటకమునందలి లక్షణములు గొన్ని యందుకలవు.

బ్ర.శ్రీ. వడ్డాది నుబ్బారాయణకవిగారి నాటకములలో వీరేశలింగమర మహామయి యొప్పుచున్నది. తిక్కన భారత మెట్టిదో నుబ్బారాయణ వీరేశలింగమర మట్టిది. ఈ శందర్భమున పాదుగంటి లక్ష్మీనరసింహుడు గారిని నూర్చికొంచెము చెప్పవలసియున్నది. ఈయనగారి సర్వదాత్మకమత్స్యయము' షేక్స్పియరు 'రింజన్' షేక్స్పియరు 'కొన్ని యంశములలో కులమానుచున్నది. ఇది మిక్కిలి మనోహరమైన నాటకము.

మండితకవిశ్రేణులైన బ్రహ్మశ్రీ వేదము శంకటరాయ శాస్త్రిగారు వెట్ల నాటకములకు రచించిరి. వానిలో 'నాగావంతము' 'కావంతలయే' సంస్కృతనాటకములకు దెలుగులు. ఈయనవిజయము ప్రతాపరదీయుడు మొదలయినవి స్వతంత్రనాటకములు. వీనిలో ప్రతాపరదీయుడు మిక్కిలి యుత్కృష్టమైనద్రంధ్రము. ఇది యాంధ్రజాతీయత్రయ దెలుపు నాటకరాజము.

వాదిలకొలను నుబ్బారావుగారి 'నుభద్రా విజయము' గూడ మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన నాటకము. వీనిని నేను విపులముగా విమర్శించి కొన్నిచోట్ల నిద్విమర్శనమున బండికమండలి నమక్షయనఁ జదివితిని. అయ్యది కొలదికాలంబుననే యచ్చొత్రించి ప్రకటించెద. జేతనరాత్నకమైన నాటకములే మన జేతనయిన నిటువైవిధ్యక బొందు నని ప్రస్తుతపు గాలస్థితి నూనించుచున్నది. వెక్కిరింపు గవిశ్రేణులు జేతనరైలను నాటకములుగా రచించుచున్నవారు. వీనిలో మంగిళూడి వెంకటేశ్వరగారి వీరమతి కర్మజే మొదలయినవియును, రాణి శంయక కనలీ శంయక మొదలయినవియును, ఇద్దాపురపు యజ్ఞ నారాయణగారి రసపుర్రెవెయక కాను, మిక్కిలి మనోహరమైనవి.

నాటకములరచించి రచింపఁగల మహాకవులు, కందల కొలది యాంధ్రజాతీయుల నిక్క మున్నవారు. వారి గ్రంథములెల్లం బ్రకంశనీయుములే! నే రచింపఁబూనిన యీ చిన్ని వ్యాసమున నవకాశములేక వారిని విడిచిపెట్టవలసి వచ్చిండులకుఁ గనుఁ జింతించుచున్నవాడ. ఆంధ్రనాటక యుగమున షేక్స్పియరు కంటి మహాత్ముఁ డింకను నుదయింపలేదు. కాని అట్టి గొప్పభాగ్య మార్ధుల కనతికాలంబున నెనభవిల్లును. ఆంధ్రసారస్వతమున నాటకభాగము గూడ పరశ్రాస్త స్థితిలోనికి వచ్చి ప్రకాశించును గాక.

జంఘాలకాశ్రి ఇట్లు పలికెను:

నిన్న రాత్రి తలనొప్పి యధికముగా నుంటున్నాను. కాబట్టి పడవను నిద్రలేచి. అప్పుడాంజనమును నుడుటికి బాగుగారాచితిని. చేతితో దీసివైచినట్లు వాధ త్వరలో నదృశ్యమయ్యెను. అప్పుడాంజనమునుబట్టి యాంధ్రప్రదేశ్ జ్ఞాపికి వచ్చినది. ఆంధ్రప్రదేశ్నుబట్టి దానిలోని సారస్వతానుబంధము జ్ఞాపికి వచ్చినది. దానినిబట్టి దానిలోని సాక్షి కత్తెరమిసము, బాకీ నోరు, చీరపజు, బొట్టుమట్టు, బుట్టపాక, తెలివితేలిక మొగము, ప్రత్యక్షభూగోళము, దూరమున నర్ధచంద్రాదయము, నాలుకపట్టములు, చిత్తవృత్తిని గోచరమైనవి. వానినిగూర్చి నిద్రాగమనారంభము లగు లంకతేని యూహము లేనో సందేహితులైనది. గట్టిలములవలె నట్టె తెపతెపచుని యిట్టె తురుతురు మనుచుండగా నిద్రలో నిద్రవచ్చెను. కొంతసేపటికి గాఢబోలు స్వప్నముకూడ వచ్చెను. అదియట్లుండెను:- "నాకు దలయేకాని మొండెములేదు. అది గిరిగిరి వాయువేగ మనోవేగములతో జలద్రునిచుట్టు తిరుగుచున్నది. అయ్యో! రాహువురా! అయ్యో రాహువురా!! యనుధ్వనులు చంద్రమండలమునుండి యెగురుచున్నవి. భూప్రదక్షిణము చేయుచు జలద్రుం డీ కేకలను విని మతితల కటకటాయించుచున్నాడు. కబళింతు నని కాఢబోలు గడగడలాడుచున్నాడు. 'పప్పుడెక్కడి రాహువురా! రాహువునకు గత్తెర మిసమేమి? కంఠపట్టమేమి? గంగిరెద్దు పొగయేమి? యని కొన్ని పెద్దకేకలు భయభ్రాంతిచిత్తుల యాలాపములవలె విసలుడెను. 'తెక్కపెట్టుడు. మనము సరిగాఁ దొమ్మిండున్నామో యెక్కువయున్నామో నేగ తెక్కపెట్టుడు' అని వివిధకంఠరవములు విశేష సంద్రమ సంబీరములై విసలచ్చెను. తెక్కపెట్టు మనువారేకాని తెక్కపెట్టువారెవరు? తెలివితేలి తిరుగులాటలలో నూచిరిసలుపక, ఒకరినిమించి యొకరు, నొకరినొకరు నొకరు, భయంకరవేగముతో భయంకరాకాశములతో, భయంకర వైఖరులతో, గిరిగిరిలాడుచు, గిరిగిరిలాడుచు గగ్గోలుపడుచు, నుండగా, నిజమనంతటి వీటిక యెవరికి? తెక్కపెట్టునంతటి మనశ్శాంతి యెవరికి? అంతలో 'నేను నురుక్షీతులమై యున్నాను. కాలసర్పయోగముచే మిందఁలు మా నడుమనే యున్నారు. తొందరపడకుడు. వచ్చినదేదో క్రొత్తగ్రహము కాని మాలోని రాహువుకాదు. నిదానింపుడు' అని రాహుకేతువులు దూరముననుండి తోడనీతువార మదఁజూచుట కేకలైచిరి. కొట్టుడు పొడిచే యుడు చంపుడు తగులఁ బెట్టుఁ డని కేకలు ప్రతి గ్రహము నుండి ప్రబల ప్రచండ ధాటితో బయలు వెడలిసరి.

"మహా లేజోమండల మగు రవిగర్భగోళమునుండి కొన్ని తోకచుక్కలు రైల్వేమనుచు చేకబావులవలె నాచెవి ప్రక్కనుండి పోవుచున్నవి. చంద్రగోళమునుండి యిన్నిపర్వతములు పటాపటాలునఁ బరిలి, కాలి కరిగి నీరై యెట్టుగనుండిన ధాతువులను నానై వర్షించుచుండెను. శుక్రగోళమునుండి, రక్తవర్షలు, మిడిగ్రుడ్లవారు, జంజులు మిసాలవారు, గదాకలి తగాధకర్తార్యు లగువారు, కొండలము లంతటి నోకులాలె అచి, రాక్షసులుకాఢబోలు, నన్ను జంపుటకై వచ్చుచున్నారు. ఆహ! ఊరుపేరులేని యొక్క జంఘాల కాశ్రిని బాధించుటకు గ్రహము లన్నియుఁ గలిసినవే! కాలచక్రమంతయు నేకమైనవే నాహా! ఏమిస్వామి ప్రవర్తనము! ఎట్టిసమకృత్! ఏమిధర్మయుద్ధము! ఓ గదలవర్షము, జాలవర్షము, భూమకేతువర్షము, ఉల్కాకోటులవర్షము, పిడుగుల వర్షము, ద్రవీభూత ధాతుగోటివర్షము, ఓ! బ్రహ్మాండకర్పరమంతయు నొక్కటేమంట. ఆచంటలోఁ జటచిట పటపటములు! హాహా! ఏనుని చెప్పఁగలను! ఎంతయని చెప్పఁగలను! కాని యెన్నిలోక చుక్కలైన నాకత్తెర మిసపు గొననైన గాల్పలేకుండ నున్నవి. ఎన్ని విద్యుజ్జ్వాలలైన నానై త్రైనున్న జెండుబుట్ట నంటలేకున్నవి. సర్వగ్రహమహాయధ సంగంధమును సహించుచు నీవైపునుండి యానైపునకు గిరిగిరిఁ దిరుగుచు బరుగెత్తుచు నెగురుచు శిరోమూత్ర కీరలు డడై యంబరమంతను జుట్టుఁజెట్టితిని. తలచుకొనుటకైన కక్యము కాని మహావేగమున నల్లెగురుచు నొక్కపరి శనిగోళముతో డిడిక్కి కొట్టితిని. శనైశ్చరుడు కోపముతో నన్నవలోకించి ఘంటికాలితో నొక్కతన్న నా తలపాకపైఁదన్నెను. ఆహు

తాంకుని యిన్నిపర్వత ధాటికంటె, సర్వతాపన గర్భోద్గత భూమకేతుధాటికంటె, మంచుని సాట్టకాలితన్న సహస్రగుణాధిక బాధాభిదాన ప్రభావమై యుండెను. ఆహ! గ్రహరాజనగ శనియే. అతనిదెబ్బకుంటిది మట్టియేది? అన్ని యితరగ్రహము లొక్కయెత్తు. శనిగ్రహ మొక్కయెత్తు. మేరువును పేడకుప్పను జేయుటలో, పేడకుప్పను మేరువును జేయుటలో, చీమను సింహము చేయుటలో, సింహమును జీమ చేయుటలో, ముష్టిపండును మూర్ధాభిషిక్తుని జేయుటలో- మూర్ధాభిషిక్తుని ముష్టిపండును జేయుటలో- ఖడ్గము లేకుండ ఖండించుటలో, మంటలేకుండ మాడ్చుటలో- ప్రాణముపోకుండఁ జంపుటలో, స్పష్టిని దలక్రిందుచేయుటలో, శనైశ్చరుని కున్నశక్తి యసాధారణము-ఆద్రుతినాశము-అనిర్వాచ్యము. అతని దెబ్బతో నయ్యయ్యో యని యలచితిని. జయ మందచుహారాజునకు జయాయన కేకలు గ్రహలోకమంతయు శ్యాపించెను. అంతట నా తల యేమయ్యెనో నాకుఁ దెలియలేదు. అంత వైపరీత్య ముండునా? తల యేమయ్యెనో తెలియక పోవుట యెన్నఁడైన నుండునా? తెలిసికొనుబుద్ధి తలలోనే యున్నప్పుడు తల లేదని జేసికోఁ దెలిసికొనుట! అప్పుడు నేను గేవలాత్మ స్వరూపుడనై యుంటిని గాఢబోలు? ఏమియో తెలియని యవస్థ నెట్లు చెప్పఁగలను? కాని, కొంతసేపటికి నేను సర్వాంగ సంయుక్త స్వచ్ఛతన విలసనడనై యొక మహావృక్షియెడుట నిలువఁబెట్టఁ బడితిని. ఆ స్వరూప మెవరిదో నా కప్పటికిఁ దెలియలేదు. ఆతఁడు'మణిఖిదితమగు సింహాసనముపైఁ గూర్చుండి యున్నాడు- తేజోవిగ్రహము! జ్యోతిస్వరూపము! ప్రక్కనొక్కండు జలమాలఁద్రిప్పుచు గూర్చుండెను. బ్రహ్మార్పణమతని వదనముపైఁ బరమ దుర్నిరీక్ష్యమై యున్నది. సంపూర్ణాంగసంయుక్తుడనై యుండుటచేత వారికి సాష్టాంగదండ ప్రణామ మాచరించితిని. నేను ధరించిన జేమాను నాదికాదని నే నెఱుంగుదును. కాని నేను జంఘాల కాశ్రి నను పూర్ణమైన విశ్వాసము నాకున్నది. అది యాంతర యైనఁ జెడలేదు. ఆహ! ఆత్మయొక్క మహామహిమము! స్వచ్ఛక్తి ప్రతిష్ఠాపనాశక్తి! ఆకుగువాఁ డాడుగులవాఁడు కావచ్చును. అవయవము లన్నియు మాడవచ్చును. అగ్నికా దేవములొని 'సిగ్' తన చర్యము క్రింది Blackpigment ను తీసి వేయుచుకొని యమృతాంశ సన్నిధి కేరీరుడు కావచ్చును. అగ్రజుఁ డంత్యజుఁడు కావచ్చును. అందుది మగవాఁడు కూడఁ గావచ్చును. కాని లోపలి 'నేను' మాత్ర మెప్పటికైన నేనే. దానికి మార్పులేదు. నేను నే నని తెలిసికొని యట్లాచరించు వానికంటె ధన్యు డెవ్వఁడు? నీ స్థితిగతులలో, నభివేక్షనములలో, నెట్టి యసాధారణమైన, యసాధ్యమైన, మార్పునైన నీవు కొరుకొవచ్చును. గాని నీలోని 'నేను' మాత్రము మట్టి యొక్కనిలోని 'నేను' గా మారుట కెప్పుడును గోరుకొనవు. అట్లు కొరుకొనఁ జాలవు. నీ 'నేను' నీ కెప్పు డుండఁ దగినది. అదియే నీది. అదియే నీవు. అదియేనీకు కావ్యతము. అని మెట్టవేదాంత ధోరణిగా నేను లోన ననుకొనుచుండఁగా ననుసార ప్రతిఫలము లగు నాకీ ర్వా ద ములు నాచెవిని బడలేదు. కొంత సే పట్టు ని లు వ బ డి యుం టి ని. "అంతలోఁ ద్రిలోకాధిపతి! జయ! ఆచరావళిరాజధాని నివాసప్రియా! జయ! బృందారకవర్షా జయ! అను హెచ్చరికలు చెవినిబడెను. ఇది యాంధ్రలోకమని- యెదుటి యవర్ణ్యతేజ మింద్రుఁ డని గ్రహించితిని. ప్రక్కనున్న యాతఁడు బృహస్పతియై యుండు ననుకొంటిని. కాని నాకు నీశ్వరముగా మాత్రము తెలియలేదు. అంతలో మట్టియొక ప్రక్కనుండి 'అచాల్కాబారా! జయ యను కేక విసలుడెను. అంతటను దట్టముగాఁ దూష్టింభావముగా నుండిన యింద్రుం డీ హెచ్చరికని గొంతుసవించుకొని మిసములు వడివైచికొని పరమానందనూచకముగా శిరమును 'గొంత యెయ్యారముగానూపి, ఒడలినిండ నొకమించిన కన్నులనుదెఱచి విలాసముగా నాల్గువైపుల జూచుచు మందహాసము చెంపలావరింపుగర్భాధానపుఁ బెండ్లికొడుకువలె మురిసిమురిసి పోయెను.

అచాల్కా బారా! యనుమాట వినునది కొడలు చావనల సినవాఁ డుత్సాహమున నుప్పొంగి యుబుకుచున్నాడే! కన్నులవెంట నెత్తురుచుక్కలు రాల్చులసినవాడు కృంగారసమును గ్రుక్కుచున్నాడే! తిట్లు గౌరవ మ ను కొ నుచున్నాడే! ఒడలివార వజ్రాభరణముగ భావించుచున్నాడే. బూతు బిరుదమని యెంచుచున్నాడే! సాధ్యమే యగునెడల మణిపొఁదగిన మహాద్రోహమును- మహాసాతకగాధను-మణల మణల హెచ్చరికలుగా మహానందమున వినుచున్నాడే! వీనికి సిగ్గుబిడియములున్నవా? పుణ్యపాప భేదమున్నవా? నిందాస్తుతిభేదమున్నవా? యుక్తాయుక్త విభేదమున్నవా?

నిజముగా నీతఁ డింద్రుఁడా- విద్యాగంధకూన్యఁడగు కేవల ధీయా? అయ్యయ్యో! మన భూలోకమే యంతకంటె మంచి లాగున నున్నదే! అక్కడి ప్రజ లింత లజ్జాకూన్యలు గారు ఇంత గౌరవాభావులు కారు. ఇంత సదసద్విమర్శనము లేనవారు కారు. ఇంత గిరిదాతినవారు కారు. పురందర లోకము భూలోకముకంటెఁ జెడిపొయినే! భూలోకమునఁ గూడ మిథ్యావాదులున్నారు. చోరగ్రాసరులున్నారు. వ్యభిచారపరాశనులున్నారు. ద్యూతప్రియులున్నారు. త్రాగుబోతులున్నారు. కాని యెంత మహోత్సాహమున వారిట్టి వ్యాపారము లొనర్చినను వానిని ఘనముగా వారే చూచుచుండుట లేదు. గౌరవముక్తముగా వారే యాదరించుటలేదు. తప్పును దప్పుగానే చూచుచున్నారు! కాని దానిలో గౌరవ మున్నదని యెంచి తప్పును జ్ఞిబహిరంగముగా నుద్ఘాటించు కొనుచుండుట లేదు. చుట్టఁగాల్చినవాడు సభలోనికి వచ్చినప్పుడు లవంగమును నోటనుంచుకొని వచ్చుచున్నాడు. జూదగాడు నాల్గుగోడల నడుమనే మినుకుచున్నాడు. మొగము గానబడకుంప మేలుముసుగు వైచిగొని చప్పుడుకాకుండఁ గాలి జోడుచ్చి పంపవంచల గ్రీడిడ వెంటనే తారుచు వేక్యాగ్రహమునకు వ్యభిచారి పోవుచున్నాడు. అంతేకాని, మహామహాపాధ్యాసు, బిరుదమును దీసివైచి పండితుడు'మధుపాన విదగ్ధా' యను బిరుదమును వ్రాసికొనుట లేదు. వ్రాయించుకొనుట లేదు. సన్యాసి 'పరమహంస' యనుబిరుదమునుధరించుచున్నాడు కాని 'ప్రత్యక్ష ప్రాచీన మవాసిని స్మిగ్గరః పరామర్శన సాహితీ సనాధా' యను బిరుదమున కుత్సాహపడుచుండుట లేదు. 'M.R.-A.-S' బిరుదమును విదర్భించి మండపాక మాణిక్య వేక్యాద్వితియ పుత్రికా తృతీయ పరిపాలకా' యని యనిపించుకొని యుష్పాగుచుండుట లేదు. అట్టి వ్యాపారము తప్పని వారెఱుంగుదురు. కాని తప్పని సరి యగుటచేత జేయుచున్నారు. కేవల రసప్రధానుడైన కవియును సాదా బ్రహ్మరంప్రభవ్యంతము భావనాయుండుడైన కవియును కవిమండప బిరుదమును విసర్జించి 'కడముంతముఖీ కన్నెరిక పెల్లికొడలా' యని 'కంగాలి' గ్రామ్యభాషాసమాసమున గౌరవ బిరుదమును బలిపించు కొనుచున్నాడా? భూలోకమున నెవ్వరికినిలేని యచంభావము, నస్వభావవైఖరి, యవకతవచర్య, ఈ యింద్రున కెందులకో? చేసిన పాపములకే బిరుదములు పలింపించు కొను నెడల నరులకు శిరస్సులపై పెండ్లుకలకంటె బిరుదము తెక్కువగ నుండునే పండిత భిక్షుగారా, యని యనిపించుకొని సంకీర్ణింపవచ్చును గాని 'ప్రత్యక్ష యువకింకరా' యని బిరుదమును బలింపించుకొని యానందింపవచ్చునా? 'దివాన్ బహద్ద'రను బిరుదమున్నది. కాని 'జేతద్రోహి'యను బిరుదమున్నదా? జమిందార్ అని హెచ్చరికచేయవచ్చును గాని 'మండలమురాదార్' అనిబోవు దారు వానిచేఁ జదివింపవచ్చునా? యని యడ్డదిడ్డముగా నాలో నేననుకొనుచు నొక్క తెప్పసాటుకాలము నిలువఁబడి యుండగా 'నీనింద్రసన్నిధానమునకు వచ్చుట కేమి కారణమని' యాబ్రహ్మతేజస్సంపన్నుడు నన్ను బ్రక్షించెను. అంత నేమి చెప్పటకును దోఁపక యేమిచెప్పిన నేమిలేవో యని యెంచుచు, ఆలస్యముగాఁ బ్రత్యుత్తర మిచ్చునెడల నవత్యమాడుచున్నా నను సందేహము వారికిఁ గలుగునేమో యని సందేహపడుచు, నేదియో యొక్కటి చెప్పక తీరనివాడనగుటచేత "మహానుభావా! మా జేశమున వర్షములు లేవని మనవిచేసికొన వచ్చితిని." అని సగము సత్యము సగ మసత్యము నగు ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని. ఆమాటవిని యాదేవగురుఁడు 'ఓరీ! బుద్ధిహీనుడా' యని నన్ను డిట్టి జపమాలఁద్రిప్పుకొనుచు నూరకుండెను. ఇంద్రుడు మాటలాడనేలేదు. బృహస్పతి నన్ను డిట్టిసెట్టు నాచెవిని బడంగనే నా యుతరంగమునఁ బెద్ద తుపాసు పట్టిపట్టు యెను. 'బుద్ధిహీనుడవా? బోహ! కానా? నిజముగా బుద్ధిహీనుడనే. స్వచ్ఛశరీరుడనై, నిర్భూతాంతకరణుడనై, యాకాశగంగాభోజ పరిమళాస్వాదసగృతపాపుడనై, స్వర్గమునకుఁబోయి- స్వర్గాధిపతిని'దర్శించి- సారాచార్యవర్ణునిచే 'నీవేమి కొర వచ్చితివని' దయాపూర్వకముగా నడుగఁబడి నప్పుడు 'మహానుభావా! ఆధ్యాత్మిక విద్యోపదేశమునకు వచ్చితి' ననవలయును గాని యిట్లుంటి నేల! బృహస్పతితో మాటలాడుచున్న నోటినుండికూడ నింత తెలివిమాలినమాట యెట్లు వెడలెను? మహాభోగభాగ్యాన్వితుడైన మహేంద్రుని సన్నిధానమున నున్నప్పటికిని నా నెత్తిపై నినుపగజైలతల్లియే భాగవత మాడవలయునా? భవతారక సాధన మగు బ్రహ్మోపదేశమునై ప్రాకులాడవలసిన నాకట్టి యవకాశమున నుప్పొద్ద! క్రొత్తపల్లిలో నూచుపు కాలే దని యేడు పెండులకు? ఆహాహా! స్వచ్ఛమైన యాత్మ కీ డిక్కుమాలిన జేమాసంకర్ష మెంత

యపాయకము! ఎట్టి పరమపవిత్ర భక్త్యవస్థనైన దేహసంసారము లిట్లె ధ్రువపతమున గానా? అమరావతిలో ననురంజన సన్నిధానమున నుండి కుంభిపాసానామ్యుడనై యున్న నా కాకుమ డ్లెండిపోయె నని శోక మేల! ఎంతకాలము క్రిందనో పుట్టి, ఎన్నియంటలోయాడి, ఎందులోనుగూడ సుఖములేదని తెలిసి, ఎవ్వరి లక్ష్యముకాని భయము కాని లేక, యాత్మీయశక్తి విశ్వాసయుతుడనై యున్న నేనే బృహస్పతియొద్ద వెట్టిపందవలెఁ బ్రవర్తించితి నే! కుశేయనియొద్దకుఁ బోయి, గోచిపాత నడిగినవాఁ డుండునా? కరుణదేవుని దర్శించి పట్టెకురొయ్య పప్పుడిగినవాఁడుండునా? ఆయ్యయ్యా! ఎంత జ్ఞానకూన్యత సిద్ధించెను! అని నన్ను నేను దిట్టుకొనుచుండగా నా మహర్షి యిట్లనియెను.

“వర్షములు లేవా? ఏల కురియువలయును? మీరిందు కరుణ కెట్లు పాత్రులైతిరి కురియువలయును? మీ రేయోగములలో హవిర్యాగములకై, యావృత్రాని బిలిచి నారు? మీ కింద్రుఁ డక్కఱలేనప్పు డాతని వర్షము లేల కావలయును? తండ్రి దుర్మార్గుఁడు. ఆతనిసామ్య పవిత్రమానా? పోనీ! వేద విహితకర్మములమాట యెందులకు? గర్వాధానములే మీ యాధానములు. చుట్టఁగాల్పుటయే మీ నిత్యాగ్నిహోత్రములు! విదేశభాషాధ్యయనమే మీ వేదాధ్యయనము! కాశీత్రాగుటయే కాలోచిత సంధ్యావందనము! ఆచారపరిత్యాగమే మీయోగము. పరగడుపున బరిపరిధిభవకృష్ణప్రాశనమే పురోడాశము. తిష్ఠన్ముత్రతీర్థమే మీ దేవపూజ. అధికార సేవయే మీ పితృదేవ పూజ. దేశభాషాధ్యయనమే మీ మార్కదేవపూజ! పోనీ? చిరకాలాచారములనైన మీరు గణించుచున్నారా? సమాస ఘటాభిషేకముల నమ్మకతోఁ జేసితిరా? నదిగర్భమున విరాట పర్వమును జదివించితిరా? పురాణములు పూర్వాచారములు బూతులా? ఇంకను వర్షములు లే వనుచున్నావా? మీకు బుద్ధులున్నయెడల వర్షము లేల లేకుండును? పరమసౌఖ్యాకరమైన భరతఖండమునకు మీ బుద్ధిహీనతవలనఁ బ్రాపించిన బాధ లిన్ని యిన్ని యా? మీ దేశము నకు షామశిఖర్పరమహాచీ మహామారికా భూకంపాది బాధ లేల కలిగెను? మీ బుద్ధిలేమివలన. కలిగినవి వెంటనే నశింపక యేల వృద్ధియయ్యెను! అంతకుఁ బై బుద్ధి లేమివలన- మీరు సత్య ప్రవర్తనలై యోగనిష్ఠునివులై వేదవిహిత కర్మాచరణదీక్షలై యంతరంగ పరిశుద్ధులై యుండు నెడల మీ దేశము నే శోగము త్రొక్కిమాడఁగలదు? నీటిలోఁ బుట్టినదని మీ రెంచుచున్న విషూచీనాశ్చక్రిమి మీ నెత్తిలోఁ బుట్టినది. గాలిలోఁ బుట్టినదని మీ రూహించు మహామారి కా విషచీజము మీ మనస్సులోఁ బుట్టినది. భూమిలోని గంధకాగ్ని వాయ్యాదిసంఘర్షణమువలనఁ గలిగిన వని మీ రెంచుచున్న భూకంపములు మీ హృదయములోని యరిషడ్వర్గ సంఘర్షణమువలనఁ గలిగినవి. అసత్యవాదులై మిథ్యావేషులై యాచార వ్యవహార దూరులై వైదికవిద్యాగంధకూన్యలై ప్రాజా యామాది సాధన సన్యాసులై అపేయపాయలై యధర్మ్య భక్షులై యదరంభరణ సాధన విద్యాపూత్ర పరిగ్రాహులై పూర్వగంధ నిండాపరాయణులై సంస్కృత భాషాపరిత్యాగ కీలులై, దేశభాషాధ్యయనకులై, భక్తి జ్ఞానసాధనభ్రష్టులై, పతి తులై, దేహసౌఖ్యపూత్ర ప్రధానులై సంతత విషయ సౌఖ్యాభ్యసన దుర్బుధివృత్త కరీరులై, నిస్సారాంతరంగులై తాకిక జంఝుటల సంచాలిత చేతస్కులై ధనరాసులు గడించి వర్తకమును వృద్ధిచేసి పట్టణములు కట్టించి, ప్రబలాధికారములు చేసి, భగవద్వింతా దూరులై ధనరాజ్యపదమత్తులై మిథ్యా గౌరవ సమన్వితాంతక కరణులై సౌఖ్యావధిని బొందితి మనుకొని గౌరవాగ్రస్థానమునజేరితి మనుకొని, టప్పునకుండ భూలోకమునఁ జేలిపోయిన నా రెండఱు! ఎన్నియెన్ని బాతులు మహాధన మత్తతాభూయిష్టములై మహారాజ్యపదవి ప్రభవోన్మాదములై మహాయుద్ధముల రూపయిన లేకుండ మాడిపోలేదు? మీ యార్య జాతి కింతవఱకు మీ వేదవృత్త పుణ్యమున మీ గంగాగోదావర్యాది పుణ్యనదుల చలువను, మీ మత కర్తల మహిమవలన జాతినాశనమంతటి దుర్గత రానందులకు సంతోషింపక, వర్షములు లేవని యెచ్చుచుంటివా? అసత్య మెచ్చట నభివృద్ధి చెందునో, అనాచార మెచ్చట వర్ధిల్లనో అపరోక్షచింత యెచ్చట నశించునో, యన్యాయమర్యాద యెచ్చట నన్నిపాలగునో, ధనమే దైముగా నెచ్చట నారాధింపఁబడునో దేహసౌఖ్యమే పరమావధి యని యెచ్చట నిశ్చయింపఁబడునో, అచ్చట సర్వనాశము శీఘ్రముగాఁ దప్పదు. పండిన సాపము బ్రద్దులకాక మానదు. ప్రపంచములోని విషమ ప్రయోగము ఖండించుటకు, సమత్వమును స్థాపించుటకుఁ బ్రపంచ

వస్తు పరాజుభుతయో, భగవత్పాదారవింద లగ్న మనస్కులయ్య, ప్రభుఁ డెచ్చటకుఁ బ్రకృతికాంత యట్లు మన తేమమును గోరి పడరానిపాలులు పడుచుండగా- చినగంజాములోఁ జనుకులేదని యేడ్చెదవా? వర్షములు లేవని యేడువక బుద్ధి లేదని యేడుపుము. ప్రకృతి యెంత కరుణాన్వితమో నీ వెఱుఁగుదువా? నీ బుద్ధిలోనే సర్వప్రపంచ మువిచ్చివది. బుద్ధి హీనుఁడా! తిన్నగఁ జూచుకో! మేఘములు నీ మెదటిలోనే యున్నవి.

“ఇంక మీ రాజకీయ తంత్రములోని యసందర్భతలను జెప్పఁదగినదే - కాని నేను జెప్పను, అని నా వంక నాతఁడు తేటి పాఠఁజూచెను. చిత్రము రాజకీయ వ్యవహారములఁ గూర్చి ముచ్చటించఁ గూడదని మానంపుమున సాక్షిచేసిన కట్టుపాటున్నది.” అని నే నంటిని. “నీ మొగము సంఘము- నీ మొగము సాక్షి - నోరుముసికొని వినుమని యాత డిట్లనియెను. “సామాన్యసంసార భోరణిని మీ రెంత యసందర్భముగాఁ బ్రవర్తించుచున్నారో చెప్పెదను. తలకుఁ దిలల నూనెను రాచిగొనిన వానిని మూఁడుడని యనాగరకవ్యక్తియని జెట్టి మొగమని మీరు తూలనాడుచున్నారు. సుగంధయుక్తములగు నెట్లని పచ్చని నూనెలను మీరు రాచిగొనుచున్నారు. మీ కాంతలచే రాచిగొనఁజేయుచున్నారు - మీ తలలు శీఘ్రముగాఁ జెల్లఁబడుచున్నవి. జెల్లఁకలు త్వరలో రాల్చిపోవుటచే మీ భార్యల తలలు భావి దురవస్థానాచకములై యున్నవి. మూఁడుడని మీ రెంచినవాని తలఁట్లు నల్లగ మెత్తుగ నిగనిగలాడుచున్నది. స్వల్పధన! సాధ్యమైనది వదలుకొని వి శేష ధన వ్యయ మొనర్చి ధన నష్టియే కాక యా శోగ్య నష్టియు సౌందర్యనష్టియుఁ బొందుచున్నారు. తలకట్టును బట్టుకుచ్చునలఁ జేయుటలో! మెదడులోని వేడిమిని హరించుటలో! దల ద్రిష్టను తగ్గించుటలో! నొడలి కెంత నును పర్చునో యంత వజ్రేయించి-పరిశుభ్రపతములలో! సింగుకాయ పుణ్యము నూరు ‘మృగీకీటా’ సమ్మలకంటె సమాన గుణాధికమైయున్నది. ఈభూలోకపు గొడవలు నాకెట్లు తెలిసినదని, నీవు నీలోన నధిశ్ఠేపయ్యక్తమగు సంజేహ మొందుచుంటిని నీ మొగము చెప్పుచున్నది. త్రెలోక సంచారులము. జ్ఞానచక్రపుల మగు మాకది యసాధ్యముకాదు. మీరుపయోగించుచున్న సమ్మలింగచే మీతలలు గలుగెక్కి భ్రష్టము లగుచున్నవి. దేహములు బూడిదజఱచి బెట్టయై, మృదులత తప్పి పాదగుచ్చున్నవి. సింగుకాయ తక్కువ విజయగలది కావునను తలచుగా వారకు వస్తువు కావునను మీరు దానిని సంపూర్ణముగా విడిచినారు. ధనమెక్కువ వ్యయమైనఁ గాని సుఖము చేపార దను నొక పిచ్చి మీకుఁ బితాచమునలఁ బట్టియున్నది. మైదుండి వచ్చిన వస్తువుగాని ప్రయోజనకారి కాదని మీకు దుర్బుధిపాయ మున్నది.

“ఇదికాక మీతత్త్వములకు సర్వవిధముల సరిపడునట్టి యు, మీశోగముల నమోఘముగా హరింపఁగలిగినట్టియు, మీ దేశమం దుద్భవించిన మూలికలతో ధాతువులతో లోహములతో నిర్మింపఁబడినట్టియు, స్వల్పధన సాధ్యము లగునట్టియు నాయుర్యేదపు మందులను మీరు తృణప్రాయముగా వదలి వైచి-విదేశతత్త్వముల కేర్పడినట్టియు, విదేశశోగ జాతినంపారణ మొనర్చునట్టియు, మీ రెఱుఁగని విదేశీయ వస్తువుల సమ్మేళనమున నిర్మింపఁబడినట్టియు, విశేష ధనసాధ్యములగునట్టియు, విదేశీయావధములను మీరు స్వీకరించుచున్నారు. మంచి దెచ్చటనున్నను స్వీకరింపనే వచ్చును. గాని దగ్గునకు మీ యింటిలోని కరకకాయ యమోఘాస్త్రమై పనిచేయఁగలిగి యుండఁగా, రూపాయతీసికొని Ipecacuanhawine కొఱకు బరుగెత్తుట యెందులకు? ఒక్కరూపాయ కరకకాయలు ముప్పదితరముల వారికైనఁ గాననివారణమున కవ్యాచారముగాఁ బనికొనచ్చునే! కాని మూఁడురూపాయల I. W బుడ్డియొక్కని దగ్గునకుఁ జాలకపోవచ్చును. ధనియాలు, తిప్పతీగ, రక్తచందనము, వేపయోనెలు పద్మకోష్ఠము దమ్మిడియెత్తుచో ప్పనఁ జేర్చికాచిన కషాయము సర్వశ్రేష్ఠ పితృజ్వరములకు సమంజసమగు మందైయుండగా - ఇంత మోక్షమోగమును - ఇంత వపుకమందును-ఇంత నిత్యదిన చరోప యుక్తమత్తు సమ్మేళన నిర్మలమధమును- బుద్ధిపూర్వకముగాఁ ద్యజించి వారములకొలది యానుషత్తులందుఁబడి, చేదులు మ్రొంగిమ్రొంగి, యాసననాళ ష్టేశము లొందియొంది, రక్తనాళాంతః ప్రవిక్షేపధ ధారాధాటికి సహించి సహించి, యతికష్టముమీద భాగుపడుచున్నారు. ఒక్కని Typhoid జ్వరమునకుఁ బెట్టిన వ్యయముతో ననేకుల సన్నిపాతములను గురువ్వవచ్చును. సొంటి యుక్కిరి దెంతపనియో cream of malt ది అంతపని.

కాని మూఁడుదమ్మములు విలువగల దానియందు విశ్వాసము తక్కువ మూఁడురూపాయల బుడ్డియందు విశ్వాస మెక్కువ. నేను సర్వసాధారణ కుటుంబావధ యోగములనే చెప్పుచున్నాను గాని గొప్పగొప్ప యోగములతోలికే బోవుటయే లేదు. Cod-Livre Oil పని యెంతయో ఖండార్ద్రకపు బని యంత. కాని మొదటిది మీకు నెత్తిమీఁదిది. రెండవది పెంట మీఁదిది. మీలోఁ గొండటి బధిరతలు, కడుపులోబల్లలు, మూర్ఛలు మొదలగునవి ప్రాయశఃముగా మీ తత్త్వములకుఁ బడని యావధములను దీసికొనుటవలనఁ గలిగినవై యుండవచ్చును. ధనమా పోవుచున్నది. పనియా లేకపోవుటయేకాక తలచునవ్వును కూడఁ గలుగుచున్నది. ఏమి వినియోగము!!

“మహాయుద్ధములలోఁ దుపాకిగుండ్ల వైపుననుండి యావైపునకు, ఆవైపుననుండి యీవైపునకు రయ్యరుయ్యమని దూసిపోవునట్లు మోటారుబండ్లెచ్చటఁజూచినను బ్రతిగ్రామమునఁ జెలరేగియున్నవి. ఈ పిచ్చి-జనుల కెంతయైన నున్నది- ఇంత బాణవేగ మెందులకు? నిన్ముళముగాఁ బోరాదా? ఏమి పుట్టి మునిగెను! ఎందఱు జను లీవేగమున నలిగి చచ్చుచున్నారు! ఆహ! ఎంతసావకర్మము. ఇంతకును సౌఖ్యమేమైన నున్నదా? దేహసాధన మేమైన నున్నదా. ఎప్పుడెవఁడు క్రిందఁబడి నలిగిచచ్చునో యను భయముచే మనశ్శాంతి యున్నదా? నడచి పోఁగూడదా? మోటా రెక్కినఁ గాని గౌరవములేదు. ఆర్యుల గౌరవ మంతలోనికి దిగినది. ఇది కాక Petroleum సంబంధము గుర్తొననరేక దానివేడిమిచేత ధావనారంభమున మోటారుచేయు భయంకరమైన దడదడచే నెండఱకు హృదయకంపాదివ్యాధులు కలుగుచున్నవో యోజించినారా! ధనమా తగులఁబడిపోవుచున్నది. ఒక్కసాధారణకర్తవని నెలకగు Petroleum కర్మతోఁ బదిసామాన్య సంసారములు సుఖముగా రెండుమాసములు జీవించగలవు. ఏదో ప్రాణముమీఁదికి వచ్చునంతటి పని యున్నప్పుడు పరుగెత్తవలసినదే. వివాసముగా వాయుభక్షణముననై స్వాతి పోవునప్పుడు మోటా రెండులకు? ఇంతవేగముగాఁ బరుగెత్తించి యొకరినిద్దఱును బట్టాలక్రిందఁ ద్రొక్కించి, యే సముద్ర తీరమునో మీరు పోయినయెడల నక్కడమాత్రము చేయు మహాకార్య జేమున్నది? సార్థసార్థి మాముకంటె బల్లెపువ్వు ము తెక్కువ దర్పనీయమురా! మోటారుకొను వ్యసనము వానిని వాయువేగముతోఁ బరుగెత్తించు వ్యసనముతక్కువతే దియు లేదు. పొగాకు నల్లమందు వ్యసనమెట్టిదో మోటారు వ్యసనముకూడ నట్టిదే. కాలక్రమములకంటె నిది ఘనతరమై యున్నది. క్రిమంతులగురాజు లెన్ని మోటారుకొనినను గొనవచ్చును. వ్యవహారధర్మములే వారి కట్టియావశ్యకము లుండవచ్చును. అదిగాక రాజులు కొంత ధననష్టికి మనఃపూర్వకముగా నంగీకరించినఁ గాని యనేక నాగరకవృత్తులు నశించును. అంతేకాని పూర్వులు సంపాదించిన పుట్టెడినాము నమ్మి మోటారుకొన్న వాని నేమిచేయవలసినది?

“ఇదికాక మలేయొకపిచ్చి-వెండ్లానుమెడలోఁ బుస్తెలు కనఁబడవు. కాని మగని ముంజేరిని గడియారము తప్పదు. కాలము, పరమార్థమునలె, హస్తగతమైయుండక తప్పదు. జేబులోనుండు గడియారమును సంతత శిఖనమునఁ బైకిఁదిసి కొనుటైన తెఱపిలేనియే న్యాయమూర్తులతో- చేతులందుఁ దుపాకి యితర! సామగ్రిమంచుకొని ప్రయాణము లొనర్చుచున్నయే యుద్ధభటులతో - అట్టి గడియారము లుపయోగింపవలసి యుండఁగా చికుపఁ బొక్కులు గోకికొనుటకంటె నీగలను జంపుటకంటె వేఱు వ్యాపారమే లేనివానికి Wrist watch యెందులకు? ధనము మూల్గుచున్నది కావున నాతఁడు దానిని గొన్నాడని యనుకొనవలదు. అప్పుగాని కర్ణాటకపురీతనమ్మి ‘అవో’ మెపు వారియొద్ద నార్జించిన సౌభాగ్యమిది. ఆగ్భావర్ర దేశమందలి రత్నభర్తమాక్రికాది మహాభాగ్య మంత-వైకి బోయిన పిమ్మట గాజుపూసలతోను మట్టిలోహపు జిట్టిగడియారములతో నలంకరించుకొని మహా నాగరకులమని కుటకుచున్నారా? ఇది తెలివిమారితనమా? చేలతనమా? వెట్టి తనమా? చీ! ఇదికాక-

“కుటుంబవ్యయములలో- విద్యోవ్యయములలో - కుభ కార్యవ్యయములలో- మృతదినవ్యయములలో- మలేకొన్ని వ్యయములలో- అన్ని విధముల వ్యయములలోఁగూడ, నూతనములై, యనవసరములై, యనపాజములై, అనుపయోగములై, అపాయకములైన యనేక దుర్బుధిప్రాయములను బట్టి-దుర్భాగ్యములను బట్టి-దుష్టరుచులఁబట్టి- ధనము శతగుణముగా నగుచున్నది. మీరు బుద్ధియుక్తులై నూతననాగరకతా మహాభాగ్యమునకు లొంగక, తలవిడుచుబోసికొనక యుచిలముగా వ్యయముచేసి

కొను వారలైన యెడల నొక్కసంవత్సరము! వర్షములు లేనందుల కింత యేడువలయునా? నింత యసత్కారము చేసి వందులకు (కోత)గానున్నది. పో-పో" యని యాత్రావ్యాజుఁడూరకుండునంతటా "బాబూ! స్త్రీదర్శనము చేయుట మానివేయి నారని" నేనంటిని. బృందారకుండు కొంత మందహాసమునర్పించు నాకుఁ గనబడఁగ రవంత చొరవతెచ్చుకొని యిట్లంటిని. "బాబూ! మా తాతగారు గేదెకొఱకు వాల్చియ్యెము తెచ్చిరి. ఆయనపోయినారు. ఆయనకుఁగారు మాతల్లిగారు పోయినారు. నేనెప్పుడూ గేదెవాల్చియ్యెములో వాడిని. గేదెచచ్చినది దానిదూడవచ్చినది. ప్రతివాదులలోనిమాఁడవలెనువాఁడు బుణ్ణపాదలేక మొన్నటి పుష్కరదినములలో గోదావరిలోఁ బడిచచ్చివాఁడు- కాని వెనుక స్త్రీదర్శనము. సంధి కొఱకు మే మెన్నివిధముల నేడ్చినను వారు తుడురనియలేదు. పోయిన సాయుధులగా వారు మమ్ము తిట్టినట్టిట్లు వాడులేదు. భవమా పోయినది. గౌరవమా పోయినది. గెల్చినను గెలువకున్నను మిగిలియున్న దేమపుతప్ప మఁతెనియు లేదు. మఁతెనియైన ప్రభూ! ఈ విధముగా పార్టీలను పిప్పిచేసిని. కొందఱ స్త్రీదర్శనము చేసి వ్రాసి యా బాలితా యేలినవారికి దాఖలుచేసెదను. ఆ స్త్రీదర్శనముకొడికి బిలిపించి తగు రీతిని మందలించి- యని యింక నే నేమో చెప్పబోవుచుండఁగా - 'చి-చి' యనుచు నెవ్వడో నామెడఁబట్టి గెంటెను.

"హరహరా యని నేను బరుగెత్తుకొని పోవుచుండగా నెవ్వడో ద్వాదశకోర్కెపుండ్రధారి కులసీమలా బాలభూషిత వక్షస్సుఁడునైన యొక్క డాక్రలేజము నన్ను వెంబడించుచుండెను. ఆతని జూచి జడిసి మిట్టి యింత పరుగెత్తుచుండగా "నాయనా! జడియకుము. పరుగెత్తుము. నేను నీకు హాని చేయువాడను గాను. భారతమునన్నయ్య వ్రాయలేదనియు దానిని రాజరాజ నరేంద్రుఁడే పండిత సాహాయ్యమున వ్రాసెనని యామి లోకమున నెవ్వరో చెప్పుచున్నారట! నాయనా; నే నెరాజరాజనరేంద్రుఁడను. ఆ విమర్శకునకు నా నమస్కారము లని చెప్పుము. నేను దానిని వ్రాయలేదని చెప్పుము. నన్నయ్య దానినివ్రాసి నాకుఁ గృతి నిచ్చుటచేతనే నిచ్చట నుంటినిని చెప్పుము. నాయనా మఱువకును నెను. రాజరాజ నరేంద్రుఁడను పేరు విను సరి కొడుకుపొంగిన నేను తన్నూర్తిని బూర్తిగాఁ జూచి కనులు కృతార్థములు చేసికొనవలయు నని వెనుకకుఁ జొందరతో తిరుగఁజోయి మడతమంచముమీఁదినుండి క్రిందకు బడితిని" ఇక్కడికి స్వప్నము పూర్తయినది. ఎగిరి స్వర్గమును జూడఁజోయిన బాడ నావై నేమియు నిలువలేదు కాని క్రిందఁ బడినట్లుట్టి నిద్రాసమిదిగో! యీ మోకాటిపైఁ జూచితిరా? సంపదినములు పరోక్షములు- కష్టదినములు ప్రత్యక్షములు- భాగ్యదేవత పెట్టుకొన్న ముద్దు గాలి కెరి పోవును. గాని, కొట్టిన లెంపకాయ కాటికఱకు నిల్చును. ఆలస్యమైనందులకు తమింపుడు. ఓం శాంతి శాంతి శాంతి.

ఆంధ్రకవితా ప్రాశస్త్యము

కవికొండల వేంకటరావుగారు బి. ఎ. బి. ఎల్.

(నెప్టెలకు 4 తేది రోజునాము)

మన "విమానాంధోక్తిమతాభివృద్ధి" కల్పనాత్మకము; ఎవరిరచనకలన నీయంధ్రభాషయే. ఈ కవిత్వము ప్రాచీనమునకుఁ బ్రతిష్ఠించును; కాని సారస్వతదేవతయైన ప్రాశస్త్యముకొరకుఁ బ్రతిష్ఠించును. యోచించుట మన విషయము కర్తవ్యము. కవులచరిత్రమును బరిశీలించి క్రిస్తుతము 1000 ముదల 1800 ముదల 800 ఏండ్ల నుండి 280 ముదల యొక్క గ్రంథములను చూచి. మఱియు 1800 ముదలముదలముల లెక్కింపవలయు నెట్లు ముందగలదు. వీరిందటి లాను నెవ్వరోపేర్లు నిరంతరము మన కర్ణప్రసంగములు మూలమోయుచున్నవో వారే మన కవినిచ్చారు. వారే మన భాషను నూతనోజ్జ్వలము కలిగించిన మహాప్రసాదము. నన్నయ భట్ట, తిక్కయ్య, ఎఱ్ఱాచోళుడ, చూడగూడార లీనాటికిని మన మహాభువనముల దేశములలో విరాజిల్లుచున్నారు.

వై సమస్యల నెత్తుకొనెను, ఆంధ్రకవిత్వమునకు బూర్వజానన లెట్టివో, సాంకేతికము లెట్టివో, యొకంత యోధాధిపత్యమునకుఁ బరిగణించుట నమంజనము కాక లోయ. ఏ భాషయొక్క ప్రాశస్త్యము మెలుంగవలె నన్నను, అభాషను మూలమునా సాంకేతికములను చరిత్రమును విమర్శించుకొనుట, అనఁబడవలెనట్టియు నేమఱుగఁడుట నమంజనము కాదా?

నన్నయభట్టారకుని ఆంధ్రమహాభారతములో నాంధ్రభక్తి నిర్ధారణమైనది. ఏ సంగతియు వాసనను దీనికి వెనుక నెట్లాగియు బండికాగో, ఎట్లాంధ్రభక్తియన్ననో, ఎట్లాంధ్రభాష యన్ననోయని సంశయంఁ జెల్లుగాని, దాని తరువాత నాంధ్రుఁడు తద్దగింప నావలె యున్నాడు. ఆంధ్రభక్తియే తద్దగింప బాహుళ్యమై యున్నది. ఆంధ్రభాష తద్దగింప భరింపి మైయున్నది.

నన్నయయొక్క మహాభారతము మహాభారతమును "జగద్గీత"గా" కవింపవలెననియే యొక యెడలకు వగవలెనని మిఱువలె ననికాదు. ఒకానొక కవియొక్క మహాభారతము మెలుండునో అట్లే యాతని భావ్యరచనానైపుణ్యము (ఇవర్షియను. ఆ భారతముచేతనే నన్నయ భావ్యమందు మనము విశేషముగా సంస్కృతజడములను తెచ్చుకొని తెలుగు జడములను తెలుగు బాలియములను కలగొడుచున్నాము. మఱియు కథాకల్పనమున, ప్రసిద్ధి కెక్కిన భారతకథ కొక కొన్నిచోట్ల వెనుక ముందు మార్చిబండియొ, సంకల్పంబై సంస్కృతభారతమునుండియే నేరించియుండె. ఇందున నన్నయయొక్క నిజభక్తి సాంకేతికముగాని. కవిత్వప్రేరేపకము. భావములనుండి నంతయు, రసభావము బుడిచివారి భాషా విషయమున నన్నయ విశేష మర్యాదచేసి ఆపారమగు నుత్సాహమును కొనసాగినవాఁడు ఇందున నన్నయభక్తి కవిగణముల నున్నట్ల మనమున్నది. అయితే భాషావిషయము భక్తి కవిగణమునకు గాని నన్నయ దాని నావలయుండు ప్రజామండలముగ జేయలేక గోయినాడని నానంద్యము. ఆనాళ్లుగల పండితులకు, చతురాలకు, సంస్కృతమునైపుణ్యము విశ్వాసము లీ సార్వభౌమ నెట్లుగల సంగతి నన్నయ తెలుగుగును స్వచ్ఛంద ప్రవృత్తి వాత్సల్యము నాహానమయొక చేసియుండక పోవు. ఆ భారతముచేతనే మహాభారత తిక్కన్న జనియించువలెనని భారతమును భాషావర్ణికములు వా రెవ్వరును లేకపోయిరి.

రచనాత విన్నాచేడ్డత తిక్కనసోయినాటి ఆంధ్రభాషయందుగల సంగతి తెలుగు భాషవిషయమునకుఁ బ్రతిష్ఠించుట భవ్యపురుషార్థ తత్వపురుషుల వాడె "అమల భారతము" వ్రాసెను. పండితుల నొందక తెలుగుభాషను వాగ్విముఖ భవ్యపురుషార్థ తరువర్షపురుషులగా జెప్పెనున్నాడు. మఱియు "కావున భారతామృతము కర్తవ్యముల వాగ్విముఖ యాంధ్రావలి మోదము భారతమునకు" అనుచు ఆంధ్రభాషను మోదము పొందుటల వ్రాయుటకు సంకల్పించుకొని తత్కవిత్వము చేసేలోక గోరయ్యుండుటగ నెరవేర్చుకొని యున్నాడు. ఈతని భావ్యరచనమును రెండుగురులు తెలుగును జకవలెను సంస్కృతమును గడుచున్నాము. తెలుగు బాలియ పదములను, తెలుగు లోకోత్పలను గుప్పించుట మాయము న్నాము. కథాకల్పనము, భావనాసమర్థి, రసభావములు సకలకవి గూడ. సంస్కృతభాషకుంబై వర్ణసాధారణముగ ప్రమాణమైయుండు అంతు న్నయ్యుంట్ల గోచరింపదు. భాషావిషయమున ఆంధ్రభాషయే భాగ్యభక్తి కల్పించి చదువరి నున్నాగజేయు నవలయు నతికేయోక్తి యింతువలె నుండెను. మఱియు పుక్కిటికలకలము ఈతడు భారతమును దెనిగించి బూతుకొంటి నొక్క మహారాజు ప్రేరణమున గాక తెలుగు గు న గల స్వాభిమానముచే న్నెత్తినట్ల ప్రేరణము చేసియున్నాడని మనము నమ్ముకలసివచ్చె. వైదికవిద్య యొక పురి యనంతరము వచ్చిన యెఱ్ఱాచోళుడ నాని తొగిననే చని తెలుగు భారతమును బూరించివాడు. ఎఱ్ఱాచోళుడ కిటువలె నున్న రంగనాథు, భాస్కర, కేతవ మార. మంచన పోవన ప్రజాభ పోతన వర్ణికుల కొనకలకు గలవాడు వైవారి వకులకు కేవల భాషావర్ణికములకు లేదు కవిభావము నడిపించిరి.

వీరిలో నెవ్వరనుండుననియు లై యున్న వారు శ్రీ నాధుడును పోత నామాత్యుడును. ఈ కవులయొక్క మహాభారతములను మనమిక్రింది తెలుగున కనుచున్నాము. శ్రీ నాధునియొక్క యాతడు మ నేకరకముల భాషను ననేక కవుల పోడల నడిపించి వేగిక్రమ గడింపకు నునను యెయ్యండు. అందుచేతనే యతడు నై వధమును భాషావర్ణికంబులతో రచిసెందక విధిసాకులను వాని సామాన్యజనుల జర్జించి వల్లుటి పీఠచరిత్రమును క్రింద గ్రోతవైకావ్యము మంజరికొడవగ వ్రాసియున్నాడు. ఇరికియందు రంగనాథుడు రామాయణమును ద్వీపదగ రచించియుండెను గాని యతని కంపనమందు న్నయ్యుంట్ల లేకపోయె. ఆపూర్వమును చదువుట రసపుష్టి కలిగియున్నటువంటి వల్లుటి పీఠచరిత్ర

కల్పనో శ్రీనాధుడు ఆంధ్రభాషయందు నై వధ్యమును రచించినవానిలో తొందరి వాడు యెల్ల రొప్పుకొన వలసినతే.

ఈతని సమకాలికులకు పోత నామాత్యుడు "కొందరికి తెలుగు గుణము గొందటికిని సంస్కృతము గుణమును రెండుం గొందటికి గుణములను నేనందఱు మెప్పించు గృతుల నయ్యెయిదలక" అని చెప్పి యున్నాడు. దానినిబట్టి మాన తిక్కన వదనావరరకు రానురాను కొందఱు పండితులను జరిజలుట, సంస్కృతమునది వక్షపాతము జరలి, తెలుగు సంస్కృతమునంటె నెక్కుడనువాడు నహించియు నుప్పరించుచున్నది. ఆహ! తెలుగుభాష యెల్లు దినము వర్ణితులై సంస్కృతము నకునునకు ప్రాశస్త్యమును బాలియపుక్కిని గొల్పుచున్నది! మఱియు పోతనామాత్యుని భాగవతము కేవల భాషావర్ణిక భరణము గాక స్వరస్మిద్భక్తి ప్రేరేపకము యెచ్చుచోర్వన లేనిది ప్రాశస్త్యములను నైపుణివారము నలిపినది శ్రీనాధుని వైకావ్యరచనమును బట్టియు, పోతనామాత్యుని స్వచ్ఛంద ప్రవృత్తిని బట్టియు, మాత్ర వారికాలమునకు నాంధ్రభాషకు స్వయంభూత చక్కగ గుడిరి, నన్నయదుల నూత్రకారా వ. బృందారమునందు వేరినద యెట్లించు నుట్టొప్పుచున్నది. నూతనముగారంభ కుభనూదకముల నంతుకొంటె న్నను పాదగట్టుచున్నది.

పోతనామాత్యునిలో ఆంధ్రభాషకు నున్న శాతీయ భక్తి కలిగినది, మాధుర్యమునకు యెట్లించి. వివేచియ నకలనాన యెట్లించునకుంట్ల మె యలరానిది.

"ఓయమ్మ నీకుమాడఁడు మాయుండలకు బాంఁజెనెకల మన నీదమ్మ పోయెద మెక్కడికైదు మాఁజుల నురభుల ను మంజులబాటి."

అను తద్యమును భాగవతపు బాంజులను పండిత పథలందును నెక్కటియన నున్నోపింపదు ముగిలు యెఱుగుచును.

కాన పోతనామాత్యునికలకు. ఈ క్రమమిద ఆంధ్రభాషాభ్యుదయ భాషావర్ణిక గుణములను యెచ్చుచి. ఆంధ్రభాషకు స్వకల్పనముగ గాని స్వభావముగ గాని స్వరసపోవణమునగాని మిచ్చుంచి యుండిలేదు. స్వభాష మధురంబులతో నో వ్రేదంచుం బోతనామాత్యుని అతని నిజభాషా కీర్తిని గడించుచుం యుండరిని గా తాత్పర్యమున పూర్వము మొదలు పోతనామాత్యునికలకు గల యొక యెడల భాషాభ్యుదయగలని నేని పేరుచున్నాను. ఇతరదేశములలో నెందుల భాషావర్ణికరణమున కొక్క వర్ణికుల స్థాన ముపడియుండలేదు. భాషావర్ణికరణ మిరికట్లు ప్రజలను బాలియవర్ణముగ జేసి అనందమున నోలకొనించుచుండలేదు. ఆంధ్రభాష లోనికి పో పను నొకరిని ఇలియడే ఒడిస్తే అను గ్రంథముల ననుబాడించి వున్నాడు. కాని కాని కానంద్యమున నూడు. నేనును లేను. ఏమన ఆ కవికి శాతీయభాషాభ్యుక్తి లేదు.

శాతీయభాషాభ్యుక్తి కలిగి నమృతలై తరుకే గ్రంథములకు భాషావర్ణికరణమునకు జేసెనెంతో అయే రకు వ్రేదంచునకు నెందు"ని అయిన లీమై వాదయోజనమున కాభ్యుదయము గడంగి మహాభాషావర్ణికుల వాల్చుంతము మన వెన్నెముక జేరికొనిచ్చి యాభాషాభ్యుదయగ కవిత్వం గవులకు నాంధ్రభాషకు జరంతకృతజ్ఞులై యుండవలసి నది. ఆంధ్రభాష బురాణశ్రీకలకు కానించువత్తును సంస్కృతగ్రంథముల నులుచుచున్నామే. సంస్కృతగ్రంథముల నులనర మునించుట లేక!

(నశేవము)

తెలుగు - హిందీ, బాలశిక్ష

ఆంధ్రులు తమంతతాము నులుపుగా హిందీని నేర్చుకొనునట్లుగా ఈపుస్తకమును సిద్ధము చేసి నాము. దీనియందు ప్రథమశిక్షకు కావలసిన అన్ని సంగతులును వివరములతో విశదముచేసి యున్నాము. ఈపుస్తకము దగ్గఱనున్నచో, స్వయముగా హిందీని నేర్చుకొని హిందీలోని గ్రంథములను స్వేతము చదివి అర్థము చేసికొనుకొత్తి లెప్పుక కలుగును. కావలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయవలయును. ఆలస్యముచేసిన ప్రతులు అభింపవు. పుస్తకముదొరకుచోటు మేనేజరు

ఆంధ్రపత్రిక, మదరాసు.

(పంపూరి సుబ్బారావుగారు)

అంచకూడవని వారు తెల్పిరి.

ప్రాస్పెక్టుసు

ఈ ప్రాస్పెక్టుసు మద్రాసు, బాయింటుస్టాకు కంపెనీల రిజిస్ట్రారుగారి వద్ద పైలు చేయబడినది.

ది కర్నాటిక్ పేపర్ మిల్స్, లిమిటెడ్.

THE CARNATIC PAPER MILLS, Ltd.

(1918 సంవత్సరము ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్ట్ ననుసరించి ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

మూలధనము రూ. 10,00,000

10,000 వాటాలుగా విభక్తమైయున్నది. వాటా ఒకటింటికి రూ. 100 లు చొప్పున ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను.

రూ 10 లు దరఖాస్తుతోను, రూ 15 లు మంజూరైనప్పుడును, తక్కినది కోరినప్పుడు దఫా ఒకటికి రూ 25 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. ప్రతిరెండు దఫాలకు మధ్య మూడు నెలలకంటె తక్కువ కాని వ్యవధి యుండును.

డైరెక్టరులు

1. మ.రా.శ్రీ, ఎన్. కస్తూరిరంగయ్యంగారు అవరుగల్ బి.ఎ, బి.ఎల్.
పాపైటరు, "ది హిందూ" రామపేట, మద్రాసు.
2. " ది హానరబిల్ కాన్ బహదూరు ఏ. కే. జి. అహమదు
మరకయారు, మెంట్లెజ్జెట్టివ్ కౌన్సిల్ మద్రాసు
3. " పి. అయ్యన్న శెట్టిగారు, వర్తకులు, మద్రాసు.
4. " రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రామరావుగారు,
మెడికల్ ప్రాక్టీషనరు, "హవార్డస్" కేసేరి, మదరాసు.
5. " వి. రంగనాథము శెట్టిగారు,
పాపైటరు అనందప్రెస్సు, మెసర్స్ థామస్ ఆండు కో, మద్రాసు.
6. " రావుసాహెబు సూర లక్ష్మయ్య శెట్టిగారు,
వర్తకులు, శ్రీరంగము.
7. " పి. కృష్ణారావుపంతులుగారు బి. ఎ. బి. ఎల్.,
రిటైర్డ్ డెప్యూటీ కలెక్టరు, కేసాంపేట, మద్రాసు.
8. హార్మన్స్ జీ నారోజి, ఎస్కైర్., బి.ఇ;ఎ.ఎమ్.బి.సి.ఇ.,
రిటైర్డ్ కానిటరీ ఎంజనీరు, మద్రాసు గవర్నమెంటు, ఛెట్ పట్, మద్రాసు.
9. " రావుబహద్దర్ వి. ఆల్వార్ శెట్టిగారు బి. ఏ.,
రిటైర్డ్ డిస్ట్రిక్ట్ ఛార్జ్ ఆఫీసు.

బాంకర్లు:

ది తాతా ఇండస్ట్రియల్ బ్యాంకు, లిమిటెడ్, మద్రాసు.

ది ఇండియన్ బ్యాంకు, లిమిటెడ్, మద్రాసు.

ఆడిటర్:

ఎం. కె. దండికార్, ఎస్కైర్., బి.ఎ.,ఎ.ఎస్.ఎ. ఏ. ఎఫ్. యం యు.

ఇంకార్పొరేటెడ్ అకౌంటెంటు అండు ప్రిన్సిపాల్,

గవర్నమెంటు కాలేజి ఆఫ్ కామర్సు, మద్రాసు.

లీగల్ అడ్వైజర్లు:

మెసర్స్ వెంకటసుబ్బారావు అండు రాధాకృష్ణయ్య.

మేనేజింగు డైరెక్టరులు:

రావుబహద్దరు వి. ఆల్వార్ శెట్టి అండు వి.స్వరూ హారుమున్జినార్జి.

ది మద్రాసు బ్యాంకు, మదరాసు.

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు:

"వెక్యుఫోర్డ్ హౌస్" కీల్ పాకు, మద్రాసు.

ప్రాస్పెక్టుసు.

ఈకంపెనీ సంఘమువారి మెంబెరాండములో దెల్పిపట్టులగాని మదరాసులోగాని, మదరాసునకు దాపునగాని, కాగితములు చేయుట కొకఫ్యాక్టరీకిట్ట నుద్దేశముతో, స్థాపించబడినది. కాగితముయొక్క యుపయోగము చెప్పుటనవసరము. కాగితము వదలివేసినచో దేశముయొక్క నాగరకత అధోగతిలోనికి వచ్చునటులతప్పదు. హిందూ దేశములో సాలునకు 80,000 టన్నుల కాగితము ఖర్చు అగుచున్నది. అందు 30,000 టన్నులు మాత్రమే యిక్కడ తయారుగుచున్నది. మిగత 50,000 ల టన్నులకు విదేశీ మూలమీద నాభారపడి యుండవలసి వచ్చుచున్నది. కార్మికసమస్య క్లిష్టముగా నుండుటచే విదేశముల నుండి కాగితము, సంపాదించుట కష్ట మగుచున్నది. వచ్చుచున్న కాగితమైనను, యద్ధమునకు ముందున్న ధరలతో గాక విపరీత ధరలతో కష్టముమీద వచ్చుచున్నది. ఇంకను ధరలు హెచ్చవచ్చునని తలంపబడుచున్నది. కాన, కాగితములు చేయు ఫ్యాక్టరీ నెలకొల్పుట కిది మంచితరుణము. ఇతర రాష్ట్రము లీ విషయములో నిదివరకే ముందంజవేసి, గణనియముగా బనిచేయుచున్నవి. ఈ రాజధానిలో తద్విషయమునకు సంబంధించిన అనుకూలములనేకము లున్నను, యీ రాజధానియం దింతవరకట్టి ప్రయత్నము లేకుండుట శోచనీయము.

ఇవి యన్ని యునాలోచించి, మదరాసులోగాని, మదరాసునకు దాపునగాని ఒక కాగితముల ఫ్యాక్టరీ కట్టవలెనని నిశ్చయింపబడెను. వేరొకచోట కాగితపుగుజ్జు సిద్ధముచేయుటకు మర నిర్మింపబడును. అడవినుండి, వెనరు, తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారి సుమతి యిచ్చుటతోడనే, గుజ్జుఫ్యాక్టరీ కనిపెయ్యను. ఈఫ్యాక్టరీకి కావలసిన మరలు, పరికరములు సిద్ధముగానున్నవి. 15మాసములలో మిల్లు పూర్తిగా పని ప్రారంభించును. ఈమర దినమునకు 3 టన్నుల కాగితమును 1 టన్ను, తుంగపేరును, 10 టన్నుల గుజ్జును తయారుచేయును. ఇంకను యెక్కువ పని నెలవేరుట కనుకూలముగా నుండునటుల నిర్మింపబడును. మదరాసు పూనమల్లి హైరోడ్డు టోలుగేటునకు 2 ఫర్లాంగుల దూర

ములోనున్న అమింజికెరెలో నున్న కర్ణాటక కాగితములమిల్లు కొనబడును. అది మాతృకస్థానముగా నుండును. హిందూ దేశములోని కెల్ల నిక్కడనే తుంగపేరును తయారుచేయుస్థలము. గత రెండువత్సరములనుండి రావుబహద్దర్ వి. ఆల్వార్ శెట్టి, హెచ్. నారోజిగార్ల నాయకత్వమున బాగుగా పనిచేయుచున్నది. కాగితపుగుజ్జును, తయారుచేయుచు హిందూ దేశములోనున్న గొప్ప కాగితపు మరలకును, మదరాసు, బొంబాయి ప్రభుత్వములకును విరివిగా సప్లయిచేయుచున్నది.

అంత యెక్కువ మూలధనము లేకపోయినను, ప్రోత్సాహకరముగా పనిచేయుచు నష్టము పొందకుండగా నున్నది. ప్రస్తుతమున్న పద్ధతులమీదనే, కాగితపుగుజ్జు, తుంగపేరు, యిక్కడ తయారు చేయబడును. తుంగపేరును, బాగుగా తయారుచేయుటకు వలయు సామగ్రి లీ నెలలలో వచ్చును. కంపెనీలో 500 భాగము లుండును.

వాటాల కడసరి మొత్తము.

MINIMUM SUBSCRIPTION.

500 వాటాలకు తక్కువగాని చందా వసూలైనప్పుడు డైరెక్టరులు పనిని ప్రారంభింతురు.

ఖరారునామాలు.

AGREEMENTS.

ఈక్రింది ఖరారునామాలు బారీకావలెను.

(1) కర్నాటిక్ పేపర్ ఫ్యాక్టరీ యజమానులగు రావుబహద్దరు వి. ఆల్వార్ శెట్టి, హెచ్. నారోజిగార్లకు కర్నాటిక్ పేపర్ మిల్స్ కంపెనీవారు సదరు కర్నాటిక్ పేపర్ ఫ్యాక్టరీయొక్క యావదాస్తిని యథాప్రకారము రావలసిన ఇవ్వవలసిన బాకీలుసహా సదరు ప్రాప్తి టరులు సదరు కంపెనీవారికి ట్రాన్సుఫరుచేసే పద్ధతిని, సదరు కంపెనీ వారు సదరు ప్రాప్తి టర్లకు రూ.20,000 లు పూర్తి వెలగా యిచ్చుటకును అందులో రూ. 10,000 లు నగదుగానున్న తక్కిన రూ.10,000 లను వాటాల పూర్వకముగాను కంపెనీవారు ప్రాప్తి టర్లకు ఇయ్య నిర్ణయము. సదరు రూ. 20,000 లలో రూ. 10,000 లు యంత్ర

ములు, ఇంజనులు, నిలువసామానులు, గృహములు మున్నగువాని ఖరీదుక్రిందను, తక్కిన రూ 10,000 గాఢ్ విల్ క్రిందనున్న కర్నాటిక్ మిల్సుకంపెనీవారు రావుబహద్దరు వి. ఆల్వారు శెట్టిగార్లకు ఇయ్య నిర్ణయము.

అమింజ కెరల్ ఒకభూమిని, ఒక గృహమును ఫ్యాక్టరీ వారు 12-2-13 వ తేదీన 5 సం॥రముల వరకు కవులుకు పుచ్చుకొని యున్నారు. అందులో గతింపగా మిగిలిన కవులు వాయిదా ఆఖరు వరకు ఆభూమిని, ఇల్లును కూడ కంపెనీవారికి ప్రొప్రైటరులు. ట్రాన్సుఫర్ చేయ నిర్ణయము.

(2) రావుబహద్దరు వి. ఆల్వారు శెట్టి, హెచ్. నాగోజిగార్లను పది ఏండ్లవరకు సదరు కంపెనీకి మానేజింగు డైరెక్టరుగా ఏర్పరచుటకున్న అందులకు వారికి నికరము లాభములో డైరెక్టరుల కివ్వ వలసిన రుసుములు, తరుగువరుగుల భర్తీసామ్యు, ఇతర విషయములకు నిలువసామ్యు మున్నగువానినిన్ని మినహాయించకుండా, డిబెంచరులమీదను, బదులు పుచ్చుకొన్న సామ్యుమీదను ఇవ్వవలసిన వడ్డీని మాత్రము మినహాయించి మిగిలిన సామ్యుమీద 100-కి పది వంతున కమిషను యియ్య నిర్ణయము.

డైరెక్టరుల ప్రత్యేక హక్కు DIRECTORS INTEREST.

రావుబహద్దరు వి. ఆల్వారు శెట్టి, హెచ్. నాగోజిగార్లు ఇది వరకును కర్నాటిక్ పేపరుఫ్యాక్టరీకి ప్రొప్రైటరుగానున్న కారణమునను ఇది మొదలు 10 ఏండ్లవరకు కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు కంపెనీకి మానేజింగు డైరెక్టరులుగా ఉండబోవు కారణమునను వారికి ప్రత్యేక హక్కులుగలవు. ఇదితప్ప మరియే డైరెక్టరులను అధికారరీత్యా గలగు హక్కు (Interest) తప్ప మరియెట్టి (Pecuniary interest) ఆర్థికహక్కును లేదు.

డైరెక్టరుల అర్హత, వేనము.

ఈవిషయమున సంఘనిబంధనలలో ఇట్లు వివరింపబడెను :—
50 వాటాలు కొనినవారు డైరెక్టరులుగా నుండనర్హులు
ఏ డైరెక్టరుకును తాను హాజరైన ప్రతిసభకును రు 35 లకు మించకుండా డైరెక్టరులచే నిర్ణయించబడిన సామ్యును బడయగలరు.
ఏదైనా కంపెనీకి సంబంధించిన ప్రత్యేక కార్యమును నిర్వహించుటకు డైరెక్టరులలో ఒకరినిగాని, హెచ్చుమందనిగాని తక్కిన డైరెక్టరులు అందరునుకలిసి నియమింపవచ్చును. అట్లనియమింపబడిన వారికి ప్రతిఫలముక్రింద డైరెక్టరులుగా వారికి చెందవలసిన మామూలు రుసుమునకుబదులుగాగాని లేక అదనముగాగాని డైరెక్టరులసామ్యును ఇయ్యవచ్చును. కంపెనీవారిచే జారీచేయబడిన వాటాల సర్టిఫికెట్లపై నను డిబెంచర్లపైనను సంతకము చేసినందుకు ఏ డైరెక్టరునైనను ప్రత్యేక రుసుమును ఇయ్యవచ్చును.
జనరల్ మీటింగులలో ఎప్పటికప్పుడు డైరెక్టరుల రుసుమును నూర్చుటకుగాని హెచ్చించుటకు గాని అంశ విభాగమును సవరించుటకుగాని అధికారము గలదు.

ప్రారంభ వ్యయములు

అండర్ రైటర్లకివ్వవలసిన కమిషను, బ్రోకరేజీ కాక పది వేలు రూపాయలు కంపెనీవారికి ప్రారంభవ్యయ మగు నని అంచనా వేయబడినది.

బ్రోకరేజీ

అంగీకరింపబడిన దరఖాస్తులమీద 100 కి 2 కు మించనిరేటు ప్రకారము కంపెనీవారు బ్రోకరేజీ ఇయ్యవచ్చును. నూటికి 5 కు మించని కమిషనుమీద జారీ చేయబడిన వాటాలను రద్దుపరుపవచ్చును.

లాభములు

మూలధనముమీద 100 కి 20 వంతున నికరపు లాభము వచ్చునని జాగ్రత్తతో పరిశీలించి తేల్చిరి.

మెమోరాండం, నిబంధనలు, వై అగ్రిమెంటులు మున్నగు వానిని చూడగోరువారు మేనేజింగు డైరెక్టరుల కచ్చేరియందు కచ్చేరి వేళలలో ఎప్పుడైనను చూడవచ్చును.

కంపెనీ మెమోరాండం ఈ ప్రాస్పెక్టసులో జతపరచబడినది.

ఈ ప్రాస్పెక్టసులో జతపరచబడిన దరఖాస్తుఫారము మీదనే కావలసిన వాటాలను గూర్చి వివరించి దరఖాస్తు సామ్యుతో గూడ ఆ దరఖాస్తులను మేనేజింగు డైరెక్టరులకే పంపించవలెను.

వాటాలు అలాటమెంటు చేయబడిన పిమ్మట ఆటనెలలు లోపున వాటాల సర్టిఫికెట్లు వాటాదారులకు అందజేయబడని వద్ద తిని వాటాలు యియ్యబడును.

వాటా అలాటచేయబడనిచో ధరావత్తుసామ్యు పూర్తిగా దరఖాస్తుదారునకు పంపివేయబడును. కోరినన్ని వాటాలను యియ్య వీలులేక కొన్నిటినిమాత్రమే ఇచ్చుట తటస్థించినప్పుడు యియ్యబడని వాటాల ధరావత్తు సామ్యు అలాటచేయబడిన వాటాలకుగాను దరఖాస్తుదారుడు యివ్వవలసిన మిగతసామ్యుక్రింద జమ్యక్టుకొనబడును.

వాటాలు అలాట చేయబడిన పిమ్మట దరఖాస్తుదారుడు ఇవ్వ వలసిన సామ్యును కంపెనీవారు కోరినప్పుడు అతడు చెల్లించలేకపోయినచో అదివరకు చెల్లించిన సామ్యుకూడ అతడు నష్టపడవలసినవచ్చును.

ప్రాస్పెక్టసు దరఖాస్తుఫారములు మేనేజింగు డైరెక్టరుల ఆఫీసులో దొరకును.

ఎ. టి. మరకయారు.

ఎస్. కస్తూరిరంగయ్యంగారు.

పి. కృష్ణారావు.

హార్మున్జి నాగోజి.

యు. రామరావు.

వి. ఆల్వారు శెట్టి.

వి. రంగనాథం శెట్టి.

ఎస్. లక్ష్మయ్య శెట్టి.

పి. అయ్యన్న శెట్టి.

ది కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు, లిమిటెడ్.

నెం. _____
(1918 ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టునుసరించి ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)
మూలధనము రూ. 10,00,000 లు.

ది మానేజింగు డైరెక్టరులకు:

ది కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు, లిమిటెడ్

కోపాట్, మద్రాసు.

మహాశయలారా !

మైకంపెనీయొక్క మూలధనమునకుగాను ప్రకటించిన వాటాలలో నేను-మేము.....వాటాలను పుచ్చుకొన గోరి వాటా 1 కి రూ 10 లు చొప్పున..... డిపాజిట్లు క్రింద చెల్లించినాను-ము. 1920 సం॥రము...తేది మీ ప్రాస్పెక్టసు నందు తెలుపబడిన ప్రకారము కోరినన్ని యుగాని, దానికంటె తక్కువైనవిగాని ఎన్నివాటాలు నా-మా కొనంగెదరో అన్నిటిని పుచ్చుకొనుటకు నేను-మేము సమ్మతించుచున్నాను-ము.

మీ మెమోరాండమునందును కంపెనీయొక్క నిబంధన లందును ప్రకటించిన ప్రకారము తమరు ఇచ్చినన్ని వాటా లకు నా-మా పేరు రిజిస్టరు చేసికొనుటకు ఇందుమూలకముగ తమకు హక్కుగలుగ జేయడమైనది. మంజూరైనప్పుడు వాటా 1 కి రూ 15 లు చొప్పునను, తమకు రావలసిన తక్కిన ధనమును చెల్లించుటకు ఒప్పుకొనుచున్నాను.

సంతకము.....
శేరు పూర్తిగ.....
చిరునామా.....
పృత్తి మొలి.....
వివరము.....

తేది _____

ది కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు లిమిటెడ్.

నెం. _____
దరఖాస్తు డిపాజిట్లు చెల్లించినందుకు రశీదు.
ఈ.....1920 సం॥.....తేదిన వాటా 1 కి రూ 10 ల వంతునవాటాలకును డిపాజిట్లుగా పంపిన.....
రూపాయలు..... నుండి ముట్టినది.
రూ..... కాషియరు.

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

(ఈరీసీను నిచ్చి మున్నందు సర్టిఫికేటును పుచ్చుకొనవలయును.)

(Seal)

అందున, సమర్థత కి:- శేఖర్బాగు పరిశ్రమలలోని

మొదటసాతామియూ సి.టి.

బొంగుగనుల సీత ఆకాభంగమఃగ మారుట.

సమ్యక్చింతనచాలకమ్మారు. సాక్షుజ్ఞు ఘోషరేషున వారా
నందితమ మెంటివే బీజమలను వాచ్చింకవలయునని వట్టి
పట్టుచున్నారా. బుద్ధిప్రసాద సమాజేకమను అనగర నిర్మలా
గనుల పరివాద సమ్యక్చింతనగాని పరిశ్రమచుట్టటి బీజమును
నిర్మయించుటకు వారెంత మూత్రమును అంగీకరింపరు. బుద్ధను
నభిచెప్పిపుటకు చుట్టకారమును. రెండుచుట్టచుటకు
రెండు విధములగు భిక్షుద్యక్తనములకుట్టి చర్మచేయుటయే
యని గ్రహించవలయును. అందుకులన మెంటివేపు చర్మచేసినను
కార్యము లేకపోయెను. గనుల పరివాద రి గంటలకు పని
సమయము తగ్గించుకట్టు యజమానులకు కొరవలసిందని సాక్షు
మెంటు సమ్యక్చింతన వాగు రెండుచర్మగాదు చెప్పి.

శీడవ రకుల నవముల

ఓల్లా గోరోఖాపు అనునామ వింతచర్యలు.

అమెరికా నాకానిర్మాణ నిబంధనలు.

జర్మనీ జనానుదేశములు

పాఠము: పద్మవిజయ 29:— జర్మనీనుండి రాక్షసు
 సోశ్యుగారు కన్యకుడును బహిరంగమున వ్యాధిచేసి
 నిట్లు చేర్చిరి. కానూన జర్మనీ చేతమును
 రెండును గల నిమిష నిత్యవ్యవస్థ వైచిత్ర్యమున ను
 త్రువలయును, జాతిజ్ఞులందును నిత్యవ్యవస్థ పొందవలయును.
 జనాను నశనమును చేయుచు జర్మనీను చూచుచుండిరి.
 యుద్ధమున చేడిపొయిన ఈ కులమునకును స్నేహ పోమును
 మునుపటికంటె బలతక్రమముగ నిత్యము వెనకమును ను
 యితరమునైనను. జనాను జర్మనీక బాల ఎత్తున వస్తువును
 బంధువాలదు. కాని అది కుంతగల పేదానంతయుల నహియ
 మందుల కన్నియో రెండుగముగ నందగలను.

బోలెనిప్పుల తిరోగ ముపహసానం.

చార్జ్, సెప్టెంబరు 28:— బోర్డువారు ఉత్తర
రంగ మంత్రిని పైకి కనగించున్నారు. ఏప్రిల్ 1890 వైదీ
అను పట్టుకొనిరి. ఎనిమిది రుపాయలను పొంద భర్త కొనిరి.

సహాయ నిరాకరణము

అందఱు, పెచ్చెంబరు 29: --శాల్యాలు గ జెట్టు పొందు
జేతమందలి సహాయకారకరణోపకరణమును నూర్చి యొక క్రథా
న న్యాసమున ప్రాయశః పట్టు చెట్టునున్నది -- ఇట్టి యొక
దర్శనము జూరంబింపదమను మాటలకు బాగుగ వరిగింప
నందుననే విర్లండునీతి ఇట్లు మారినది. మాంటేనుగారు పొం
దుజేతనీతి నంకటిని చురల కురియొకసారి బాగుగ తెలిసి
కొనవలయును తనోపై వ్యర్థము లన్నిటిని వెంటనే తగుల
బెట్టవలయును. భారతీయు లీ యే కష్టములను లొంగింప
వలయునని కోరచున్నారో వాటి నన్నిటిని బాగుగ జూచి
తింపవలయును. మహాబ్రహ్మముల నొనరింపినవారితో సమా
ధాన మొనరించుకొనున సాధ్యము కాదు కాని, నిజమైన
కష్టము లేచిన లొంగింపవలసినది మహాబ్రహ్మ తెలిసికొని వా
టిని వెంటనే లొంగిగొవలయును. సకాలమున దీ కష్టములను
లొంగించుటకులన నీ భారతీయులకునే ముఖము న్నేమనా
కుదిరి ఇండియాలో మనమొక పదము నెంచిన కామితార్థములను
బడయగలము.

సింహాళి నాణెము.

అందఱు, సప్తంబుది 27:— రబ్బున ఇంకకంటె ఎ
క్కువగా కయ్యుచేయు మాడదను నియమములను గూర్చి
బ్రాయను అరకు బ్రామానుగా రిట్లు తెలియజరుచున్నాడు.
సింహాశ్రమమునని తోటబ్రాహ్మందుఁడు ఇండియా క్రభుత్వము
వారి వాతావలంబు నుజయోగించుటవలన మలయదీర్ఘకనునం
దున్న వారికల్పరై చాలసమృద్ధును బొందుచున్నాడు. ఇండియా
మార్గ ప్రభురణ ఘోషకులక సింహాశ్ర ముల సమృద్ధివలన
యూను? సింహాశ్రమ వివరమున శ్రవణనిర్ణయనూత్రమున
వలచివంటిది వారు దోలరుల నుజయోగించుకొను రితిని
గూర్చిని విధానమును ముప్పలనినదని తోటబ్రాహ్మనులు వి
ల్పరు క్రభుత్వవారిని తోరకబురుచును.

సింహాళి సంస్కరణములు.

అందఱు, సప్తంబున 29:— పాల్కాని గజెట్టు (వతి
నిధి సందర్శనముగా డాక్టరు వాచ్చింగ్ టెర్నాండ్ గారికి
చెప్పి, "నేనును సింహళ ద్వీపవాసులను వ్యాపకముగ కలపఁ
సంతకర కైన సింహళ రాజకీయ సంస్కరణమును" రాలేదు.
సింహళ ముఖేక విషయములందు హిందూ శత్రువును మించి
యెన్నది. అందుకలన హిందూ శత్రువున కిచ్చినపాటి సంస్కర
ణములైన సింహళమున కీకలవలయును. అయినను సింహళ
వాసులు భారతీయులవలె సహాయనిరాకరణ వద్దతి సమం
దింపక విలయసంత విశేషముగ నిప్పుటి సంస్కరణముల నుప
యోగించుకొనుచు ఇంక వాచ్చు శ్రవ్యములకొలది అందో
ళ్లన జేయుచుండవలయును.

జాతీయమిత్ర | పవేశము గలిగించుకొనుట

[illegible]

సంస్కరణములను తృప్తికొనుట:— సింహ
శము దొరకననువాడు త్రవడించిన సంస్కరణములను తృప్తి
కొనుటకు అది కాంగ్రెసు కార్యవ్యూహశంఘము వారు
సింహశము కాంగ్రెసువారికి నూనినది. అట్లు సంస్కరణము
లను నిరాకరించుచున్న వ్యాజనముకొనైతే వర్ధమానుని గెల్ల
యించుట కొకశంఘ మేర్పరచబడెను.

వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయ పరిశోధనా కమిషన్ గా నున్నది. దీనిని...

వ్యవసాయ పరిశోధన

ఈ నివేదికను సమగ్రముగా చదువవలెను. కాని...

వ్యవసాయ పరిశోధన

అధికార విభజనను లక్ష్యం చేసుకొని...

వ్యవసాయ పరిశోధన

రాజకీయ పరిస్థితుల కారణంగా...

వ్యవసాయ పరిశోధన

ఈ సంవత్సరము యందు...

వ్యవసాయ పరిశోధన

సంవత్సరము మొత్తము...

వ్యవసాయ పరిశోధన

సంవత్సరము మొత్తము...

గాన నిట్టి సరళి అవసరమగును. మితర్యము...

వ్యవసాయ పరిశోధన

ఈ నివేదికను సమగ్రముగా చదువవలెను...

వ్యవసాయ పరిశోధన

సంఘమునా చాలావివేకమును...

వ్యవసాయ పరిశోధన

కర్షణలో యిదియే...

వ్యవసాయ పరిశోధన

1920 సం. ఆర్థిక సం. 2-వ తేది...

Table with 5 columns: District, Rice, Wheat, etc. Data for various districts.

వ్యవసాయ పరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయ పరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయ పరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన...

Table with 5 columns: District, Rice, Wheat, etc. Data for various districts.

వ్యవసాయ పరిశోధన

Table with 5 columns: District, Rice, Wheat, etc. Data for various districts.

వ్యవసాయ పరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన...

నోటీసు

బరంపురము ఆంధ్రప్రదేశ్ నికలైకచందాదారులు చెల్లించవలసిన చందాలను వెంటనే మద్దూరు సూర్యనారాయణ రావుగారికి చెల్లించి వారివద్ద నుండి రశీదును పొందవలెను.

వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1920-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 2-వ తేదీ

శనివారము.

నిర్వాణ శక్తి

ప్రజలు స్వయంసహాయమున కలవాటుపడిన కొలదియు, వారి నిర్వాణశక్తి నిండు తేజమున వెలుగును. ప్రజల సామర్థ్యమును జూపుటకు, గాంధీకార్యక్రమమెంతయు అక్కరకు వచ్చును. శాసనసభల బహిష్కారమునకున్న గూడ, జాతీయ విద్యవ్యాపకము, పంచాయతి న్యాయస్థానముల స్థాపనము, ప్రజల నిర్వాణశక్తి నధికముగ పెంపొందించును. ఈ పనులు జయప్రదముగ కొనసాగుచో, స్వరాజ్యము లభించినట్లులనే ఎంచవచ్చును. స్వరాజ్యసిద్ధి నపుడెవరును ఆపజాలరు. శాసన సభలలో బ్రవేశించి పనిజేయుటకన్న స్వరాజ్య సిద్ధికి వేరుమార్గము లేదనువా రీవిషయమును చక్కగ యోచింపవలయును. ప్రజల స్వపరిపాలనా సామర్థ్యమును వెలిబుచ్చుట కవకాశ మొసగని శాసనసభలమూలమున లాభము గలుగునో, లేక వారి నిర్వాణశక్తి కవకాశ మొసగెడి యితరకార్యములవలన లాభము గలుగునో, నిర్ధారణజేయుట సులభము. స్వయంసహాయము గూర్చి, ప్రజ లీతరుణమున నుత్సాహము గనుటచు చున్నారు. ప్రజలలో తగిన ప్రజోధము గలుగుచో, జాతీయవిద్య త్వరితముగ వ్యాపించును. పంచాయతులు దేశమందంతటను స్థాపితమై, ప్రజలలో విపరీతముగ బెరుగుచున్న పోరాటముల సంతరింపజేసి, భ్రాతృభావమును పెంపొందింప గలవు. స్వదేశోద్యమము వ్యాపించినకొలదియు, ప్రజలకు చేతినిండ పని దొరకును. సుఖజీవన మేర్పడును. తినుట కన్నము, కట్టుకొనుటకు బట్ట సులభముగ లభించును. అనేకులు అన్నములేక మాడుచుండ, ఏకొలదిమంది యంత్రాధికారులలో ఐశ్వర్యముతో తులదూగెడిదుస్థితి దొలగిపోవును. రాలములతో నూలు దయారజేసి మగ్గములతో బట్టలనేయుటచే, దేశదారిద్ర్యము తొలగిపోవును. ప్రజలలో సంతృప్తి వ్యాపించును. నూతనోద్యమము వలన ప్రజల కిట్టి మహిమకారములు చేకూరు నని స్పష్టమగుచుండ, దేశమునకు ప్రజల సప్తము వాటిల్లు నని కొందరును, గాంధీ దేశము నధోగతికి దీసికొని పోవుచున్నాడని మరికొందరును, గాంధీకార్యక్రమ మారణయోగ్యముకాదని మరికొందరును, చిలుకపలుకుల, బలుకుట నింతగ గన్నట్టకమానదు.

గాంధీ కార్యక్రమమున ఆచరణయోగ్యము కాని యంశ మెద్ది? దేశహాని కలిగించెడి యంశ మెద్ది? స్వదేశోద్యమము, అవలంబనీయము గాదా? విద్యాధికులు కొందరు దప్పు జనసామాన్య మింత వరకును దేశములో, తయారగు ముతుకబట్టలనే భరించి, సంతృప్తిజెందుచున్నారు. విద్యాధికులు

సీమలులులను విసర్జించుచో, స్వదేశవత్త్రము నెల్లరును ధరింపగలరు. నేతపనివాండ్లనేకులు నేతపని జేసి సుఖజీవనము జేయుట కుద్యుక్తులై యున్నారు. ఇటులనే, ప్రతిగృహమునందును పూర్వమునందువలె నూలు వదుకుటకు తమతీరికకాలమును ప్రజలు వినియోగించుచో, దేశమునకు సరిపోవునూలు తయారగును. విద్యాధికులు బిలియడ్లు ఆటకు బదులు తమతీరికకాలము నిండుకు వినియోగించుచో, ఎంతయో మేలొనర్చినవారగుదురు. భుక్తియు ముక్తియు, కుదురును. ఇందువలన, ప్రజల ఆర్థిక స్థితి జాగువదుటయే గాక పాశ్చాత్యపారిశ్రామికవిధానము మూలమున వ్యాపించియున్న చెడుగు లీదేశమున వ్యాపించకుండ జేయవచ్చును. ఇది ఆచరణయోగ్యముగాని కార్యమా? ఇందువలన దేశమునకు చెరువు గలుగునా? న్యాయవాదులు తమవృత్తిని చాలించుకొనుటవలన, ననేకనష్టములు వాటిల్లునని కొందరును, అనేకు లిందు కొడబడరు గావున లాభము లేదని మరికొందరును తెలుపుచున్నారు. ఇంతవరకును స్వల్పసంఖ్యాకులు మాత్రమే తమ వృత్తిని చాలించుకొనిన మాట నిజమే. కాని వీరివలన ఎంతయుపయోగ ముండునో విమర్శకులు యోచించిరా? వీరు ప్రజలలో ప్రజోధము గలిగింపజేసి, కొరమాలిన పోరాటములను మాన్పింపగలరు. పంచాయతీన్యాయస్థానము లక్కడక్కడ స్థాపితమగునట్లుల కృషి సలిపి, వివాదములను త్వరలో పరిష్కరింప జేయగలరు. వీరు తమ బుద్ధికుశలతనుపయోగించి, ప్రజలకు న్యాయమును సమకూర్చగలరు. పంచాయతీన్యాయస్థానముల యుపయోగమును ప్రజ లొకమారు గ్రహించిరేని, వాని నికమీద విడిచిపెట్టరు.

తమ వివాదములు సులభముగ పరిష్కారమగుచుండ, ఎంతయో ధనవ్యయమునకు పాల్పడి, న్యాయముజరుగునను నాకే మెసగని కోర్టులకు బోవుట, కెవరు సమ్మతించుదు? ప్రజలలో నిట్టి విముఖత గలిగెనేని, న్యాయవాదులకు డబ్బు దొరకుమార్గ ముండదు. న్యాయవాదు లపుడు, ఎవరిబలవంతము లేకుండనే తమవృత్తిని విసర్జించి పంచాయతీ న్యాయస్థానముల యుపయోగమును విస్తరింపజేయుటకు తోడ్పడితేదరు. అట్టి తరి, ఈ సమయమునం దెందరు తమవృత్తిని విసర్జించినను, దేశమునకు లాభకరమే. సంఖ్యలబట్టి ఫలితమును నిర్ణయించుట తప్ప. త్యాగమునకు బూను వారల్పసంఖ్యాకు లయినను, గాంధీ మహాత్ముని సంకల్పము నెరవేరును. జాతీయవిద్యవై దేశమునం దభిమానము వ్యాపించుచున్న దనుటకు చిహ్నములు లేకబోలేదు. ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతివై విద్యార్థు లనేకులలో విముఖత ఏర్పడుచున్నది. ఆంధ్రదేశమున విద్యార్థులు కొందరు విద్యను చాలించుకొనుచున్నారు. బొంబాయిలో ననేకమంది విద్యార్థులులు గావించుచున్నారు. మూడు పాఠశాలలు ప్రభుత్వ సహాయమును దీసికొనక జాతీయపాఠశాలలుగ మారనున్న వని, తంతి వార్తలు దెలుపు చున్నవి. ప్రస్తుతవిద్యావిధానము గూర్చి విద్యార్థులలోను తలదండ్రులలోను విముఖత గలిగెనేని, జాతీయ విద్యాప్రతిష్ఠాపనల కవసర మేర్పడును. ఇంతవరకును కేవల మభిమానముచే నిలిచియున్న జాతీయపాఠశాలలు ప్రజల యక్కరలను తీర్చగలుగును. జాతీయవిద్య వ్యాపించినకొలదిని, విద్యార్థులలో దేశనాగరిక సాంప్రదాయములపై గౌరవము గలుగును. దేశభావభివృద్ధిజెందును. జాత్యభిమానము సత్వరముగ చేకూరును. బొంబాయిలో గాంధీ రాష్ట్రీయ మండలి యొకటి ఏర్పడినది. ఈసంఘము జాతీయ

విద్యను వ్యాపింపజేయుటకు పనిబూనును. కార్యసాధనమునిమిత్త మొక సంఘ మేర్పడినది. దీనికి చోటానీ గారధ్యక్షులు. జాతీయపాఠశాలలకు పుస్తకములను నిర్ణయించుటకు గాంధీప్రభృతులు గల వేరొక సంఘ మేర్పడినది.

పదునాల్గువేలరూప్యముల విరాళములపుడే వాగ్దానము చేయబడినది. ఈ మొత్తమున పదివేల రూపాయలు చోటానీగారిచే చందావేయబడినవి. ఇట్టిసంఘములు ప్రతిరాష్ట్రమునందును బయలుదేరి పని జేయుచో, జాతీయవిద్య త్వరలో వ్యాపింప గలదు. జాతీయవిద్యయొక్క యుపయోగ మొకమారు ప్రజలకు గోచరించుచో, వారు అమితోత్సాహము జూపగలరు. జాతీయ విద్యను వ్యాపింపజేయు, స్వదేశవ్రతదీక్ష బూనియు, పంచాయతి న్యాయస్థానముల నెలకొల్పియు దేశము కృషి సలుపుచో, ప్రజల నిర్వాణశక్తి ప్రపంచమునకు తేటతెల్లము గాగలదు. స్వరాజ్యసిద్ధి త్వరలో గలుగక తప్పదు. ఈ మూడింటిలో ఆచరణయోగ్యముగానట్టియు, అసంభవమగునట్టియు, దేశోపద్రవకరమగునట్టియు, స్వరాజ్యసిద్ధికి భంగకరమగునట్టియు, అంశ మొక్కటి యయినను గాన్పింపదు. ప్రజాసామాన్యమున కీ కార్యక్రమమును విపులముగ దెలిపిన, దీనిని సులభముగ సాధింపవచ్చునని వారు దెలుపగలరు. అధికారులు సయితము దీనిని అభినందింప గలరు. టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక సయితము శాసనసభల బహిష్కారమునకు దప్పు మిగిలిన యంశములకు వివిధపక్షములవారును తోడ్పడగలరని వ్రాసినది. ఇక, అభ్యంతర మెవరిది? భారతీయులలోని విద్యాధికులు కొందరు మాత్రమే, గాంధీ విధానమారణయోగ్యముకాదని తెలుపుచున్నారు. స్వధర్మమును మరచి, నిర్వాణశక్తిని గోల్పోయి, ప్రజల సామర్థ్యమునందు విశ్వాసము లేక, స్వయంసహాయపు ఉత్కృష్టతను గమనింపక, పరధర్మవ్యామోహితులై, శాశ్వతమగు పదార్థమును గుర్తించుటకు మారుగ క్షణభంగురమగు తథుకుబెరుకులే శాశ్వతమని నమ్మునంతటి దుస్థితికి వచ్చిన విద్యాధికులు ప్రజల కత్తంబోపకరములగు సంతములను తృణీకరించి, శాసనసభల మూలముననే దేశము గమ్యస్థానము జేరునని వచించుట, ఆశ్చర్యకరము గాదు.

ఆకారణముచేతనే, గాంధీమహాత్ముడు ఆంగ్ల విద్యాధికుల వంకకు తనదృష్టిని ముందుగ బరపెను. ముందుగ విద్యాధికులలో సంస్కరణము గలుగవలెను. ప్రజలలో విద్య వ్యాపింపకబోయినను, వారిహృదయము దుర్బలము గాంచలేదు. విద్యాధికులలో నటులగాక హృదయదౌర్బల్య మేర్పడినది. ఆత్మగౌరవము నశించినది. స్వయంసహాయవశ్యకత ప్రజలకు గోచరింపవలెనని, ఇంతవరకును వారిని నడిపించుచున్న విద్యాధికులట్టి ప్రయత్నములకు ముందుగ బూనవలయును. వీరెల్లరును శాసనసభలలో బ్రవేశించి ప్రాద్దువుచ్చుట, వారికిగాని, దేశమునకుగాని లాభకరము గాదు. అందుచే శాసనసభల బహిష్కరించి, విద్యాధికులు మిగిలిన యంశములను ముందుగా నాచరించి ప్రజలకు మార్గదర్శులు గావలయునని, గాంధీమహాత్ముడు గోరుచున్నాడు. ఇందుకు త్యాగమవసరము. త్యాగవ్రతముచుబూని కార్యచరణకు గడిగినకొలదియు, విద్యాధికుల నావరించిన వ్యామోహము తొలగిపోవును. స్వధర్మమెద్దియో గోచరించును. ప్రజల నిర్వాణశక్తివై విశ్వాసము గుడురును. దేశమందంతటను చలనము లేని సంఘీభావము గుడురును. స్వరాజ్యసిద్ధి వెంటనే చేకూరును. ఈ కారణముచేతనే తన కార్య

విధానము నవలంబించుచో, స్వరాజ్య మొకవత్సరమున సిద్ధించునని, గాంధీమహాత్ముడు అభయమిచ్చుచున్నాడు. ప్రజల నిర్మాణశక్తికి దోహదమొసగుట కింతకన్నను అనుకూలతరణ మింకొకటుండదు. "ప్రస్తుత పాఠశాలలను విస్తరించుట యనిన, ఎట్టి యవాంతరములనయినను దాటి, మన విద్యను మనము నడుపుకొనగల శక్తిగలదని గ్రహించుటయే" యని యంగు ఇండియాపత్రికలో గాంధీ వ్రాసెను. ఏజాతి తన నిజశక్తిని గ్రహించునో, ఆ జాతి తన గమ్యస్థానమును త్వరలో జేరును. హిందూదేశము స్వధర్మము ననుష్ఠించి, ప్రపంచమునకు ధర్మపథమునందు మార్గదర్శి గాగలడు. అట్టిఫలితము చేకూరుటకు, అన్ని పక్షములవారును బూనుకొని చరితార్థులగుట భావ్యము.

ప్రబోధము

సహాయ నిరాకరణోద్యమము ప్రజలలోనే గాక, ప్రభుత్వమువారిలో గూడ ప్రబోధము గలిగించుచున్నది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము, పైనిక విధానము, పశుబలములపై నాధారపడి యుండలేదని ఉపాధ్యాయులును, విద్యార్థిభాగిణులును బోధింపవలయునని, బొంబాయివిద్యార్థిభాగవారు సర్కులరును పంపినటుల, యంగు ఇండియాపత్రికవలన తెలియుచున్నది. నూతనోద్యమ విజయమున కిది చిహ్న మని, గాంధీ దెలుపుచున్నాడు. వీలనన, పశుబలముపై నాధారపడియుండుట భావ్యము కాదను విషయము, ప్రభుత్వమువారిచే గుర్తింపబడుట సంతోషప్రదము. ఓడ్యయరుగారి సిద్ధాంతము వెనుకబడిపోవుచున్నది. కాని, శుష్క ప్రకటనములతో ప్రభుత్వమువారి కోర్కె నెరవేరదు. పశుబలమునుగాక, ధర్మమునే తా మధారము జేసికొనినటుల, ప్రభుత్వమువారు కార్యాచరణమున జూపవలయును. ఇందుకు దండన విధానమును పూర్తిగా మాని, ప్రజలకోర్కెలను నెరవేర్చుట యావశ్యకము. ఇట్టిహితమునే ఆంగ్ల దేశమున ప్రచురింపబడిన పాల్ మాల్ గెజెట్ పత్రిక యొసగుచున్నది. ఈపత్రిక కన్పర్వేటిపు పక్షపత్రికయని గ్రహించుచో, నూతనోద్యమము ఆంగ్ల దేశమునం దెట్టి ప్రబోధము గలిగించుచున్నదో కనుగొనవచ్చును. మార్గే ప్రభుత్వకాలములో, బహిష్కారోద్యమమును దండనమూలమున నడచివైచుట లాభకరముగాదని గ్రహించబడెను. ఆసత్యము నితరుణమున గ్రహించి పరిస్థితులను చక్కగ గ్రహించి, దురభిమానమును పూర్తిగా విడిచిపెట్టి ప్రజల కష్టము తెవ్వెయో గ్రహించి, వానినితొలగించుటకుమంటాగుగారుపూనినగాని, బ్రిటిషుజాతికిని భారతజాతికిని సద్భావము పెరుగదనియు, ఇద్దరు సమస్యవలె హిందూదేశ సమస్య గూడ విషమము గావచ్చు ననియు, ప్రస్తుతసమయమునసత్వరముగ పని బూనక ఉపేక్ష వహించుట పాడిగాదనియు, పాల్ మాల్ గెజెటుపత్రిక హితమొసగుచున్నది. ఈహిత మెంతవర కనుసరింపబడునో తెలియదు. వై కెంటుగ్రేగారు ఐరిషుసమస్య విషయమై మంచి సలహా నిచ్చియుండిరి. అట్టి సమాధానపద్ధతి ననుసరించుటకు లాయడు జార్జి గారు పూనుకొందురని, డెయిలీ క్రానికలు వృత్తాంతముబట్టి చూచిత, నమ్ముటకు వీలులేదు. హిందూదేశ సమస్యను పరిష్కరించుటకు నయినను, వీరు వేరొక విధమున బ్రవర్తించుదురో లేదో తెలియదు. నూతనోద్యమము ఆంగ్ల దేశ మంత్రులలో ప్రబోధము గలిగించుగాక యని కోరెదము. రాయబహదూరు బిరుదముల గలిగియున్న విష్ణుదత్త సుకూలుగారును, జమ్నాలాల్

గాగును తమ బిరుదుల నిపుడు విసర్జించిరి. మొదటి వారు, గాంధీవిధాన మాచరణయోగ్యము కాదని తెలిపినవారిలో నొకరు. ధర్మప్రబోధ మివే తిని ఎల్లరలో వ్యాపించుచో, కార్యసిద్ధి త్వరలో గలుగుట నిశ్చయము.

సినేటు సభ

ఈసభ అక్టోబరు 15-వ తేది శుక్రవారమున గూడును. కీర్తిశేషులును సుప్రసిద్ధ గణితశాస్త్రజ్ఞులు నగు యస్. రామానుజంగారి గణితగ్రంథములను ప్రచురించువారును సిండికేటువారు దీనికొని, రామానుజముగారి భార్యకు నెలకు 20 రూపాయిల చొప్పున ప్రతిఫలముక్రింద యావజీవమిచ్చుచుండవలయునని, జి. ఏ. న. శే. శ. ను గారు తీర్మాన ముపపాదించెదరు. రామానుజముగారి ధీశక్తి కిదియా విలువయని విచారము కలుగక మానదు. ప్రాఫెసరు మెకెంజీగారు, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపక్షమున సాంఘిక తత్వమును గూర్చి ఉపన్యసించుటకు అంగీకార మొసగవలయునని రెవరెండు మెంట్లుగారు తీర్మాన ముపపాదించెదరు. మెకెంజీగారి సాంఘికతత్వమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు? హిందూ సాంఘిక తత్వముగూర్చి వారికిగల జ్ఞాన మత్యల్ప మని గ్రహింపవచ్చును. అట్టివారి యుపన్యాసములను వినుటకు ధనము నేల వెచ్చింపవలెను? జస్టిసు శేషగిరి అయ్యరు గారు చెన్నరాజధానిలోని భాషల ననుసరించి విశ్వవిద్యాలయముల నేర్పరు పవలయుననియు, ఇందువిషయమై శాసనము గావించుటకు, స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని కోరవలయుననియు, తీర్మానము నుపపాదించెదరు. దాక్షిణాత్యప్రముఖులు గూడ ఆంగ్లోద్యమాశయములను పూర్తిగా నంగీకరించుట, ఉద్యమ ప్రాబల్యమునకు నిదర్శనము.

ఆఖిలభారత దేశపు స్టోపు

మహాత్మ గాంధీగారి కుమారులగు హెచ్. యం. గాంధీగారిచే, పలుకుబడిగల డైరెక్టరులతో కలకత్తా నగరమునందు పైపేరుతో స్థాపింపబడిన సంఘపు ప్రకటనము, వేరొకచో ప్రచురింపబడినది. దానిని మాచదువరులు పరికింప గోరెదము. ఈకంపెనీవారు, కలకత్తాలో వ్యాపారము విరివిగ జరిగెడి ప్రదేశమునందుమంచిచోటును సంపాదించగలిగిరి. పని వెంటనే ఆరంభమగును. పంజాబులో వివిధప్రదేశములందు డైరెక్టరు లిపుడే శాఖలను నెలకొల్పి నిశ్చయించిరి. అమృతసరము, రావల్పిండి గ్రామములలో వెంటనే స్టోరులు స్థాపింపబడును. వీనిపై రాష్ట్రీయసంఘ మొకటి యాజమాన్యము వహించును. ఈసంఘమునందు, లాలా లజపతిరాయి, మహమ్మదు ఆలీ, డాక్టరు కిన్హా, సత్యపాలుగార్లు సభ్యులుగ నుందురు. దేశమునం దన్ని భాగములనుండి, ఈకంపెనీకి ప్రోత్సాహ మొసగబడుచున్నది. స్వదేశోద్యమమున శ్రద్ధ దీసికొనువారి కంపెనీయందు పేరుల దీసికొనుట భావ్యమని, హెచ్చరించెదము.

కర్నాటికు పేవరుమిల్లు

చెన్నపురిలో స్థాపింపబడిన కర్నాటికు పేవరుమిల్లు ప్రకటనము మొన్నటిపత్రికలో ప్రచురింపబడినది. భారతీయనాయకు లీ మిల్లు వ్యవహారములను నడిపెదరు. త్వరలో పనిచురుకుగ సాగునని తెలియుచున్నది. కాగితముల నీ దేశములో తయారు జేయవలసిన యావశ్యకత గూర్చి విశేష దూరము వ్రాయ నవసరములేదు. కాగితపు కల

పురు దీర్చుట కీయంత్రశాల చాలవరకు తోడ్పడగలదు. పేరుపొల్లుటలకు మంచిలాభము చేకూరునని, తలంపబడుచున్నది. దేశీయులీ యుద్యమమునకు తగినప్రోత్సాహ మొసగెదరని, తలచెదము.

వార్తలు

తపాలాప్రకటన:—దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్ళునామ, జనరల్ పోస్టు ఆఫీసుకర్త యా నెల 7 తేదీ సాయంత్రము 6-15 గంటలకు మూడుబడును.

ఒకసవరణ:—నిన్నటి దైనిక పత్రికలో 8-వ పుటలో 2-వ గదిలో 5-వ పుటలో "నవరణ కమలము" ముగా" అని యున్నది. "నవరణ కమలముగా" అని యుండవలెను.

కర్ణాటకైర్బియార్ గారి స్మారక చిహ్న సంఘము:—ఈసంఘముభ్యులనధ యా నెల 6 తేదీ సాయంత్రము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు సౌందర్యరహితము జరుగును. కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుట గూర్చి య, స్మారక చిహ్నముగూర్చి ముచాలోనింపబడును.

మదరాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము:—ఈసంఘముయొక్క సాధారణసభ యా నెల 7 తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మహాజన సభామండिरములో జరుగును. కాగ్రూర్ కాంగ్రెసు కార్యక్షేత్రం నెన్నుకొనుట మున్నగు విషయము లాలోనింపబడును.

మహాజనసభ:—నిన్నటి సాయంత్రము మహాజనసభయందు పిల్లల దైవ్యాలయము స్థాపనము గూర్చి రా. వి. సి. రామరావు గారువ్యసించెదరని (కనడింక బడినది. కాని సభకు ప్రేక్షకులు రానందున ముందు నాటికి ఆపుచేయబడినది. తేదీ ముమ్మంగు ప్రకటించబడును.

ఉదకమండల వార్తలు:—సి. ఎస్. క్లాక్ గారు మదరాసుకు బదిలీకాబడుటచేటి. ఈబృందావునామముగాక కృష్ణాకు జనరల్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా బదిలీ కాబడిరి. (వీరు నెవ్రెంబరు 26వ తేదీని తెల్వినామ కడపకు వెళ్ళరు) సి. ఆర్. వరమేశ్వర ఆశ్రయగాన నెల్లూరు (జనరల్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడుటచేటి. ఎస్. మల్లికార్జున ఆశ్రయగాన కడపకు బదిలీ కాబడిరి. వీరు నెవ్రెంబరు 26 తేదీని తెల్వినామ కృష్ణాజిల్లాకు వెళ్ళరు.

ఆముల్వేదరత్న కుండితటి ఆర్. ఎరిరాజులు నాయకుగారు:—ఈ నెల 8 తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు, కచ్చియప్ప కోశాలలో నొక సభజేసి వీరికోశ సుసంకల్పకము రాజపురము ఎవ అడు ఎస్. ఎస్. రైల్వేకంపెనీ చిత్త ఇంజనీరు ఆఫీసులో ప్రాథమ్యముగాకాన్పు ఏ. రాజమొదల్యూరగా రచ్చెదను. కల్పయమున గా. జి. అడమైసాధనల్ గారధ్యక్షత వహించురు.

అనారమునండి ఈవినింగు న్యాయకర్త కోకదిలేపక దిల్లు తంతుంపుచున్నాడు. రామలాల్ బోర్లెయ్యలకు, అడర్పెదానులకు, జరిగిన సభలో బోర్లెయ్యల సారథీమైనై, దాడి కడప తలంపును ముగిసినట్లు నిశ్చయించినది తెలియుచున్నది.

వడికస్తాన యుద్ధములో భాగ్య కుడిదీసింపబడవలమంది నయనికోద్యోగులకు ప్రభుత్వమునాక జరూరుకుల నిచ్చిరి. కెప్టెను నీలకాంత శ్రీరామ చాతగారికి బాదన్ను జి. ఎస్సీలికడను నియమించెను. కెప్టెను మేజర్ పెన్సోంకి దొడివాలాగారిని, మజిలీకాన వారంగు సింగుగారిని మిలిటరీ క్రాసు లీయబడినది. వీరుగాక ఎంతయోమంది యూరికి యను ఉద్యోగియుల కెస్సీయో జరూరుకు లీయబడినది.

విదేశ తంత్రవార్తలు

బర్లందు దుస్థితి.

పోలీసువారు కసి తీర్చుకొనుట.

మంత్రివర్గముచే రండులకు సహించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 28:— ప్రస్తుతము బర్లందు కలిగిన దుస్థితిలో ముఖ్యముగా పాటింపదగినది రాయలు విరివొక పైని బుల్లెట్లవారము, అక్టోబరు దినమునాడును నీన్ను ఫెయిసరుల కసి తీర్చుకొనవలసినదని పోలీసువారిని ప్రోత్సహించుటయే యని తెలియచున్నది. ఈ రెండు దశములవారము పోలీసు కనిపింపజేయుట కనుపారకానుట నెట్లు సంగ్రహించుకొనవలసినో అయిదామూడు నేర్పుటకు తెప్పించబడిరి. వీటిలో రెండవ దశమునందున్న 500 అను పూర్వము నైకో దోష్టగులుగ వుండే నవారు. నీన్ను ఫెయిసరులు ఒక క్రొత్తము నొసరింపిన వెంటనే పోలీసువారు కసి తీర్చుకొనుటకై ఇంట్లను కాల్చి వేయుట మొదలుగు దురంతకృత్యముల నొసరించు చున్నారని. వీటిలో ముఖ్యముగా రెండవ ఇటీవల బ్రిష్టుంగరులలో జరిగినది. పోలీసు వార కానుటకు కాల్చినందులకు గిరి పోలీసు వారు సగరమున కిగ్గుడుట్టింపి సగరమునకిదిని చెడగొట్టిరి ఇట్లు బాంబులకు కుపాతులతో కాల్చిరి. వారికి గాంధీయులు తగిలినది మూడు 50 కేల సాకరులకు అపై చెడిపోయెను. లిబరలు ప్రతికూల ఇట్టిదర్శన యొమియు బాగులేదని చాలా ప్రకటనలు గాత్రమున నున్నవి. జనరలు మెరైట్ గారి నొక అమెరికా విశేషజను సందర్శించి గానరకు కానకదలియించి మంత్రియై చెడిపోవుటవలన ఇట్టి క్రొత్తములకు ప్రతికూల గాని, కిక్కుగాని విధిమొదలుకు వీలులేదనియు పోలీసువారు కనుకరతామే నీన్ను ఫెయిసరుల దారుణములకు తాళుటకై ఇట్టి కృత్యములను చేయు తెంకయు స్వాభావికమనియు చెప్పిరి తెలియచున్నది. అమెరికా సంఘమున కరిగినది వివరించుచున్నది. మంత్రివర్గమువారు నిజముగ నిట్టి క్రొత్తములకు సమ్మతించరు. కసి తీర్చుకొనుచు పోలీసు వారిని దండించుటకు వెంటనే కసి క్రూరుత్వము లొసరింపజేయునని దర్శన చేసిన అధికారులు తెలుపుచున్నది. నిన్ను టిడినము కాల్చుటలో నొక పెద్ద బట్టలను కానమునై బాంబు వడి అది మాలిపోయెననియు, అబాంబు పోలీసువారిపై నుపయోగించిన బాంబులవలననే యున్నదనియు, అవటి స్థితి గతుల సరయవెంటి యనటి కరిగిన నైకదశమనై నైకో కుపాతులను కాల్చిరిననియు, నైకులు క్రూరుత్వమునైయు తెలియచున్నది.

దండనాధికారి కనబడకుండుట

కెల్లీ దండనాధికారి కెప్టెను వెండ్రుగారు కని పించుచున్నాడు. పారిపోయిరిన కదంతి. 48 గంటలలో నరని తట్టి యత్నగింపదగినదెడల కెల్లీ, కెల్లీ, కేగిహాల్లె, దూనుబెన్, కెల్లీ, కెల్లీ సగరములకు పూర్తిగ తగులబట్టెదమని భయపెట్టబడినది.

బెల్గాన్లులో పోలీసువారిని కనిపట్టిచంపుట ముందుగా నాలోపించుకొని చేసినట్లుల ఫలిత మని నిశ్చయముగా తెలిసికది. సగరములోని అల్లరుల సరికొండ జేయవలసిన ముఖ్యముగా నీన్ను ఫిసరు లిట్లు చేసిరి. ఒకేసమయమున నైకుదూరమున రెండుచోట్ల నొకేరీతి దారుణములు జరుగుట ఈ మాట నిజమని రూఢిచేయచున్నది. రెండుచోట్లను నూడ పోలీసువారు "పోట్టుదూర్తి"యందుండి.

మరికొన్ని అల్లరులు.

దెల్లిన, సెప్టెంబరు 28:— బెల్గాన్లులో మరల అల్లరులారంభము ముందువెంటనే పెద్ద ప్రత్యేకములందు తిరుగు బాటులు జరిగినట్లు సాంఘికమున యుండునని కేసీ 8 పార్ట్ తెలుపుచున్నది. కేసీ దారులు ప్రత్యేకముగ నిద్రదీయుటకు నైకులు కుపాతుల సుతయోగింపవలసి వచ్చును. నైకులపై వారు కుపాతులను కాల్చిరి. నైకులు క్రూరుత్వమునై కిక్కిరి ఒక పాతనకు దెబ్బతిగిలెను. అరదా యదాదానిలో మరణించెను.

చాలమందిని వట్టుకొనుట.

లండను, సెప్టెంబరు 28:— కిక్కిర్రుకొనుటకర్త 42 రు డ్లెట్లు చేయుచుండగా నైకులు వారిని వట్టుకొనిరి. అందరినీ నైకులవద్ద వారు నిచాడించి ఒకని విడిచిపెట్టిరి. కిక్కిర్రుకొను వద్దవారి తీర్పును నిరాకరించిరి.

ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వమునకు సులభములు మొదలుగు వాటికి విరాళముల సేవకుండుటను నిశ్చయించినందున ఆసంఘముల యజమానులు సామాన్యపు నిశ్చయములను విడిచిపెట్టి

విశేషముగ విధియై ఇతరులకు, తన్ను చంక యిచ్చింపినట్టి కట్టిపానినూడ విడిచిపెట్టెదమని భయపెట్టు చున్నాడు.

వైకొంటు గ్రేగారి యభిప్రాయము

లండను, సెప్టెంబరు 29:— వైకొంటు గ్రేగారు పెన్ను మిన్నరు గట్టెను కొక లేఖనవాయించు దానియందు తెలియజేసిరి. బర్లందు పరిపాలన మంతాంతముగ నెన్నడు నుండలేదు. బర్లందులో వెలికినూడ చూచుచున్నది. అంగీకారముగ నున్నట్లులేదు. దాని కానివిషయమున బర్లందు ప్రజలు దాని వాచరముల బెట్టుమని నిరాకరింపవచ్చును. ఇక ముందు కాంతియు, ముఖ్యముగాను నెలకొనుటకొక్కమార్గము మాత్రమే యున్నది. బర్లందు విధానమునకు వివిధములు సమ్మతించునట్లు చేయుటకు మాకు అంగీకారము ముఖ్యముగ గుర్తింపవలయును. బ్రిటనునకు బర్లందుకు నొకేరీతినికే విధాన ముండుననియు. రెండింటికి నొకేరీతిని నొకే నావిక కర్తము నుండు ననియు ఈ విషయములందు రెండింటిని విడచియుటకు వీలుకాదనియు స్పష్టముగ చెప్పట మొదటియంకము. పెద్ద పెద్ద అధినివేషములలోని ప్రజలు తమ కుపాతుల నెట్లు జడగవలయునో ఆసంగతి కేరీతిని స్వయముగ నిర్ణయించుకొనుచున్నారో అకేరీతిని అయిదందలవారు నూడ నిర్ణయించుకొనుటకు పరిపూర్ణాధికారము నిచ్చట రెండవది. బర్లందునందలి ఉభయపక్షములవారము గలసికొని తమ ఉభయల కంగీకారముగ నుండు ప్రణాళికను కయ్యచేసికొనుటకు కావలయునంతవరకు నిమ్మల మూడవ అంకము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమకు వీలయినంత యుత్తమకర్తని ఇంక రెండు సంవత్సరములు మాత్రమే బర్లందుకు పాలించుట యును ఈలోగా బర్లందు ప్రజలు సభ్యులడి ఉభయపక్షముల కంగీకారముగ నుండు ప్రణాళికను కయ్యచేసికొనుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు రెండేడ్లలోపలనే బర్లందుకు విడిచిపెట్టవచ్చును. ఎన్నియో కేలాబులనుండియు వారి బాధ్యతా జ్ఞానము వారు గ్రహించవలసినదో గ్రహించవలయు చీ కావడంకందేనో చేసిన మనము వారికి లింగి బాధ్యతాజ్ఞానము గలుగునట్లు చేయుట కిది యొక్కటియే మార్గముగాని వేరొక మార్గము లేదు.

నార్థాయుత్రితము:— సింధుతేజమునండి కొన్ని నెలకెతము కొంతమంది దీనుగాని ఆప్తుని స్థానమునకు తెల్పిన కానుకచున్నది వానెలో గాన 29 వ తేదీగాత్ర ఆప్తుని స్థానమునండి లార్కా నావకొచ్చిరి.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు

మెంటు సెక్యూరిటీ లైసెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము.
హెడ్ క్వార్టర్లు, బొంబాయి.
మానేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ ప్రభుత్వ.

ఫస్టు యూ 5,15,00,00 వైగానే యున్నది.
1919-వ సంవత్సరము నందు
వరుంబడి ,, 84,98,308
ఇప్పుడు జరుగుచున్న అమ్మక
రెన్సుల మొత్తము ,, 24,63,20,000
మునుపటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి
దాగుకు జాస్తిగా చెల్లించిన
మొత్తము ,, 5,50,00,000
ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు
కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండ
వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.
ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస
మునకు వ్రాయుడు. 672

Apply to:—
F. E. Vaid Esq, Branch Secretary
Oriental Assurance Building,
Post Box No. 8, Madras.

వ్యాపారము, ధరలు.

కాటాల బజారు చాల జోరగనున్నది. మొట్టమొదట యంత్రతాలయపు వాటా (రూ 500 అ) రూ 5,215, రూ 5,805 అ. దేవియంత్రతాలయము (రూ 250) రూ 1682½ అ, 1687½ కోయ:బుర్తూ రూ 262 అ.
మారకపు ధరలు నిగిపోవుచున్నవి.
బ్యాంకు టెలిగ్రాము ప్రాన్సుఫరు పెన్నీలు 21
బ్యాంకు దర్జిముండి పెన్నీలు 21-1-16
బ్యాంకులకొనుగోదర్జిముండి నీరుల పెన్నీలు 22-1-82
8 నెలలవాయిదా 22½
6 నెలలవాయిదా పెన్నీలు 28-1-16
అమెరికాదారులు అమ్మకపుధర నూటికి రూ 827 అ, కొనుగోలు 100 కి రూ 800 అ.
నానాబ్యాంకు అమ్మకపువాయిదాముండి లేదా టెలిగ్రాము 96 రూ 100 అ.
హంకాంగు బ్యాంకు అమ్మకపుముండి లేదా టెలిగ్రాము 100 దారులకు రూ 260 అ.
మంగులూ అమ్మకపు వాయిదా ముండి లేదా టెలిగ్రాము 100 టెలులకు రూ 860 అ.
జపానబ్యాంకు అమ్మకపుముండి లేదా టెలిగ్రాము 100 యెక్కులకు రూ 170 అ.
జపానబ్యాంకు కొనుగోలు 60 కొనాల వాయిదా 100 ఎక్కులకు రూ 150 అ.
స్పెయిన్బ్యాంకు దారుల బ్యాంకుల అమ్మకపుముండి రూ 100 దారులకు రూ 188 అ.
అమ్మకపు ముండిధర 100 దారులకు రూ 115 అ
చెన్నైయందలి మారకపుధర లెట్లు కలవు.
బ్యాంకుల అమ్మకపుముండిధర పెన్నీలు 21-1-16
కొనుగోలుముండి 22-1-82
8 నెలలవాయిదా 22½
లండనులో వెండి కొచ్చు 1 8 59 1/8
న్యూయార్క్లో చెల్లించుటకు లండను ధర 849½
లండనులో చెల్లించుటకు ఫ్యాంకుధర 82 20

గవర్న మెంటు వల్లములు

8½ కట్టి దూపాయి క్రమము	రూ 57½ మొదలు 59½
5½ ,, యధ్యక్ష క్రమము 1921	రూ 99½ ,, 100
5½ ,, 1922, 1928	రూ 98 ,, 99
5½ ,, 1925	రూ 98½ ,, 99½
5½ ,, 1928	రూ 99 ,, 100
6 ,, 1920, 1930	రూ 99 1/8 మొదలు 100

మారకపు ధరలు.

రూ 1-8	పి 1-9 1/8
దర్జి	1-9 8/8

వెండి బంగారములు

బంగారము ఇంగ్లీషు బాడవజరు	రూ 24-18
నేవనలు బ్యాంకు	24-18
వెండి 100 రుక	రూ 109-8-0

మాది

బొంబాయియందు కంబోడియా మాదికి రూ 440 ల ధర
యుండెను.

లికర్ములునందు 29-వ తేదీని ప్రతిధర లెట్లుండెను.

అక్టోబరు వాయిదా	15.46
జనవరి	16.61
మార్చి	15.68
మే	15.68

అమెరికాదారుల న్యూయార్క్వందు ధర లెట్లు

ఉండెను:—

అక్టోబరు	24.40
జనవరి	22.10
మార్చి	21.88

బందరు డి|| మునసబు కోర్టులో
S. C. 687
1920
వాది బొంబాయి హిరారామాకొంగు
ప్రతివాది వెంట్రప్రగడ భద్రాచ్య కర్తా
యా వెంట్రలో వాదికేర 1—2 ప్రతివాదులు వ్రాయించి యిచ్చిన నోటుకుట్టి వైకోర్టులో వాది రూ 78-0-0 లకు దావా చేసివాడు. నడకు దావా 14-10-1920 తేదీని వాయిదా అయివున్నది. నడకు వాయిదావాటికి ప్రతివాదు చేజరు కానియట్ల ప్రతివాదు మీద డిక్రీవుతును.
వాది బొంబాయి హిరారామాకొంగు వ్రాలు
1-10-1920. సం|| సా|| బందరు బజారుపేట.

ఆల్ ఇండియా స్టోర్స్ లిమిటెడ్.

ALL INDIA STORES Ltd.

ఉద్దేశ్యములు : హిందూ దేశము విద్య, వ్యవసాయ, వృద్ధి కేసులు.

మూల ధనము రూ 20,00,000 లు, వాటా ఒకటికి రూ 50 లు.

రూ 10 లు దరఖాస్తుతోను, తక్కినది దఫాలువారిగాను చెల్లించవలెను.

మహాత్మా గాంధీ గారి కొమారుని యొక్క

నిర్వాహకత్వము క్రింద కలకత్తాలోను, ఇతర స్థానములలోను తెలుపబడును.

(పాస్పర్టునువత్, వివరములకు దయచేసి ఈ దినపత్రికను విలక్షణముగా చూడవలెను.)

మెసర్స్: హెచ్. ఎమ్. గాంధీ అండు కో,

మేనేజింగు ఏజెంట్లు,

నెం 22, అమర్తల్లా వీధి, కలకత్తా.

Messrs H. M. GANDHI & Co,

Managing Agents,

No. 22, Amartalla Street, Calcutta.

స్వర్ణరత్నాకరము! స్వర్ణరత్నాకరము!! స్వర్ణరత్నాకరము!!!

అయ్యుర్వేద భాస్కర సుబ్రహ్మణ్య వండితుల కుమారులైన ఆరుముఖ వండితులవారిచే రాయారుచేయబడినది. ఈ క్రింద తెలుకబడిన వ్యాధులకు ఇది అమోఘమైన ఔషధము. కోరకనే వేనవేలు యోగ్యతాశ్రీతిలు యివ్వబడి యున్నవి.

ఈ ఔషధము క్షయ, ఉబ్బసము, అతియూతము, కష్టము, చిట్టఫిరంగి, మూలము, పౌష్ట్యము, సకలవారములు, సంజ, పిత్తకోశ, గర్భాశయ వ్యాధులు, చర్మవ్యాధులు, అజీర్ణము మొదలగు నట్టి వ్యాధులకు సంతవినిగా వనిచేయును. సకలవిధములైన తీరని కంటి వ్యాధులు మా వలన తప్పక బాగుచేయబడును.

భాస్కర అండుసన్న

195, టంకశాలవీధి, పోస్టుబాక్సు నెం. 131, మద్రాసు.

కంటినిలాడు "భాస్కర" పదరాసు.

Make
a Note it.

NOT ON SCAPS OF PAPER

But on the Tablet of Your

Memory

THAT

The *Ereotrus*, manufactured by Messrs. Huston Bros. Co.-of Chicago, U.S.A.; and priced at Rupees Fifteen only only, P. and P. Charges extra, is the only best cure in the world for Impotency, Functional weakness and lack of virility. It is a purely Nature cure, and does away with all internal and external Medicines, and aphrodisiacs, which to say the least, are all *boreds*, but not *cures*. It is a specialist in it self, and worth it weight in gold. The world renowned Dr. Bier's Hyparaemic Treatment is its basic principle.

Detailed Booklet, "Life After Death", telling all about it, free on application for *Ereotrus* (A.P.) Sole Agency in the East, Batata (India).

Telephone : No. 291.

Tel. Address : "ALL SILKS"

ESTD., 1860.

Dhanamal Chellaram.

Silk House.

WHOLESALE AND RETAIL.

DEALER IN

Japanese, Chinese, Indian & English, Silks, for Saris, Peticosats,

Jackets Etc. Etc.

Gent's Silk, Suiting, also English Woollen and Cotton Goods.

No. 46, Rattan Bazaar Road, G. T. Madras.

సహాయనిరాకరణము

నేటియరుపాడు పథ

నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

నాన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

నాన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

నాన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

నాన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

నాన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

నాన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

నాన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

నాన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి. నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేనియరుపాడు నహాయనిరాకరణము గూర్చి వార్తలు పంపింపబడినవి.

Coal Situation.

Hope of Peaceful Settlement.

Cabinet Discussion.

(REUTER'S.)

LONDON, September 30th.—6 35 P.M.

The coal position has not altered to-day but there are still hopes of a peaceful settlement. The cabinet sat for two hours this morning and it is understood that the coal situation was discussed, the miners delegates conferred for five hours to-day after which they adjourned until to-morrow morning in order to allow the Executive Committee to meet to-night to agree upon the recommendation to be made to the conference of the miners delegates to-morrow. It is understood that moderate councils prevailed at to-day's conference and possibly ballot will be taken on the question of submitting the dispute to an impartial tribunal.

LONDON, September 30th.—9 10 P.M.

It is officially announced to-night that the conference of the coalowners miners executive and the representatives of the Government has been arranged at the Board of Trade for to-morrow morning. Mr. Lloyd George is expected to attend. It is presumed that the miners executive which is meeting to-night will consequently defer the recommendation to be made to the miners delegates to-morrow.

Polish Successes.

Enemy Divisions Captured.

LONDON, September 29.

WARSAW.—A Polish *communiqué* dated the 28th says:—In the direction of Pinsk, we have captured the staffs of two enemy divisions. East of Zbruez the Poles and Ukrainians have taken 2,800 prisoners and large quantity of war material.

League of Nations' Intervention.

LONDON, September 29.

A Commission under the auspices of the League of Nations that is going to Suwalki in an effort to settle the Polish-Lithuanian conflict will be presided over by Colonel Chardigny (France). Major Keenan represents Britain, Italian, Spanish representatives have not yet been appointed. The first duty of the Commission will be to take all necessary steps for the prevention of further hostilities. It will be empowered to recommend any military dispositions to the two Governments for the purpose of avoiding a collision. As soon as the Lithuanians have obtained guarantees from the Bolsheviks and all Red troops have evacuated Lithuanian territory, it will be the Commission's duty to enforce the neutrality of the disputed area. This is the first occasion the League of Nations has actively intervened in a dispute between two nations, and the result of its efforts is therefore awaited with interest.

France's Recovery.

A Stirring Statement.

LONDON, September 28.

At the International Financial Conference at Brussels the French Delegate M. Avenoe gave a remarkable account of France's present economic position, stating that the Republic without waiting for the liquidation of her rights under the Peace Treaty has at once started restoring property of all kinds destroyed by war. Over three and half million acres had been put under cultivation thus enabling France to do without half of her importation of foreign wheat, thereby relieving the world's supply. One billion sterling partly supplied by France's thrifty peasants and workmen had been spent in restoring devastated regions, and work was still proceeding apace. The statement was followed with keen interest and all the delegates, even the Germans, applauded it.

Finance Committee.

LONDON, September 29.

BRUSSELS.—The Committee of the International Financial Conference on public finance includes Dr. H. E. Howard, representing India.

Executions in Russia.

LONDON, September 29.

The *Isvestia* the official organ of the Soviet Government announces that there were 998 executions in Russia in the month of July last, including the crimes of looting 251, drunkenness 15, stealing etc. 59, desertions 517.

American Shipping.

Share of Eastern Trade Desired.

LONDON, September 29.

An important meeting of shipowners in London discussed proposal for United States vessels to participate in the regular trade between the Far East and Britain and Continent. It was pointed out that this was interesting, as evidence that the American shipping authorities are desirous that American vessels should participate in the regular worldwide shipping services as well as those from American ports. Various lines at present trading entirely approved of American's sharing these trades and proposed that their ships should trade on equal terms. A difficulty, however, arose as the rebate system is illegal in the United States. The subject was adjourned.

Indian Navy.

To be Created in 1922.

LONDON, September 27.

The proposed revival of an Indian Navy will be one of the principal subjects for discussion at the next Imperial Conference in London. The proposal is strongly advocated by Lord Jellicoe with a view to protect seaborne commerce in the Indian Ocean. The scheme contemplates a gradual expansion of the Royal Indian Marine and its conversion into an Indian Navy in 1922. India bearing two-thirds of the cost. The construction programme suggests fast cruisers and destroyers in preference to battleships, and for port defence submarines of the latest pattern.—*Statesman*.

The Irish Problem.

Viscount Grey's Scheme.

Irish Leader's Dictum.

(REUTER'S.)

LONDON, September 29.

Mr. Arthur O'Brien, one of the leaders of the Irish self-Determination League, interviewed with regard to Viscount Grey's proposal in his letter to the *Westminster Gazette* declared that the plan was no improvement, except in degree, upon the methods of Government which Viscount Grey criticised. The only means of securing peace in Ireland was by England's negotiating peace with the Sinn Fein Government.

A Banker's Proposal.

The Conservative member of the House of Commons and the Banker, Sir Samuel Hoare, in an article in the *Nineteenth Century and After* says that if Northern and Southern Ireland would only agree, British members of Parliament would fall over each other to satisfy their demands. He suggests that the Premier himself should take charge of the Home Rule Bill and that the Government should immediately introduce wide and simple amendments, especially of the financial charter. Instead of the proposal that Parliament in London should have control over forty-three millions sterling of the estimated Irish revenue, while the Irish Parliament would be restricted to three and half millions and death duties, stamps, and certain license duties, Sir Samuel Hoare maintains that the Irish should control their own sources of indirect taxation, simultaneously avoiding fiscal quarrels. He further suggests that the Pope should be invited to send a special messenger to Ireland.

Government and Reprisals

LONDON, September 29.

The *Daily Chronicle*, in an inspired statement on the Government's Irish policy, points out that provocations have been far greater than the public has realised. The most ingenious devices of the latest murder clubs of the Far West have been imported into Ireland, resulting in the assassination of a hundred policemen in the last few months. Some of the victims have been slain by shots fired from an inside pocket. The collection of evidence is impossible, owing to the public being terrorised. All possible witnesses are living in daily fear of their lives, but peculiar feature is that the murders are often well known to the police, although there are no convictions owing to the want of evidence. Hence the police are forced to stand by and see the murderers of their comrades at liberty and unpunished. This has proved a terrible strain on the discipline and forbearance of a splendid force. The Government knows that a great many of these facts especially the extent of the Red terror in Ireland, have been concealed from the British public by deliberate and systematic interference by pro-Sinn Fein operators of the telegraphs between Ireland and England. These means have been frequently used to conceal the brutality of the murder campaign. Moreover, the same tampering with the telegraphs is now being used to exaggerate in England the accounts of reprisals. It is the intention of the Government to check the reprisals by such disciplinary measures as are best fitted to the situation. The Government refuses to apply the strict letter of the law to acts committed in hot blood under most extreme provocation. For example, seeing Mr. Burke foully murdered at Balbriggan while celebrating his recent promotion, although the Government refuses to hang policemen while other criminals are at large, it will take summary methods to repress excesses. At the same time, the Government points out that the best way to stop the reprisals would be for the murderers to cease murdering, as there has not been an instance of a police attack without provocation. It is the Government's intention to persist in their endeavours to bring a settlement to Ireland by policy rather than arms, but settlements cannot come as a concession to murders. The Government intends to proceed with the Home Rule proposals, hoping they will provide a rallying centre for the Moderates, but it does not intend to adopt any desperate new policy such as the proposal of retiring to the coast of Ireland and retaining on the ports.

Sinn Fein Coup.

LONDON, September 29.

A telegram from Cork reports the biggest coup the Sinn Feiners have yet effected. A hundred armed men conveyed in lorries, raided Mallow Barracks, occupied by the Seventeenth Lancers, when the troops were exercising their horses. The sergeant, who challenged their entry, was shot down point blank, and has died. A trooper clad in pants and vest rode barebacked for his comrades, who returned after the attackers had left, having failed to set the barracks on fire. All war material was carried off, including a Lewis gun, a large number of rifles and a considerable quantity of ammunition. The affair caused consternation in the neighbouring town of Buttevant. All business was suspended and a large number of the residents fled.

Mallow Fired in Revenge.

LONDON, September 29.

Anticipated reprisals for the murder at Mallow Barracks, followed swiftly this morning, when the town of Mallow of 5,000 inhabitants, was set on fire in several places. The Town Hall, Creamery, Steam Mills and many houses were destroyed. The damage amounts to many thousands. The Fire Brigade was unable to turn out, owing to the curfew order.

Patrol Waggon Attacked.

LONDON, September 29.

There was a very daring episode in the Belfast riots last night. The crowd attacked a military patrol waggon with rifles and revolvers. The Military promptly turned a Lewis gun on the mob, of which two were shot dead and many wounded, some seriously.

Under Secretary of Foreign Affairs.

Sir Eyre Crowne Appointed.

LONDON, September 30.

Sir Eyre Crowne has been appointed permanent Under-Secretary of State for foreign affairs in succession to Lord Hardinge.

London Tea Market.

Better Tone Maintained.

Restriction of Output.

(REUTER'S.)

LONDON, September 27.

Messrs W. J. and H. Thompson report as follows:—This week's offerings comprise 33,000 packages of Indian tea, 32,000 packages Ceylon tea, and 2,000 packages of Java tea.

The better tone noticed at the last auction was fully maintained at the current week's sales, competition being well distributed. Rather more attention was paid to medium class teas than of late good liquoring invoices occasionally made an advance of 1d. to 1d. per lb., while the best tippy kinds were in request at fully late rates.

Dusts and fannings were in request at rather dearer rates supplies of the former not being so plentiful as of late.—*Statesman*.

Tea Output Restriction.

Ceylon Association's Declaration.

LONDON, September 27.

A very largely attended meeting of the Ceylon Association to-day considered the tea position. Mr. Owen presided and a resolution was carried unanimously declaring it incumbent on all proprietors to take immediate steps to reduce production, in view of the present low price and further requesting the Ceylon Chamber of Commerce, the Planters Association and the Agents' Association to appeal to the Government seeking the suspension of the export duty during the present crisis. Mr. Bryan arrived from the Indian Association meeting during the discussion and reported that the Indian Association's adoption of a resolution restricting the 1920 crop to 90 per cent. of the average of 1915 to 1919 and the 1921 crop to 80 per cent. of the same average provided the latter reduction was supported by 85 per cent. of the producers.

The Ceylon Association meeting unanimously resolved that the Council circularise Ceylon interests to ascertain whether support would be forthcoming for the Indian Association's proposals regarding 1921.—*Ceylon Observer*.

Indian Tea Association.

LONDON, September 29.

The Indian Tea Association, in London has circularised members stating that replies have been received showing that approximately eight (query eight) per cent of London controlled concerns are prepared to agree to a restriction of the crop subject to a general support. A meeting of general committee passed unanimously a resolution recommending that the crop for 1920 be restricted to no more than ninety percent, to the average crops of 1915-19, or after natively that proprietors cease plucking on November 15th, and further that the crop in 1921 belimited to not more than eighty percent of average crop of 1915. 19, subject to the assent of the least eighty-five percent of the industry. The circular invites members to say which method they will adopt this year and ask for a decision with regard to the above recommendation for 1921.

Ceylon Tea Association.

LONDON, September 27.

At the Ceylon Tea Association meeting to-day, there was a fire gathering. Mr. H.K. Rotherford favoured Government financial aid for those unable to weather the storm, and his proposition is to have every consideration.

Ceylon Reforms.

Dr. Fernando's View.

LONDON, September 29.

Conversing with a representative of the *Pall Mall Gazette*, Dr. H. M. Fernando stated that the projected reforms in the Constitution of Ceylon were not so extensive as he and the Ceylonese had rightly expected. He declared that as Ceylon was in many ways a head of India, the concessions to Ceylon should equal those to India, Nevertheless, the Ceylonese, while agitating for more, should work the reforms up to the hilt and not follow India's example of non-co-operation.

French Councils.

LONDON, September 28.

PARIS.—Havas Agency says:—Many councils, general and provincial assemblies, now sitting, have opened their sessions by wiring to M. Millerand an expression of their entire confidence.

Gordon Bennett Air Race.

French Aviator Establishes a Record.

LONDON, September 29.

The French airman Sadile Comte won the Gordon Bennett Air Race of 188 miles in sixty-six minutes eight seconds, a record. As France has won the cup twice before, it passes permanently into her possession. Only the British competitor Raynham gave up.

Ceylon Currency.

Financial Self-Determination.

LONDON, September 27.

Mr. Arthur Baumann, writing on the rubber output restriction, says that Ceylon planters are heavily handicapped compared with those in Malay, because they are financially under the India Office. Why should Ceylon suffer for the condition of Indian exchange? The planters should go to Lord Milner demanding self-determination for Ceylon, and adopt the dollar currency.

(Associated Press.)

Government Scheme Rejected.

COLOMBO, October 1.

The Congress Executive has recommended to the Congress to reject the Government's scheme of reforms and a Committee has been appointed to use all lawful means not to participate in giving effect to it.

Non-Co-operation.**Pall Mall Gazette's Advice.****Government Warned.**

(REUTER'S.)

LONDON, September 29.
The 'Pall Mall Gazette', referring in a leader to the non-co-operation movement in India points out the great danger of ignoring or minimising the threat of a movement similar to one which has reduced Ireland to such sanguinary chaos. It strongly advises Mr. Montague to reconsider the whole Indian situation afresh. All prejudices should be turned down, and all matters of which Indians are making grievances examined. While it is impossible to parley with high treason every genuine grievance which can be removed must be removed. Only by meeting and removing those sources of friction in time can we prepare the way for the establishment of a better understanding on which alone our relations with India can be realised.

**Waziristan Awards.
For Distinguished Service.**

LONDON, September 29.
The London Gazette announces a number of awards to officers of the Indian Army for distinguished service in the field with the Waziristan force. They include Bar to D.S.O., Captain Nilkanth Shriram Jatar, D.S.O. Major, H. Exham, Capt. T. M. Catterson Smith, Lieut. H. A. Fagan, Bar to M.C.—Lieut. C. R. Lundy, Military Cross Capt. Maneckja Pestonji Dotivala, E. A. Boid, A. G. Barton, N. G. Hind, L. R. Nigh, W. V. McCalmont, H. D. Minchinton, J. G. Smith, C. W. Tovey, Lieut. M. B. Allsebrook, B. P. Athelds, L. A. Cuthbert, W. Elliot, J. W. Harrison, L. N. Lodor, B. S. Mould, F. C. O'Connell, R. F. Rutledge W. S. Smith, W. R. Thomson, A. D. Weir, R. H. Wycherley Subedar Naureng Singh. There are nine awards of the meritorious service medal.

Company Dividends.

LONDON, September 27.
The Bajoo Kidoel Rubber and Produce Co., Ltd., pay a final dividend of 10 per cent. and the Tremelby (Selangor) Rubber Company, Ltd., 5 per cent. on the old Company's profits.

Cotton Spinner's Federation.

LONDON, September 29.
The meeting of the Emergency Committee of the Master Cotton Spinner's Federation at Manchester decided the curtailment of production was desirable. A ballot of the members will be taken after the meeting between the masters and operatives to discuss the details.

**Situation in China.
Canton Captured.**

LONDON, September 29.
SHANGHAI.—Peking newspapers report that Cantonese troops, commanded by the civil Governor of Fukien, have captured Canton. No confirmation has been received. Recently it was reported that the Kwangsi militarists were ruling Canton.

British Trade Returns.

LONDON, September 30.
Whereas six months ended September 30th, last year showed a large excess of expenditure over revenue the corresponding returns for September 30th 1920 indicate substantial margin in the contrary direction. The revenue for past six months is 619,300,000 as compared with 459,000,000 during the corresponding period of last year. The expenditure is 541,672,000 as compared with 740,344,000 last year.

BOLSHEVIST JEWEL SMUGGLERS.

LONDON, September 29.
Fresh attempt of Bolsheviks to smuggle huge parcel of most valuable jewels into America has failed. The jewels were confiscated in New York. Many of the stones were worth twenty thousand sterling. The parcels were addressed to Mariens, the unrecognised Soviet agent in America. It is estimated that sixty millions sterling worth of stolen Russian jewels are being hawked about diamond markets of world.

**New P. and O. Steamers.
Bolshevist and Persian Adventure.**

LONDON, September 29.
Four large mail and passenger steamers being constructed for the Peninsula and Oriental Company will revive the names of vessels of M class of India, China and Australia service submarined in war time, namely, the *Mooltan Maloja* each of 20,700 ton and the *Moldavia* and *Mongolia* each of 15,800 tons. It is expected that the *Moldavia*, which is being built at Cammell Laird's and the *Mongolia*, at Armstrong's will be in commission in the autumn of 1921.

**Bolsheviks Adventure in Persia.
Evacuation of Baku.**

A Teheran telegram to the *Evening News* says that at the conference at Baku between the Bolsheviks and Azerbaijan the Bolsheviks decided to abandon the Persian adventure and evacuate Baku in favour of the Azerbaijanis.

(ASSOCIATED PRESS.)

**Congress Presidentship,
Arbindo Declines.**

BOMBAY, October 1.
Information has been received that Mr. Arbinda Gosh has definitely refused to accept the Congress presidentship.

Primary Education in Mysore.**Teachers' Conference.****Important Suggestions by Mr. D'Sowza.**

(ASSOCIATED PRESS.)

BANGALORE, October 1.
A Conference of Head Masters, inspecting officers and others interested in secondary education is in sessions since Tuesday last to discuss various problems of interest for the development of primary education in the State. The Conference was invited by Mr. C. R. Reddy, Inspector General of Education, in the State, but owing to indisposition he was unable to open the Conference and Mr. P. G. D'Souza, Secretary to the Government in the Department of Education took his place. Mr. D'Souza in welcoming the members regretted Mr. Reddy's absence and said his indisposition had prevented Mr. Reddy from making that conference the occasion for planning out the future development of their educational policy and for a programme of rapid consolidation and expansion. Alluding to the need of greater attention to education he said that it would be futile to discuss more theories and principles and all their efforts should therefore be concentrated in dealing with the practical problems they were faced. Mr. D'Souza said:—Problems that we have to solve though remedies are not easy, can be stated in a few words. In the first place illiteracy of our people is appalling and our main aim should therefore be to reduce it. Conditions of life are daily becoming more and more difficult, and struggle for existence keener. Influence of western ideas has increased our wants and greatly affected the simplicity of our lives. There is an urgent need for increase of occupations and of productive capacity of each individual citizen. New political, social and economic ideas have disturbed the even tenor of our existence and cry for equality of opportunities is becoming and should become more and more insistent from each class. We cannot live our lives unaffected hereafter by world condition and should either raise ourselves to them or be mastered by them. These being cardinal factors determining our well being, our educational system has to be adjusted to them. Mr. D'Souza then alluded to primary education and said of all problems confronting them that of primary education was the most difficult, strange as it might appear. There was greatest apathy on the part of the bulk of the people for primary education. Their first endeavour is to overcome it. He said universal compulsory education was the goal they had to keep in view. The speaker then dealt with the low standard of primary schools and the need of better equipment and infusion of life and vigour into them. The questions as the need of overhauling the entire system of middle school education, improvement of high schools and technical schools were touched upon in passing as also women's education, education of special communities and the responsibility of the state in matters of education. Then there is the broader and more vital question of a proper grading and coordination of various stages of education adjusting them to the equal and greatest good of all and relations between the university and lower grades of education and inculcation of high principles and ideals through education involving physical, moral and aesthetic training and education for citizenship. More puzzling than these at present is the fiscal problem when rapid developments are completed.

**Situation in Bokhara.
Amir's Help.**

CALCUTTA, October 1.
The Frontier correspondent of the *Englishman* says that members of the Bolshevik mission have been openly told that they are no longer royal guests and they are kept under strong surveillance in Kotwall Suritiz is seeking for excuses to return to Tashkent and is quite prepared to leave his comrades to suffer. It is openly stated in Kabul that troops are being despatched to Bokhara to help the Emir and many troops and heavy guns have already been sent under general Ghulam Nabi Khan to deal with the situation. Pan Islamic Society controlled hitherto by the notorious Obedulla, one of the ministers of the Provisional Government for India, has been dissolved and many of the members have fled. The so-called Nawab Jan Mahommed of Sind, who so persistently gave out that he intended to stay in Kabul and work against India Government has been compelled to return to India. He has already reached Peshawar and says he made a great mistake in leaving India, the home of peace and prosperity. A gang of hostile tribesmen were expected to attack Fort Ali Masjid. Special precautions were taken to safeguard Khyber approaches and offenders could not get through into the pass. Some desultory shots were fired at the fort at night. No casualties are reported.

PAN ISLAMATIC Society controlled by the notorious Obeduli has been dissolved and many members have fled. It is reported that desultory shots were fired at Fort Ali Masjid in the night by hostile tribesmen.

Suit Against Tribune.

LAHORE, October 1.
Lala Ramchand, ex-manager of the *Tribune* has instituted a suit in the court Ghulam Yezdani, Sub Judge, Lahore, against the trustees of the *Tribune* press and newspaper claiming Rs. eight thousand five hundred. The hearing has been fixed for the 8th October.

Rangoon Notes.

RANGOON, October 1.
Two men were killed and three others injured in a motor accident late on Monday night on Kokine Road, the car skipping and falling down the side of the road. The driver and a man sitting behind him were killed, others recovering in hospital.

Three sets of temporary quarters for Government officials are being erected on waste land in the coatments to cope with the shortage of houses.

Eleventh hour appeals are being made to European and other persons eligible to claim State and Legislative Assembly constituencies.

A reward of Rs. 1000 has been offered by the Director General of Posts and Telegraphs for information likely to lead to the arrest and conviction of thief or thieves who stole twenty-two insured letters and four registered letters to the aggregate value Rs. 5753, despatched from Rangoon to Madras on the July 3rd, 6th and 29th.

Esher Committee Report.**Press Opinions.****The Pioneers.**

(ASSOCIATED PRESS)

ALLAHABAD, October 1.
The *Pioneer* commenting on the Esher Committee reports says:—The Committee have rendered a most valuable service to India by their deliberations and their proposals for reform and we have no doubt that in the main their recommendations will commend themselves to all who desire to see efficiency of army in India enhanced and spirit of contentment pervading bound to deeper doubts as to whether it is really intended to endow India in the near future with full self governing powers. The report will be received by the public with great dissatisfaction.

The Times of India.

BOMBAY, October 1.
Commenting on the Esher Committee report the *Times of India* says:—With the broad principle that the army in India shall be under one authority solely responsible to the Governor General every sensible person will agree. With the principle of delegation down to the divisional commanders, all will agree, but complete relaxation of any sort of financial control which seems to be opened up in the report will arouse gravest misgiving. It is calculated to be synonymous with unbearable military expenditure.

The Indian Daily Telegraph.

LUCKNOW, October 1.
The *Indian Daily Telegraph* states that the main recommendations of the Esher Committee having been accepted by the Secretary of State is the sufficient indication that the Home Government is convinced of the need for bringing the army Policy in India in line with rest of the Empire. There is very little doubt that the Secretary of State has been glad to divest himself of the intricacies of military problem which have grown as the result of the war and the fact that he will in future have expert advice should serve to lighten his task which is no longer what it was in the days of Lord Morley. Similarly the Committee has made out a good case for relieving the over burdened Commander-in-Chief and it is satisfactory that the new incumbent will start under better condition. The reforms are further justified by the unsettled conditions in the Middle East and the dangers which undoubtedly threaten India both within and without. The question of economical administration, of course, arise and on this point there is likely to be more opportunity of discussion between the Viceroy and the Commander-in-Chief than possible under the existing conditions. We also anticipate good results from the use of propaganda with the object of counteracting seditious and revolutionary movements and of keeping the public more enlightened than has been the case in the past in regard to the military policy.

The Tribune.

LAHORE, October 1.
Commenting on the Esher Committee report the *Tribune* writes:—While reserving detailed notice of the recommendations some of which are undoubtedly far reaching for subsequent occasion we desire to ask one important question at once. Is it a fact that the recommendations of the Government of India on this report were despatched to the Secretary of State in the beginning of this month? If so it is obvious that the publication of the report cannot possibly serve the only useful purpose which such publications are expected to serve, that of influencing the decision of the ultimate authority. The Government of India having already had their say and the Secretary of States views being well known there will be nothing for the Cabinet to do except to say di to Burke. Thus the general public is practically not to have even the usual satisfaction of having its opinions considered by the authorities.

The C. & M. Gazette.

The *Civil and Military Gazette* pays a tribute to the prevailing sanity and clarity which distinguishes the report as a whole. The paper says that it handles the admitted defects and weaknesses with singular candour and where divergence of view in the committee has weakened the force of its recommendations as on the question of the administration of military supply opposing arguments are not forth with reasoned force that must command respect even where they fail to carry conviction.

The Leader.

ALLAHABAD, October 1.
In noticing the Esher committee Report the *Leader* says:—It is bound to deepen doubts as to whether it is really intended to endow India in the near future with full self-governing powers. The report will be received by the public with great dissatisfaction.

Wheat Export.**A Paper's Warning.**

CALCUTTA, October 1.
The *New Empire* this evening says:—We consider it deplorable that the Government of India should have agreed to release four lakhs of tons of wheat for export from Karachi before the end of March next year. This export is contingent on the crop being big enough to keep the wheat prices at or below Rs. 3/8/0 at the Lyallpur Market. But in spite of this qualification no wheat should have been released. This year the amount set aside for export is immaterial as so far as the needs of Europe are concerned in comparison with the expected imports from Australia and Argentina. On the other hand, so far as India is concerned, exports will tend to keep prices higher than they would otherwise have been. A good crop with a rapid fall of food prices in the Punjab during the next twelve months would go far to wipe out the extreme bitterness of memories of the recent past. This possibility has been ignored. More than that the noncooperation has been presented with an argument of 'unusual strength' for its propaganda at the very moment when it needed entirely fresh arguments to obliterate the breakdown of its own impossible policy. The Government of India have voluntarily presented it with a new and potent argument. The matter is so grave and far reaching in its implications that we propose to deal with it again. It cannot rest where it is.

Bombay Postal Strike. No Sign of Settlement. Postmaster General's Unconvincing Explanation.

BOMBAY, October 1.

The strike of Post and Telegraph men is dragging on without any signs of settlement. The Post Master General has written to the Secretary Postmen's Union, explaining that in offering to pay men up to the 19th September, the day of the strike, his object was simply to do the right thing and that the condition, the men should return the uniforms was made only to safeguard the Government property and was not meant to imply that he was unwilling to listen to overtures or wished to shut the door in the men's faces and in view of the misapprehension of the men on the subject the Post Master General says he waives the condition of the return of the uniform before the payment of the arrears of salary is made, but points out at the same time that by striking work the men have clearly left their service and each one has thereby technically resigned and vacancies are therefore being filled up.

Public Meeting.

As announced a public meeting was held yesterday evening to express sympathy with the postmen. Mr. K. Natarajan presided while Mr. Joseph Baptista explained the men's position. Mr. Jamnadas Dwarakadas moved the chief resolution (wired yesterday). An influential committee was also appointed to collect funds and donations aggregating to a couple of thousands were announced at the meeting. Mr. Natarajan said he had gone through the correspondence between the men's representatives and the Postal authorities and was convinced that officials knew long before of men's grievances. He deprecated the employment of boy scouts and men from other provinces as sowing the seeds of evil far transcending the temporary gains to the authorities.

In Post and Telegraph strike though the Postmaster General announced that he waived the condition of return of uniform and would pay off the wages due for September none of the strikers called for their wages till afternoon to-day.

Strike Fever Spreading.

The strike fever seems to be spreading in Bombay. The general manager, Bombay Gas Company, Ltd., notifies the public that in spite of every possible concession having been granted to workmen, including 100 percent increase in wages over 1914, hours of work reduced to minimum, holidays with pay, pension, provident fund and gratuities Mr. Ghinwalla, Secretary of Gas Workers Union, has notified that a strike will take place on the 15th October if a certain man discharged for incompetence and impertinence is not reinstated immediately. Every effort will be made to maintain gas supply, but if we fail, gas users are earnestly requested to close the main cocks to their meters and not to open them until notified that gas supply is again available, to prevent fires, explosions and loss of life.

Gas Worker's Strike

The men of the Bombay gas company who gave notice of strike from the 15th October if a certain dismissed employee was not reinstated, have to-day precipitated matters by going on strike at 7 A. M. this morning. The manager of the gas company told a press representative that all the men including street lighters were out. The services of some men have been recently dispensed with owing to shortage of work and one man dismissed for insubordination. The strikers demanded reinstatement of all these men. The manager further said that he proposed to Mr. Ghinwalla, solicitor, who was officebearer of the men's union this morning that the dispute may be referred to arbitration, but Mr. Ghinwalla refused to fall in with the suggestion and wanted time to consider it. The men had given no warning of striking to-day. Owing to the strike Bombay streets would be mostly in darkness as the street lamps which are all gas lights would not be lit. A limited supply of gas was available during the day solely produced by the exertions of the superior staff.

Bombay in Darkness.

BOMBAY, October 1.

The whole of Bombay City from one end to the other is shrouded in darkness as the result of the employees of the Bombay Gas Co. downing tools this morning. Only a few fortunate spots that happen to be junctions of Tramway lines are lighted by a handful of electric lights. Heavy traffic of all sorts of vehicles in the busy parts of the city is wending its way up and down the broad and narrow thoroughfares solely guided by dim or brilliant lights that they themselves carry.

Saw Millmen Resume Work.

The men of McKenzie Saw Mills have resumed work on the assurance by the management that their demands will be considered.

Paper Mill Strike.

Lucknow, October 1.

The employees of the Lucknow paper Mills struck yesterday. The Manager states that men numbering some hundreds submitted a petition in connection with the distribution of bonus which was being favourably considered by the Board of Directors. The men are stated to have been misled by false report that their petition had been rejected, and struck work.

The Secretary of State has sanctioned the construction by agency of Bengal Nagpur Railway of a further section of Bokharo Ramgarh extension of 5 feet 6 inches gauge from its present terminus at Barma to Sawang coal block, a distance of about six miles. The project will be known as Barma-Sawang Section of Bokharo Ram Garh extension.

The Railway Board have sanctioned reconnaissance survey being carried out by Major E. Y. Anderson, State Railway Engineer for D Line of Railway from Laldevanahalli along Lachmaga Tiraha Valley to Sidapur with a branch from Hebbal home to Nagarhole, a total distance of about fifty miles. The survey will be known as Coorg Forest Railway Reconnaissance Survey.

In pursuance of sub rule (2) of Rule 1 of the non-official (definition) rules the Governor-General-in-Council with the approval of the Secretary of State in Council appoint the 1st October 1920 as the date on which the said rules will come into force.

National Education. Strong Committee in Bombay. Schools to be Opened.

BOMBAY, October 1.

A public meeting of Hindu and Mohamedan residents of Mandvi ward (Bombay) was held last evening with Mr. Chotani in the chair when the following resolution was adopted:—This meeting of the residents of Mandvi ward hereby resolves that in accordance with the recommendations of the Indian National Congress and the Gujarat Political Conference that national education is essential, primary schools, high schools and other institutions shall be opened to spread the same and it therefore establishes a society called the Mandvi Rashtrija Mandal for the purpose. Resolutions were also passed appointing an influential committee with Mr. Chotani as president to carry out resolution and conduct the work of the society. Another committee was appointed with Mr. Gandhi and others for preparing books for schools. Donations amounting to Rs. 14,000 were announced. Mr. Chotani contributed Rs. 10,000. In closing the proceedings Mr. Chotani deprecated the present education as lacking in moral instruction and emphasised the need for compulsory teaching of Arabic and Sanskrit in their schools.

Trouble in Tea Gardens Coolies on Strike.

CALCUTTA, October 1.

A serious trouble on the tea gardens in Lakhimpur district in Assam took place in the last week of September. Coolies of eight gardens within a six mile radius of Dumdum went on strike. They looted the local markets and Marwari shops, assaulted managers and garden officers and damaged officers bungalow. The District Superintendent of Police went there but he and some constables were seriously assaulted. The Deputy Commissioner visited some of the gardens. A few platoons of Assam Rifles have been brought to the disturbed area and the situation is well in hand. The strikes are apparently due to wages of coolies not having risen with the increased cost of living.

Further Details.

CALCUTTA, October 1.

Rumours of serious trouble on tea gardens in the Lakhimpur district have been current in Calcutta for the past two days. The following detailed accounts have been received by the Associated press, one from Shillong and the other from Tezpur. It appears that the garden management were savagely assaulted by mobs of coolies. Mr. Furze, Superintendent of Police, had his arm broken as also one constable and the garden bungalows were damaged. Looting of bazaar shops also occurred elsewhere. Parties of the Assam Rifles have been brought into the district and the situation is described as being well in hand. Discontent on the question of wages seems to have been the main cause of the trouble. The Tezpur message contains an interesting account of the attitude of the coolies and of their pourparlers with the Deputy Commissioner of the district.

SHILLONG, October 1.

Considerable unrest prevailed on the tea gardens within six miles radius of the Dumdum hat on the last week of September. Strikes, latterly accompanied by riots increasing in gravity, occurred at Hansara and raiding, at Pubbegan where a Jemadar was beaten and the Managers bungalow attacked by the mob and damaged and at Decadam where a bungalow was attacked and damaged and an assistant Mr. Sang, two police constables and Mr. Furze, Superintendent of Police, were severely beaten. Mr. Furze and one constable each had an arm broken. Arrests have been effected at Pabbojan and Dheedam and no further rioting has taken place on these gardens. Trouble also occurred at Samding where three traders shops were looted. The coolies were menacing but did not actually assault any of the garden staff. The coolies of Hukonguri looted Barabapjan hat. A few platoons of the Assam rifles have been brought to the disturbed area and the situation is well in hand. The strikes are apparently due to the wages of coolies not having risen with the increased cost of living. It is understood that the grievances is being examined by the gardens and have been already remedied in certain cases.

TEZPUR, October 1.

A serious outbreak occurred on Wednesday last at 6 a.m. amongst the coolies of the Thoodan Tea Estate of the Pabjan Tea Ltd., Dibrugarh, for some reason not yet clearly known on the previous day. The coolies of the Pabjan Tea Estate are said to have struck work, but the consequences were not serious. The strike that broke out the next day at the Dheedam Tea Garden was really serious. The servants of the two gardens are contiguous to each other. The member of coolies on the Dheedam is some six thousand. A European officer of the Garden is said to have been most seriously assaulted. The entire Indian Staff is said to have fled with their families and children to save their lives. The rioters broke into and looted their houses and buildings have been demolished. The Manager's bungalow is now simply a roof standing upon the posts. Mr. Furze, Superintendent of Police, who went from Dibrugarh after receiving information of the outbreak was very severely beaten. He is said to have been unconscious for about an hour and was afterwards conveyed to the house of the Manager of the Bokerating Tea Estate at 2 P. M. The Deputy Commissioner of Lakhimpur Mr. Colquhoun proceeded to the scene of the occurrence the same day. His presence and the tact he displayed evidently helped to calm the coolies.

Mr. O'Brien, District Traffic Superintendent of the East Indian Railway at Gaya was found dead with a gun shot wound on Thursday morning at 4 o'clock in the bungalow of the Railway Engineer. It is believed that he committed suicide on some private domestic affairs.

The members of the traffic committee appointed to meet at Simla on Monday the 4th instant are Mr. Ismay, General Traffic Manager of the B. N. Ry. Mr. K. E. Purreall, rates and industrial Superintendent, B. N. Ry. Mr. Acres of the S. I. Ry. Mr. Walben of M and S M. Ry. Mr. Robinson of the B. B. and C. I. Ry. Mr. Alexander of the G. I. P. and Mr. Boulch of the N. W. Ry. It is understood that the sitting will be for a week.

It is notified that the newspaper the *Sinn Fein* published at New York by Sinn Fein Publishing Co and the *Soviet Russia* also published at New York as well as the *Daily Herald* of London have been proscribed under Indian Sea Customs Act.

Viceregal Visit to Nagapur. No Participation in Official Functions. A Public Meeting.

NAGPUR, October 1.

Under the joint auspices of the Congress Committee, the Home Rule League, the National Union and the Khilafat Committee a mass open air public meeting was held to-night in the town hall. Mr. N. R. Alekar, pleader, presided. The following resolutions were passed unanimously:—That in as much as the special Congress held at Calcutta advises the people to refuse to attend official and semi-official functions held by Government officials or in their honour and in as much as Lord Chelmsford has by his conduct in respect of the Rowlett legislation, Punjab affairs and by subsequent failure to take proper steps to bring the official criminals to justice, has forfeited the confidence and good wishes of the people of India this meeting expresses its considered opinion that no person should in any way participate in any function arranged or that might be arranged in honor of Lord Chelmsford if he visits the city of Nagpur as announced. (2) That this meeting expresses its emphatic disapprobation of the conduct of Nagpur District Council in voting an address to Lord Chelmsford and assures all concerned that this decision of the District Council not only does not represent the popular view but is directly opposed to their sentiments and opinions as regards Lord Chelmsford.

Titles Renounced.

Pandit Bishun Dutt Sukal of Sihora and Seth Jamanlal of Wardha have renounced their Rao Bahadur titles.

Calcutta Tram Strike. Service Suspended.

CALCUTTA, October 1.

To-day about eighteen hundred conductors and drivers of the Calcutta Tramways Company struck work with the result that on three out of eight sections only a very limited number of cars were running at irregular intervals. This is the second strike of the Calcutta Tramways Company. The first one was in 1904 during the days of horse traction lasting only a couple of days. This suspension of tram service to-day caused immense inconvenience to the Calcutta public especially office clerks and others coming to business quarters from remote parts of the city. The grievances of the strikers are first that their initial pay rupees nineteen is inadequate owing to increased cost of living and that they want an initial pay of rupees thirty, secondly, when any of them is injured in a collision or while, execution of duty, he receives no pay during his absence. Thirdly, they get no pay while on leave. Fourthly, they are frequently heavily fined on reports of inspectors. The men submitted a memorial to the manager and not receiving any reply they decided to go on strike. In order to avoid any possible interference with traffic the tramway authorities took precautionary steps in the shape of putting an Indian constable armed with regulation lathi in each Kidderpore car. On the whole the strikers were orderly but collected in large numbers at several depots. There was a slight disturbance in the morning opposite Nonapukur depot when the police arrested a conductor and a driver on charge of having caused disturbance. The arrests led to temporary excitement but matters soon quieted down. Later, a European engineer was driving a car out of Rajabazar depot when in order to prevent the passage of the car a striker suddenly came forward and threw himself on the metal in front of the car. The engineer promptly applied the brake but the car proceeded a few yards. The man was seriously injured and sent to the Medical College Hospital. The engineer left the tram car and got into his motor car. He drove to Belgachia depot to find out the state of affairs there. On arrival the European engineer was set upon by a large number of strikers who had already got the news of one of them being hurt at Rajabazar. The engineer was somewhat badly injured and sent to hospital. Later, in the afternoon, service in Alipore-section was resumed cars running at intervals of more than half an hour.

All-India Tilak Memorial. Mr. Patel's Views.

BOMBAY, October 1.

Mr. V. J. Patel, General Secretary, Congress, in submitting his views on All India Tilak memorial to the All-India Congress Committee for consideration says:—My own view is that if we fail to win Swaraj within the next three or four years it will take many a year to win it. Let us all therefore be determined to win it within that period and for that purpose organize ourselves accordingly. The question of the All India Memorial to Mr. Tilak should be considered from this point of view and from none other. I propose in connection with this (Tilak) memorial (1) a fund of Rs. 20,00,000 called Tilak Swaraj Publicity Fund should be collected within 3 months. Attempts should be made to pull together in this fund all amounts hitherto collected or subscribed in different places throughout the country for the purpose of raising some sort of memorial to Lokamanya, (2) Two publicity boards should be established without delay one in London with a branch in Paris and the other in New York. These boards should be named the Tilak Swaraj Publicity Board. The whole amount of 20 lakhs should be sent in publicity and propaganda work in five years as follows:—15 lakhs by the London Board and its Paris branch in the United Kingdom and France, 5 lakhs by the New York Board in America. Pundit Motilal Nehru with two or three juniors of his selection should proceed to England to carry on the work in the United Kingdom and France. Lala Lajpat Rai with one or two juniors of his selection should proceed to New York to carry on the work in America. Mr. Patel concludes:—A word of explanation regarding my proposal to spend the whole amount of 20,00,000 I have already made it clear that we should so organize and conduct ourselves as to leave no room for doubt that we are determined to win Swaraj within three or four years. Our foreign propaganda should also be carried on these lines. The suggestion to have a permanent mission in foreign countries spending a few thousand rupees annually is in my opinion waste of money and is in any case certainly hopelessly inadequate and entirely incommensurate with the requirements of our latest ideal. In eighteen months the Egyptian nationalists spent several thousand pounds in America, France and England on publicity work alone and their achievement is known to the whole world. Why can we not take a leaf out of their book.

అంతయు పొడిగాక పాల ఆహారమై యున్నది.

పిల్లలకు

It will keep him well and happy

No danger of diarrhoea for Babies that have

NESTLE'S FOOD

A complete food - simply add water and boil

పిల్లలకు

నీళ్లతో కలిపి పెచ్చుచేయును.

కఠినమైన గోరువారు యిక్కడ నయోదు చేయబడిన వారికి వ్రాసిన నుచితముగా నంపుదును.

NESTLE FOOD CO
P. O. 306
CALCUTTA.

బ్రాహ్మణ సహాయక వా. పి. డి.

సావంతుని వనావధి సారసవర్ణి

అత్యంత శక్తి కల వనావధి సారసవర్ణి అనియు అందుకు అర్హులగు వారికి అందుకై వ్రాసినది. ఇది పుస్తకము, గ్రంథములు. పుస్తకము, ప్రాంతములను అన్నియును అందుకై వ్రాసినది. గ్రంథములను అందుకై వ్రాసినది. (16)

మిక్కిలి శక్తి వంతమైన శక్తి కల వనావధి సారసవర్ణి అనియు అందుకు అర్హులగు వారికి అందుకై వ్రాసినది. ఇది పుస్తకము, గ్రంథములు. పుస్తకము, ప్రాంతములను అన్నియును అందుకై వ్రాసినది. గ్రంథములను అందుకై వ్రాసినది. (16)

ప్రాప్తియందు:- పి. డి. సావంత్,
గజక, ఫననవాడి, నెం. 2, బొంబాయి.
Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఫాగంట్ డస్ట్.

దీనితో మీరు స్వంతంగా వస్తువులను "ఫాగంట్ డస్ట్" తో తయారు చేసుకోవచ్చును. ఇది విభావము కావచ్చును. ముఖ్యముగా మింపిన ఆర్థికము పొందెను, పొందుతే అర్హులైన. కావచ్చు 0-8-0.

M. R. BENEFIT & Co.,
Suryarowpeta, Cocanada.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
అర్హులగు వారికి అందుకై వ్రాసినది. ఇది పుస్తకము, గ్రంథములు. పుస్తకము, ప్రాంతములను అన్నియును అందుకై వ్రాసినది. గ్రంథములను అందుకై వ్రాసినది. (16)

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనని "ఇంజనీరు బాయిలరు కామ్యూనికేషన్"ను యువయోగింవలయును. దాని సవయోగించిన బాయిలరు త్రుప్తుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెరిగిపోకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవయునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్తు పట్టుకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్యూనికేషన్ యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యెంతటి వ్రాయవలయును.

గౌరవముగల రమ్మ 1-కి రు 25-0-0
ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ ఆంధ్ర ఇంజనీరింగు వర్క్స్,
తపాలపెట్టె నెం 553 రు
మదరాసు

(ప్రతి కామ్యూనికేషన్ గోరునప్పుడు ఈ వక్రక పేరుకూడ సాదాహరింప గోరుచున్నాము)

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు.

చాలకాలము నుండి వర్షము లేకపోవుట వలన రెడ్ హిల్స్ చెరువునందు లెవెల్ విపరీతముగా తగ్గినది. గనుక 1920-వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 4-వ తేదినండి మరుత్తపురువరకు పట్టమునం దుండు ముఖ్యగొట్టము లన్నిటియందును మామూలు ప్రెషరుకుంటే 10 అడుగులు తగ్గించబడును. ఇందువలన ముఖ్యగొట్టములకు దూరముగా నున్న స్థలములలో జలము విడిచి విడిచినప్పుడు మేడలపైన ఉండునట్టి కొళాయిలలో నీరుబాత్తిగా నిలిచిపోవును. గనుక కొళాయి వచ్చునప్పుడే జలమును పట్టియుంచుకొనవలె నని ఇందువలన అందరికీ తెలుపుచున్నాము. రెడ్డు హిల్స్ చెరువునందు లెవెల్ జాస్తిగా ఎక్కిన వెంటనే మామూలు ప్రెషరుకు తిరిగి పెచ్చింపబడును. (2476)

వచ్చునది పాఠ్యమెంటు } మహమ్మదు హబిబుల్లా,
మదరాసు.
80-9-1920. } కమిషనరు.

జర్నీలో తయారైన

జింక మార్కు 20 డిగ్రీల 112 రతుల రంగు వీరాలు మా తావుల విక్రయించునకు. సిద్ధముగా నున్నవి. కావలసినవారు యీ దిగువ కనుకరచిన విలాసిమునకు వ్రాసి తెప్పించుకోవలెను.

Macherla Ramannah,
Yarn merchant & Commission agent
392, Mint Street, Madras.
(Head Office)
Baba Buildings,
Princess Street,
Bombay No. 2.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితుల

అయ్యోదీయ సిద్ధాంతములు
లోకామయవార
కస్తూరిమాత్రలవలె

కర్మోత్తమ గుణాచార్యులు సిద్ధాంతములు వ్రాసినది. ఇది పుస్తకము, గ్రంథములు. పుస్తకము, ప్రాంతములను అన్నియును అందుకై వ్రాసినది. గ్రంథములను అందుకై వ్రాసినది. (16)

శ్రీ శీతారామ వైద్యశాల
(801-594)
మొన్నదు

వ్యాధిగ్రస్తులకు కొన్ని సమకమైన యోషధములు

(2292)

సిద్ధ మకరధ్వజటానిక్

బంగారము కలిపి తయారుచేయబడినట్టి ఈ సిద్ధ మకరధ్వజటానిక్ ట్యాబ్లెట్ లను మిక్కిలి శ్రద్ధ తర మైనది. ఎంత వయస్సులోనైనను ఎట్టి వ్యాధియైనను దీని నుపయోగించవచ్చును. ఈ ట్యాబ్లెట్ కీ ధృమగానే ఈ క్రింద కనుబరచబడిన వ్యాధులన్నియు మకరధ్వజటానిక్ వలన నడుగును. కొండజ్వరములు, విడిది విడిది వచ్చు నట్టి జ్వరములు, అంతఃజ్వరములు, వణిజ్, కత్తివాయి టగ్గు, బాల్యమునందు గలుగు న్నూనయములతోకలుల వ్యాధులు, అంటుగునప్పుడు కలుగునట్టి నొప్పి, క్రిమిపు నొప్పి (abdomen), ఎరుపు, తొలుపు, మున్నగు న్ననుమవ్యాధులు గర్భిణీమణి, మొదలగు అన్ని విధములైన వ్యాధులకు దీనిని వాడవచ్చును. ఇదియేగాక అతిమాత్రవ్యాధి కూడ మిక్కిలి సమకముగా నడుగును. ఒకసారి వాడిన మేము తెలివినదంతయు నిజమని మీకు దుబుదగును. దయచేసి ఒకసారి తెప్పించి వాడుదు. మా మకరధ్వజటానిక్ సమానమైన మార్కెట్టులోని ఇతర కంపెనీల మకరధ్వజటానిక్ తప్పక తెలిపిరికం ధర యియ్యవలసియుండును. సిద్ధమకర ధ్వజటానిక్ (బంగారము కలిపినది) ఒక టులము నెల రు. 40. 80 మోతాదులకు నెల రు. 5. 7 మోతాదులకు నెల రు. 1.8-0 మూతము. సాధారణమకరధ్వజటానిక్ ఒక టులము నెల రు. 5.

ఎడ్వర్డు సరసపరిల్లా

సరసముల బహిషము, దీర్ఘ కాలముగా యందునట్టి క్రిమిపులు, వాటికోగములు, మలబద్ధము, మైక్రో సంబంధమైన వ్యాధులు, కలుపులు, తలదీమ్మి, మైక్రో సోమిటికము, మాంద్యము, అల్సర్లు, మాంసగ్రంథులు మున్నగువాటిని అన్యతముగా నుడుచును. రక్తమును బాగుగా కుద్రపరిచి శుభమునందుండునట్టి విషవనార్థములన్నిటిని భాయముగా వీటి చేయును. ఒక బుడ్డి నెల రు. 2

పాపియావెప్పిన్

ఇది వెప్పిన్ అవసరముచేయునది తయారుచేయబడినది అల్సర్ల వ్యాధి, జీర్ణముల తగ్గుట, మొదలగువాటి కిది విశ్వవృద్ధులకును మేము ద్వధముగా చెప్పగలము. బుడ్డి 1-1 నెల రు. 2.8-0.

నెక్టారు

నెక్టారుగములు అతి స్వల్పకాలములో నుడుచుటకు శక్తిగలిగియున్న బొవధ మిదియొక్కటియే. వ్యాధి ఎట్టి వీరినో నన్ను దీనిని వాడవచ్చును. వ్యాధి తప్పక మానుమొప్పును. అందరికి తగునట్లు దీని నెల రు. 2 మూతము ఏర్పాటుచేయబడినది. నేటిదికను ఒకబుడ్డిని తెప్పించి దీని నిజమును పరీక్షించు.

తైలము లన్నిటికి రాణి

నల్లంకాత్మములకు సాటిలేని బొవధము. తప్పక బలములేనట్టి సరసముల కలుపుకొను బలమును గలుగజేయును. ఒక బుడ్డి నెల రు. 2.

మదనబిలాస

ప్రాణాధార మైనట్టి ద్రవబిలాసము, భూతము లేకపోవుట వీటికి అత్యంతమైన బొవధము. దీనిని శ్రీమత ముఖ్యమైన హితుడని కూడ చెప్పవచ్చును. గొడ్డునము గర్భిణీలో దిద్ద చనిపోవుట లేక ప్రసవమొనగట వార మృతినొందుట మున్నగునవి దీనిని వినువక వాడు ఉపకరణము గలదును. ఒకబుడ్డి నెల రు. 8.

తామరతేనె

ఇది కత్తిలేక కుద్రముగానున్నదని మేము ద్వధముగా చెప్పగలము. నకోమైన నేరీవ్యాధులు కంటిలో యొందునట్టి అన్ని విధములైన ఎటువైపును దీనిని వినువక వచ్చును. ఒకబుడ్డి నెల రు. 1.

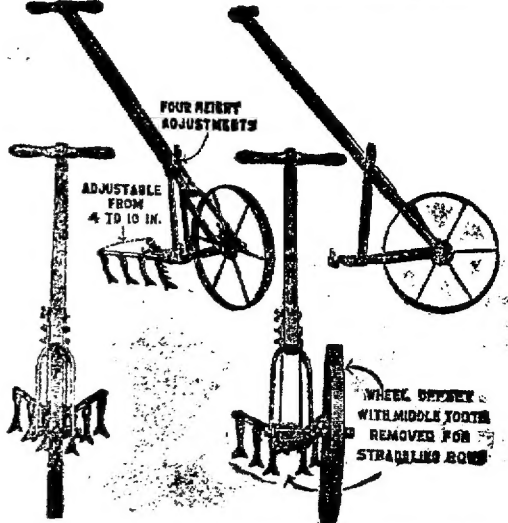
విగర్ త్రావు

సరసముల అతిగోసావుటతో గలుగు సరసముల అత్యంత బలహీనము వీటికి ఇది మేముపోయినది. మీరు మీజేలో రోగ్యము నభివృద్ధి చేసుకొన గోరవచ్చును దీనిని తప్పక వాడుదు. కొన్ని దినములు వాడిన తప్పక అత్యంత వృద్ధి చేయును. ఒకబుడ్డి నెల రు. 8

జూబిలి పాదరు

తామరకు దీనికీమించిన బొవధ మేలేదు. ఒకసారి వాడినవాడిన వాఁయొక్క అన్యతములను మీకు తప్పక తెలియును. బుడ్డి 1 కి నెల రు. 0.4-0. మా భూమి వ్యాధిలాలకునట్టి వ్రాయుదు. ఈ త్రావు తప్పక తయారు ఇంగ్లీషు భాషలో నడవవలెను.

మంచితోటను వేయుటకు

మా 'లిమయ్ బ్రదర్స్' కల్పి చేయబడు 'ఉపయోగించుటకు కలుపు' ట్యాబ్లెట్ లను దీని చేయుటకు సాగుచున్నది. భూమిని సులభముగాను, త్వరితముగాను, దున్నుటకు ఇది తగినది. 4 అంగుళముల వెడల్పు మొదలకొని 10 అంగుళములవరకు నది చేయవచ్చును. మధ్యకల్లులతో వెడల్పుగనుండు భాగమును దీని చేసినయెడల మధ్య నొకచోట విడిచి దాని ఇతరకల్లులను దున్నవచ్చును.

కట్టుకొనుటకు తేలికగాను, సులభముగాను ఉండును. అయితే గట్టిగాను చాల గాలముగలదును ఉండును. ధర రు. 20 ము. మామ్రామే తిరుగుకో ఈ కింది విలాసమునకు ఒక ఆర్డరును పంపుదు. ఈ త్రావు త్రావులను ఇంగ్లీషున జరువవలెను.

For price and particulars apply to
Limaye Bros.
71, Apollo Street, Fort, BOMBAY.

మదనకామేశ్వరలేహము

యది మిక్కిలి వీర్యవృద్ధి, భాగువృద్ధి, బలమును, కలిగించుటకు శ్రేష్ఠ యయినది. మేము, అత్యుత్తము, ని కాక్, కుక్కనెయ్యి, అతిమాత్రము, మొదలగువాటిని వాడించి చుండికొంటి, వీర్యవృద్ధియును, భాగువృద్ధియును, యావన సంకోచమును, సంతానవాప్తి కలిగించు పరకృపాదము— 2 రిబ్బలుచాలు— 2 రిబ్బలు రు. 1-4-0 ని. పి చార్జి కట్టవలెను.
పి. జి. వ. అందుకంపెనీ, ఆయుర్వేదసమాజం.
(2878) చెర్రేపేట, నల్లూరుబిల్డా, (Via) ఒంగోలు.

బహుమానము

తైద్య విద్య

ఆయుర్వేదశాస్త్రములకు మూలకంబు
అన్ని భాషలలో వ్రాయవలెను.
రాజనైద్య నారాయణుడే కేళవడే.
(1708) 37, చివాటాచా, మదరాసు.

అలిజరైన్ రెడ్ పేస్టు

and
సిన్ తెటిక్ ఇన్ డిగ్ పేస్టు

బర్మన్ లో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందిన మీస్టర్ లూసియన్ అందు ప్రన్నింగు కంపెనీ వారిచే తయారు చేయబడినది. తక్షణమే ఈ క్రింది దిగు మతి దారులకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుదు.
Chari & Ram, Post Box No. 38.
East Gate, Madura.

రతిరాజవీర్యవృద్ధిచూరము

వేడియైన శుభాశీర్వాదములతో యది తెలిపే మేము గాంధీ చింతనకు శాశ్వతమును, రక్తమును కుద్రమును నడచుటకు వలయును. శుభాశీర్వాదములను బలమును కాగితియు నిచ్చును. శ్రీ భద్రుడు అత్యంతవీర్యవృద్ధి అగు బంధు వ్యాసములు 1870 కి వాంఛనీయవృద్ధి సమయాన్ని బట్టి సందేహనందుండు పరమనాంశుకేయ యాదీయే. ఈ రాజావధి వాడు నేరించిన వృద్ధాప్యమునందు, మిక్కిలిబలమును, వీర్య వృద్ధిని, యావనమును, సంతానవాప్తిని, అమూల్యవృద్ధిని కలిగించుటయేగాక భువనవృద్ధిని వాప్తియును. దట్టి 1-3 రు. 2 మ. పి. ఖర్చు అ. 4 మ. (దిన 2288 వార్ 714)
పి. ఆర్. నెహ్రూమనాథుడు, ఒంగోలు, గుంటూరు బిల్డా.

ఎన్. బీస్వాస్ బ్రదర్సు.

231, ఆపర్ చిత్పూర్ రోడ్, బాగ్ బజార్, కలకత్తా.

S. Biswas & Bros,
231, Upper Chitpur Road, Bagbazar, Calcutta.

అభయమెందున్నది?

(1045)

ఆయుర్వేదాశ్రమమున

కలరా, జ్వర, ఇతర యక్షజా

ఇత్యాదులకు వేదికగాని భయమునలను.

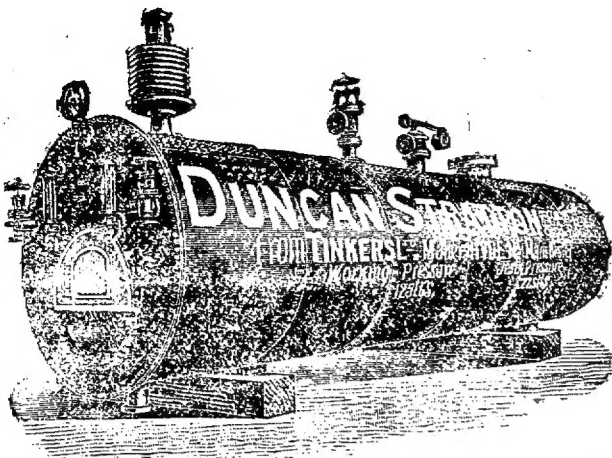
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

రాశ్రియాయాశ్రమమున వైద్యమును వ్యాధులను పోగొట్టుటయేగాక, రామంద సద్గుణములు. కలరామందులు, జ్వరమందులు, ఇతర యక్షజా మందులు.
నెత్తనెట్లు రు. 1-2-0 నిద్దనెట్లు రు. 2-2-0 కిచ్చి " 0-12-0 కిచ్చి " 1-8-0 నిట్లు రు. 1-12-0
అంతయును అంతయును గలవు. వ్యాధినిను-పోస్తే భిక్షులు క్రత్యేకము. వ్యాధిలాలకు ఉపకరము.
కంటి విలాసము: కండిట్, మదరాసు. } మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, 55, ఆపరచిత్పూర్ రోడ్, క. క. మదరాసు.

DUNCAN STRATTON & Co.

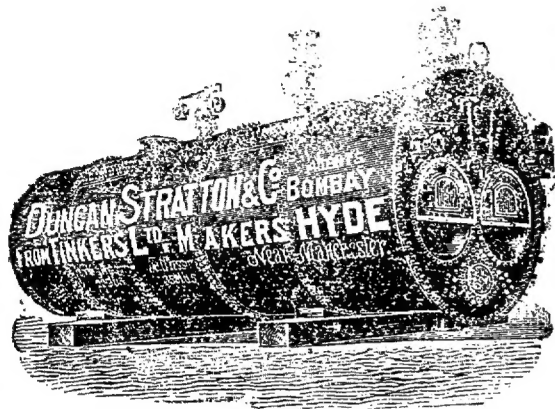
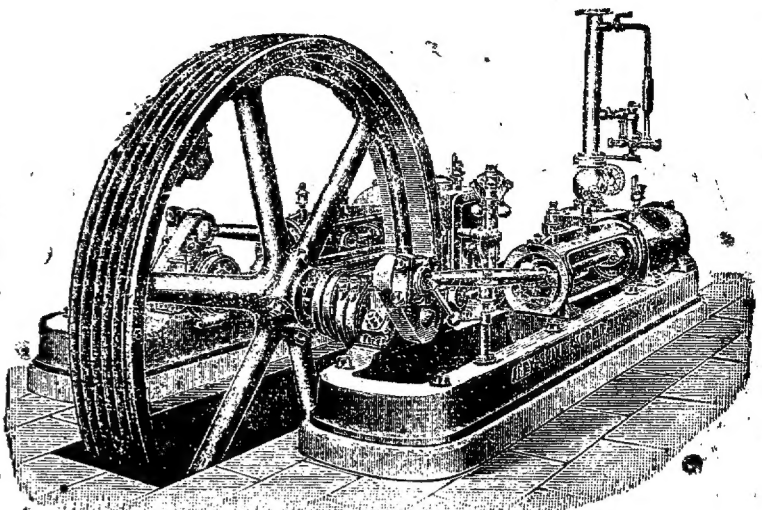
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంజనీర్లు, 9 మెరయిన్ పీథి, బొంబాయి.

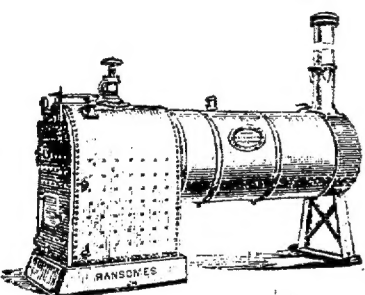
హైడ్రాబిల్ కార్ నెట్ బాయిల్రు.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందులు - డయామీటరు
4 అ. మొదలు 6 అ. 6 అ. వరకు
వరుస రెండు.
ప్రీంబర్నింగు ప్రెషరు
80 పౌండు మొదలు
160 పౌండు వరకు ఉండును.

హైడ్రాబిల్ కార్ నెట్ బాయిల్రు.
పొడవు 20 అ. మొదలు 32 అ. వరకు ఉండును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. 6 అ. వరకు ఉండును.
ప్రీంబర్నింగు ప్రెషరు 100 పౌండు మొదలు 250 పౌండు వరకు ఉండును.

లోకో మోటివ్ బాయిల్రు.
ప్రీంబర్నింగు ప్రెషరు 80 పౌండు మొదలు
100 పౌండు, 120 పౌండు, 150 పౌండు వరకు ఉండును.

వర్టికల్ బాయిల్రు.

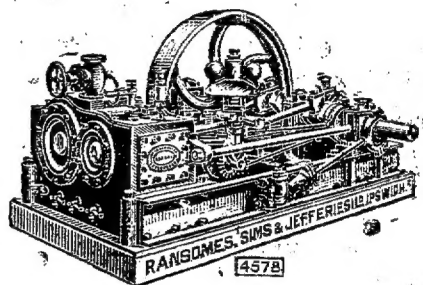
ప్రీంబర్నింగు ప్రెషరు 80 పౌండు మొదలు
100 పౌండు వరకు ఉండును.

ఈ క్రింద తెలుసుకొనిన వాటిని
స్వయం చేయవచ్చును.

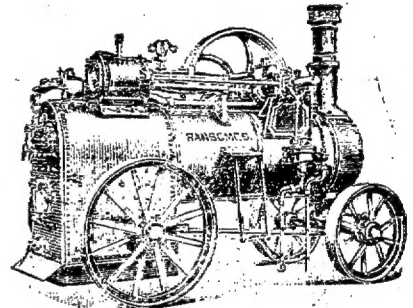
మాది జిప్సొమ్ మెషిన్, కాటెనామా
మాది ప్రెస్సింగు మెషిన్ [కాటెనామా]
మాది ప్రిన్సిపల్ మెషిన్
మాది పింపు మెషిన్
అన్ని రకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్ని రకముల స్టీము బాయిల్రులు
లోకో మోటివ్ మిల్లింగు మెషిన్
మాకెమిల్లు మెషిన్
మంచు మట్టేయే మెషిన్ ప్రామాణికము
కప్పు బియ్యము చేయే మెషిన్ వాటి
అన్ని రకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితము, కర్మచేయే సంతకముల కొరములు
కరెన్ట్ మాకె మరలకు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ ట్రెడింగు (ప్రాప్టు) కొరములు
తేలులు వక్రు సాపు కొరములు
స్టీము సాప్లింగు, కష్టింగులు, పెడెస్టల్స్
కాట్ టెక్స్ అండు కాస్టు టెక్స్ ఫర్నిచరు.
కగయరా అన్ని రకముల సామానులు.

సైడ్ బై సైడ్ కాంపౌండు
హిందూస్థాని ఎంజిన్లు.

(కాన్కరెట్ మొవనుండి పోల్కొనిపోయినవి.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఎంజిన్లు కూడ గలవు.

హైస్పీడు కాంపౌండు ఎంజిన్లు.

హోర్ జల్ స్టీము ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము ప్రెషరు 120 పౌండు గలవి.
కాంపౌండు - హై, లో ప్రెషర్ సిలిండరు.
స్టీము ప్రెషరు 150 పౌండు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణా జిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రొప్రైటరు గారైన
మా నేపల్లి బాపనయ్య గారి కైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, తైత్తము, పడిశము, రొమ్ము పడిశము, తలనొప్పి, తాయువు నొప్పులు, పోట్లు,
బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కని డబ్బీతో నూచి కల మా. 0-10-0; డబ్బీ 1.5 మా 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు వేలు.

అమృతాంజనం డిపో, } 100, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి హిథి, మదరాసు.

